

+ BULLETIN +

3/22

+
Evropská rada architektů
Architects' Council of Europe
ACE

+
ČESKÁ KOMORA
ARCHITEKTŮ
slaví 30 let

**DŘEVĚNÁ
A DŘEVOHLINÍKOVÁ**
**OKNA
A POSUVNÉ
SYSTEMY**

PŘÍRODNÍ KRÁSA PRO KAŽDOU STAVBU

KOMPLETNÍ ŘEŠENÍ PRO ODBORNÍKY

- nabízíme **kompletní odborné poradenství**
- **BIM knihovny**
- **výkresy** a další technické podklady
- **osobní konzultace** na telefonu
(pro jakýkoliv typ projektu)

Vážené a milé čtenářky, vážení a milí čtenáři Bulletinu ČKA 3/2022,

číslo, které právě otevíráte, je věnováno především ACE – Evropské radě architektů a našemu působení v ní, a také blížící se konferenci ECAP – Evropské konferenci o politikách architektury, konané opět po třinácti letech v souvislosti s českým předsednictvím EU ve dnech 11. a 12. října v Kongresovém centru Praha, s doprovodným programem v průběhu celého týdne.

Konferenci pořádá MMR ČR s MK ČR, ve spolupráci s ČKA, i když jsme svůj podíl na programu a obsazení konference řečníky i celém zaměření konference prosazovali poměrně složitě. Vsadili jsme do programu dvě zásadní témata udržitelnosti výstavby a dostupného bydlení, spolu se vzděláváním a zkušenostmi z poválečné obnovy země hlásících se k členství v EU. Připomínám, že s ohledem na výjimečný režim KCP v průběhu předsednictví je nutné se k bezplatné účasti registrovat. Chceme také mezinárodním účastníkům představit výsledky přehlídky realizací vzniklých z regulérních architektonických soutěží za 30 let existence ČKA – tzv. DESET. S ní i s dalšími aktivitami Komory bychom chtěli seznámit vás i širší veřejnost 25. 10. na Dni otevřených dveří ČKA v našem pražském sídle (Josefská 6, Praha 1). Sledujte, prosím, informace v příštím newsletteru.

O ACE ví mnozí naši členové stále málo a také se málo aktivně v evropské architektonické rodině prosazujeme. Dva uplynulé covidové roky komunikaci navíc ještě zkomplikovaly, a tak fakticky od letošního roku obnovujeme osobní setkávání a užší spolupráci. Představenstvo ACE navrhlo uspořádat letošní valnou hromadu ACE v Praze, při příležitosti unijního předsednictví. Krátký čas na realizaci záměru, současná kumulace aktivit předsednictví blokuující většinu dostupných jednacích prostor i stále probíhající agrese Ruska vůči Ukrajině vedly vedení ACE k odložení tohoto záměru, takže se 24. a 25. listopadu setkáme tradičně v Bruselu. V Bulletinu si určitě přečtete rozhovor s prezidentkou ACE Ruth Schagemann, kterou jsme mohli ještě před jejím oficiálním nástupem do funkce 1. ledna přivítat na loňském Galavečeru ČKA.

Na počátky působení v ACE vzpomíná v obsáhlém rozhovoru Dalibor Borák, stejně jako Jaro Šafer či Michal Fišer, současnému dění se věnuje Pavel Martinek. Přejí vám obsahově náročné, ale poučné čtení příspěvků, které se věnují oblastem činnosti ACE i novým výzvám, které v souvislosti s evropským Green Deal a politikou New European Bauhaus čekají i na nás v ČR. A to v podmínkách eskalace energetické krize vyvolané souběhem několika faktorů, ale především ruskou „energetickou válkou“ vůči EU a naší kolektivní naivitou a důvěrou v putinovský režim, který má ovšem jediný cíl – vrátit Rusku mocenskou pozici poválečného Sovětského svazu. Jakkoli chápu obavy mnoha našich obyvatel, nesmíme podlehnout klamu o levném plynu výměnou za zrušení sankcí a ponechání Ukrajiny na pospas říši zla. Ukrajinci brání svou zemi již sedm měsíců a v poslední době se jim také díky mezinárodní podpoře daří vytlačovat ruské agresory ze svého území, byť za cenu obrovských lidských i materiálních ztrát a utrpení všech obyvatel. Budme solidární s Ukrajinou i uprchlíky, kteří jsou mezi námi a snaží se přežít toto extrémně složité období. Věřím, že naprostá většina z vás Ukrajincům a Ukrajině stále pomáhá a bude pomáhat, dokud se Rusko nestáhne z okupovaných území. Bude nás to stát leccjaké odříkání a nepohodlí, ale svobodu a demokratický režim musíme uhájit i pro naše děti a vnoučata. O to vážněji se musíme zabývat úsporami a novými technologiemi, které umožní snížit energetickou náročnost staveb.

Po celý letošní rok se mimo jiné věnujeme snaze o zlepšení nového dosud neúčinného stavebního zákona 283/2021, respektive prosazení takové věcné novely zákona, která nebude tento zákon ještě zhoršovat. Spojujeme své síly s dalšími aktéry činnými v procesu přípravy a realizace vystavěného prostředí s cílem navrhnout pozitivní úpravy připravené novely zákona tak, aby se naše pracovní podmínky ještě víc nezkomplikovaly. Podobně je tomu i s chystaným zákonem o BIM a aktivitami v oblasti komplexní digitalizace našeho oboru, které se nemůžeme bránit, ale musíme se na nevyhnutelné změny aktivně připravovat. Vyzývám vás, členy ČKA, kteří jste více zběhlí v této oblasti, abyste nabídli své síly Komoře a zapojili se do práce pracovní skupiny Digitalizace. Čeká nás velká technologická změna, která bude mít na naši práci větší dopad než přechod od ručního kreslení k počítačovému projektování v počátku 90. let minulého století. Na rozdíl od ČKAIT nemáme dostatek aktivních odborníků, kteří jsou ochotni se aktivně podílet na definování podmínek naší práce v příštích letech.

Z bohaté nabídky Bulletinu č. 3 vás chci ještě upozornit na texty věnující se 30 letům obnovených profesních samospráv a vzniku ČKA či na shrnutí průběhu a výsledků valné hromady ČKA v Olomouci.

A nemohu zapomenout ani na probíhající 7. ročník České ceny za architekturu – v Bulletinu se vracíme k podařenému nominačnímu večeru ve Valdštejnské zahradě za účasti předsedy Senátu PČR Miloše Vystrčila, který předal Cenu předsedy Senátu novostavbě sportovní haly ZŠ v Novém Hrozenkově. Také jsme ocenili Poctou ČKA paní architektku Evu Jiříčnou a zahájili oslavy 30 let obnovení obou našich profesních komor. V prvých zářijových dnech se do Prahy sjela mezinárodní porota ČKA, která během svých cest po naší zemi vybírala z 29 nominací finalisty a vítěze Ceny. Výsledky budou vyhlášeny na již od jara plánovaném Galavečeru ČKA 8. 11. již tradičně ve Foru Karlín. Věřím, že se slavnostní večer opět vydaří, jako ten loňský, bez zásadních protiepidemických omezení. Já se těším na setkání s vámi všemi i na připravovaný koncept večera s oblíbeným týmem organizátorů a moderátorskou dvojicí Martha Issová – Jiří Zeman.

Dobré čtení všech aktualit a teplejší podzimní dny přeje

váš předseda
Jan Kasl

PS: V posledních dnech nás zasáhlo několik smutných zpráv o odchodu našich členů – Ivana Otruby, Oty Dvořáka a nejnověji Vlada Miluniče. Čest jejich památce, jsou trvale s námi prostřednictvím svých děl.

- 1 Editorial (Kasl)
- 2 Obsah
- 4 Kontakty na Kancelář ČKA

SERVIS

- 30 Akce
- 32 Nové knihy (Pražanová)

AKTUALITY

VALNÁ HROMADA

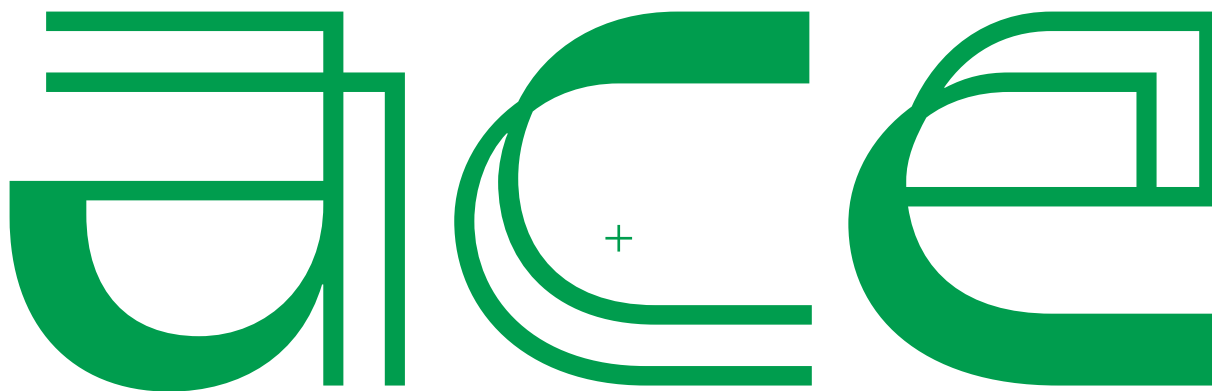

- 6 Eva Jiříčková převzala Poctu ČKA 2021 (Zemanová)
- 7 Mezinárodní porota ČCA nominovala do prestižního výběru 29 děl (Zemanová)
- 8 Do přehlídky diplomek se přihlásilo 97 absolventů
- 8 Konference k Politikám architektury a stavební kultury – ECAP
- 9 ČKA nabízí podporu regionálním akcím
- 9 Aktualizace politiky architektury a stavební kultury ČR (Faltusová, Lešek)
- 9 Zemřel krajinářský architekt Ivar Otruba (Popelínský, Velička)
- 10 Rozloučení s architektem Otakarem Dvořákem (Šlapeta)
- 11 Odešel Vlado Milunić (Pražanová)
- 12 Václav Šebek oslavil osmdesátku (Nytra)
- 12 Aspekt lesních požárů v architektuře a navrhování (Lev)
- 14 Kulatý stůl: Snižování uhlíkové stopy ve výstavbě a možnosti trvale udržitelných materiálů (Říhová)
- 16 Vítězné stavby Ceny Klubu Za starou Prahu
- 18 30 let České komory architektů (Plos)

- 25 Usnesení valné hromady ČKA
- 26 Změny vnitřní komorových řádů ČKA
- 27 Zápis o výsledku voleb do orgánů ČKA
- 28 Jan Kasl pokračuje ve funkci předsedy ČKA

LEGISLATIVA

- 35 Věcná novela nového stavebního zákona ke zlepšení situace povolování staveb nepřispěje
- 35 Přípomínky ČKA k věcnému záměru zákona o BIM
- 36 Nové právní předpisy (Rybková)
- 37 Otázky a odpovědi (Faltusová)

EVROPSKÁ RADA ARCHITEKTŮ

- 40 Evropská rada architektů
 42 Je třeba využívat možností učit se a sdílet osvědčené postupy s cílem dosáhnout kvalitního vystavěného prostředí / Rozhovor s prezidentkou ACE Ruth Schagemann (Smutný)
 44 Stručná historie Evropské rady architektů
 44 Strategie ACE 2022–2025 (Deutschmann)
 48 Kvalita a estetika vystavěného prostředí se musí dostat do vzdělávacího systému / Rozhovor s bývalým členem představenstva ACE a bývalým předsedou ČKA Daliborem Borákem (Pražanová)
 51 Pokud se má něco změnit, musí jít veřejný sektor příkladem / Rozhovor s bývalým členem představenstva ACE Pavlem Martínkem (Pražanová)
 52 Zásadní je uchovat si svobodného ducha a schopnost skutečně tvořit (Fišer)
 53 Moje vzpomínka na účast v práci ACE (Šafer)
 54 Bez ACE by členské státy měly omezený prostor pro komunikaci svých zájmů (Kovačević)
 55 Seveřani pokračují čtvrtou generací Politik architektury a ČR nenaplnila ani první (Smutný)
 58 Oblasti činností Evropské rady architektů (Martinek, Harrington)
 66 Pracovní skupina ACE – Veřejné zakázky a architektonické soutěže
 67 ACE – Jsme s Ukrajinou (Leitanaitė)
 68 Sektorová studie ACE a její přínosy
 69 Zkušenosti ACE s projekty financovanými EU
 72 Nová vizuální identita ACE

SOUTĚŽE

- 74 Výsledky soutěží
 81 Probíhající soutěže
 82 Soutěže po termínu odevzdání soutěžního návrhu / žádosti o účast
 84 Připravované soutěže

oficiální čtvrtletník
České komory architektů

číslo 3/2022, ročník 28

Datum expedice
30. 9. 2022

Náklad
5 000 ks

Registrace
MK ČR E 11062

ISSN
1804-2066

Vydavatel
Česká komora architektů
Josefská 34/6, 118 00 Praha 1
+420 273 167 480
www.cka.cz

Redakce
PhDr. Markéta Pražanová
šéfredaktorka

Redakční rada
doc. Ing. arch. Ondřej Beneš, Ph.D.
Ing. arch. David Hlouch
Ing. arch. Miroslav Holubec
Ing. arch. Jan Kasl
Ing. arch. Petr Lešek
Ing. arch. Pavel Martinek

Jazyková korektura
Mgr. Josef Šebek, Ph.D.

Grafický design
STRAKA OFFICE
(Jakub Straka, Barbora Fišerová)

Tisk
Triangl, a. s.

Distribuce
Bulletin ČKA je bezplatně
rozeslán všem architektům
autorizovaným ČKA
a investičním odborům
magistrátů a větších měst.

Upozornění
U inzercí a podepsaných
článků se redakce nemusí
ztotožňovat s obsahem. Pokud
není uvedeno jinak, obrázky
pocházejí z archivu autorů textů.

PDF Bulletinu ČKA je ke
stažení na www.cka.cz.

Praha
Josefská 34/6, 118 00 Praha 1
cka@cka.cz
T +420 273 167 480

úřední hodiny
po-čt 8–16 h
út 8–17 h
pá 8–15 h

ředitelka Kanceláře ČKA
Bc. Dagmar Mošnerová
dagmar.mosnerova@cka.cz
M +420 702 035 234
T +420 257 532 430

sekretář ČKA
Mgr. Ing. Milan Kopeček, MBA
milan.kopecek@cka.cz
M +420 731 126 098

office manager
Monika Pohanková
monika.pohankova@cka.cz
T +420 273 167 486

agenda recepce
Miroslava Kralovičová
recepce@cka.cz
T +420 731 508 028

právní poradce
Stavovského soudu ČKA,
PS Legislativa, právní poradna
Mgr. Eva Faltusová
eva.faltusova@cka.cz
T +420 273 167 481

zástupkyně ředitelky
Kanceláře ČKA, právní poradce
představenstva ČKA, právní
poradna
Mgr. Ing. Daniela Rybková
daniela.rybkova@cka.cz
T +420 273 167 481

právní poradna, supervize
soutěžních podmínek
Mgr. Barbora Veselá
barbora.vesela@cka.cz
T +420 773 792 928

autorizace, databáze,
dozorčí rada ČKA,
autorizační rada ČKA
Milena Ondráková
milena.ondrakova@cka.cz
T +420 273 167 483
M +420 608 976 912

Stavovský soud ČKA
Radka Kasalová
radka.kasalova@cka.cz
T +420 257 532 430

členské příspěvky, profesní
pojištění
Helena Jířiková
helena.jirikova@cka.cz
M +420 608 975 312

manager akcí ČKA
Bc. Marek Job
marek.job@cka.cz
T +420 771 126 426

konzultant pro zadavatele
soutěží a supervizor
soutěžních podmínek
RNDr. Milan Svoboda
milan.svoboda@cka.cz
T +420 739 095 871

Brno
Starobrněnská 16/18,
602 00 Brno
T +420 542 211 809

tisková mluvčí,
soutěže a veřejné zakázky
Mgr. Tereza Zemanová
tereza.zemanova@cka.cz
M +420 777 464 453
T +420 513 039 101

celoživotní profesní vzdělávání,
autorizace, sekretář
PS Krajinářská architektura,
PS Urbanismus, PS Udržitelnost,
PS Památková péče,
PS Digitalizace, PS Standardy
a honoráře
Kateřina Slaná
katerina.slana@cka.cz
T +420 542 211 809

webmaster, sekretář
PS Vzdělávání a PS
Zahraníční aktivity
Ing. Ludmila Ševčíková
ludmila.sevcikova@cka.cz
T +420 773 765 416

5

AKTUALITY

EVA JIŘIČNÁ PŘEVZALA POCTU ČKA 2021

Česká komora architektů udělila dne 23. června na Nominačním večeru České ceny za architekturu ocenění Pocta ČKA za rok 2021 profesorce Evě Jiříčné. Oceněním za celoživotní dílo vzdává Komora od roku 2000 hold významným osobnostem z oblasti architektury.

Slavnostní předání se uskutečnilo na nominačním večeru České ceny za architekturu ve Valdštejnské zahradě. Návrhy na udělení Pocty podává každoročně odborná veřejnost včetně členů jednotlivých orgánů České komory architektů. Z nominací pak laureáty vybírá odborná porota. V té, která navrhla udělení Pocty ČKA za rok 2021 profesorce Evě Jiříčné, zasedli architekt, vysokoškolský pedagog a emeritní děkan FA ČVUT v Praze Ladislav Lábus, architektka Hana Špalková, publicista Petr Volf, novinářka Karolína Vránková a architekt, vysokoškolský pedagog a emeritní děkan FA ČVUT v Praze Zdeněk Zavřel. Česká komora architektů uděluje toto ocenění osobnostem, které se svou prací a morálním kreditem významně zapsaly do moderní historie české architektury.

Porota se shodla na udělení ocenění profesorce Jiříčné jednomyslně. „K architektuře přistupuje komplexně, v celé její šíři, v rozmanitých typologiích. Nedělá rozdíly mezi malými a velkými úkoly. Dokáže ztvárnit židle či stoly, světový úspěch jí přinesla schodiště s revolučním uplatněním skla. Dává podobu galeriím, obchodům, restauracím i rodinným domům, navrhuje veřejné budovy různého zaměření: knihovnu, hotel, školu, duchovní či kongresové centrum, dopravní terminál, oranžerii,“ uvedli porotci. Současně vyzdvihli, že Eva Jiříčná „má úžasny cit pro konstrukci stavby, díky svrchované znalosti technologií přichází s neefektivnějšími řešeními“. Ocenili také lidské kvality laureátky: „Otevřenost a schopnost naslouchat je vzácná výbava architekta. V případě Evy Jiříčné se k tomu přidává ještě lidskost a laskavost, s níž například nezděšně pomáhá mladším kolegům při vstupu na profesní scénu.“ Svě odůvodnění výběru oceněné osobnosti uzavřeli slovy: „Eva Jiříčná architekturu miluje a své profesi dělá tu nejlepší službu.“

Sama Eva Jiříčná ke svému ocenění uvedla: „Příležitost, že jsem mohla prožít ty dva světy – žít v Londýně a zároveň se vrátit do Zlína, to považuju za obrovské štěstí. Pokud se o ocenění můžu s někým rozdělit, tak cena, kterou dostávám, není pro mě, ale pro ty všechny, kteří by ji byli dostali, kdyby měli příležitost,“ – čímž vyjádřila, jak moc, ale s pokorou, si cení otevřených profesních možností, zkušeností a příležitostí se učit, které jí přinesla nedobrovolná emigrace do Velké Británie, kde musela zůstat v roce 1968 po legální stáži. Eva Jiříčná se celý svůj život snažila řídit krédem, které z ní vyzařuje na první pohled. „Když jsem přijela do Anglie, tak jsem se svého tehdejšího šéfa zeptala, co je nejdůležitější, aby člověk věděl, když začne pracovat na novém projektu. On mi řekl: ‚Nejdůležitější je, abys měla víc přátel na konci, než jsi měla na začátku.‘ A o tom to je,“ říká laureátka ocenění Pocta ČKA za rok 2021.

PŘEHLED LAUREÁTŮ POCTY ČKA

2020	Jan Bočan (in memoriam)
2019	Zdeněk Zavřel
2018	Ivar Otruba
2017	Jiří Suhomel
2016	Martin Rajniš
2015	Bohuslav Fuchs (in memoriam)
2014	Věra Machoninová

2013	Rostislav Švácha
2012	David Kopecký (in memoriam)
2011	Karel Prager (in memoriam)
2010	Viktor Rudiš
2009	Emil Prikryl
2008	Miroslav Baše (in memoriam)
2007	Alena Šrámková
2006	Miroslav Masák
2005	Karel Hubáček
2004	Pocta nebyla udělena
2003	Josef Polášek (in memoriam)
2002	Josef Havlíček (in memoriam)
2001	Vít Obrtel, Otto Rothmayer, Oldřich Stefan, Zdeněk Vávra (in memoriam)
2000	Petr Vařura, Bedřich Rozehnal, Ladislav Žák

POCTA ČKA ZA ROK 2021

Prof. Ing. arch. Eva Jiříčná, CBE (*3. března 1939, Zlín) je architektka a designérka působící v Česku a Spojeném království. Za svou architektonickou tvorbu obdržela řadu světových i českých cen a vyznamenání, mj. několik cen Grand Prix Obce architektů nebo Řád britského impéria za zásluhy v oblasti designu. V roce 2013 obdržela Jiříčná v Británii cenu za mimořádný přínos postavení žen v architektuře nesoucí jméno britské architektky Jane Drewové. V letech 1993 až 2006 vedla ateliér architektury na pražské UMPRUM a je nositelkou několika čestných doktorátů českých i zahraničních univerzit. Mezi významné autorské realizace Evy Jiříčné patří dopravní terminál Canada Water nebo stavební a interiérové úpravy Victoria & Albert Museum v Londýně, dále pak dnes už ikonické interiéry obchodních firem Joseph, Boodles, Joan & David nebo Harrods, schodiště v Somerset House a Tiffany Galerie v New Yorku. K jejím realizacím v Čechách patří mimo jiné hotel Josef na Starém Městě v Praze, nová oranžerie v Královské zahradě Pražského hradu, Kongresové a univerzitní centrum ve Zlíně nebo úprava kostela svatě Anny pro „Nadaci Víze 97 Václava a Dagmar Havlových“.

Eva Jiříčná přebírá Poctu ČKA 2021 z rukou profesora Ladislava Lábus, vpravo předseda ČKA Jan Kasl. Foto archiv ČKA

MEZINÁRODNÍ POROTA ČESKÉ CENY ZA ARCHITEKTURU NOMINOVALA DO PRESTIŽNÍHO VÝBĚRU 29 DĚL

Česká komora architektů zveřejnila na nominčním večeru 7. ročníku České ceny za architekturu pořádaném 23. června 2022 ve Valdštejnské zahradě v Praze dvacet devět děl, která mezinárodní porota nominovala do prestižního výběru. Jméno držitele hlavní ceny i ostatních finalistů se veřejnost dozví v listopadu 2022 na slavnostním galavečeru ve Foru Karlín. Autoři sportovní haly / tělocvičny ZŠ Nový Hrozenkov Janica Šipulová a Martin Sládek z ateliéru CONSEQUENCE FORMA architects převzali za tuto stavbu Cenu předsedy Senátu Parlamentu ČR pana Miloše Vystrčila.

Sedmičlenná odborná porota vybírala na jaře mezi nominované z 201 přihlášených staveb takové realizace, které vykazují vysoké estetické a technické kvality a zároveň vhodně komunikují s okolím a mají společenský přínos. Dvě třetiny z devěťadvaceti porotou nominovaných děl byly financovány ze soukromých zdrojů, devět má veřejného investora. Dvě realizace přitom vzešly z architektonické soutěže s potvrzením regularnosti od České komory architektů. Jedná se o Dostavbu Jihočeské vědecké knihovny v Českých Budějovicích / Kuba & Pilař architekti (soutěž v roce 2016) a Památník Zámecek / Vít Podráský, Jan Žalský (soutěž v roce 2017).

Typologie nominovaného souboru děl je pestrá. Nejvíce jsou zastoupeny, jak bývá v České ceně za architekturu realitou, projekty pro bydlení, ať už soukromé, určené pro rekreaci nebo hromadné. Jsou však zastoupeny také stavby veřejné včetně veřejných prostorů. V různorodém výběru lze nalézt také dvě vyhlídky v krajině, jednu naučnou stezku, sportovní halu, vinařství či lihovar.

Nejvíce nominovaných realizací je letos v Praze a Zlínském kraji, vždy po pěti. Čtyři zástupce pak má shodně Liberecký, Jihočeský a Pardubický kraj, dva kraj Středočeský. S jednou stavbou se do výběru dostaly kraje Vysočina, Ústecký, Moravskoslezský, Olomoucký a Jihomoravský.

Cena předsedy Senátu Parlamentu ČR pana Miloše Vystrčila

Letošní novinkou v České ceně za architekturu je Cena předsedy Senátu Parlamentu ČR pana Miloše Vystrčila. Získali ji autoři realizace sportovní haly / tělocvičny ZŠ Nový Hrozenkov Janica Šipulová a Martin Sládek z ate-

liéru CONSEQUENCE FORMA architects. Novostavba sportovní haly v Novém Hrozenkově navazující na areál místní základní školy představuje podle předsedy Vystrčila „následováním příklad vstupu současných architektury do venkovské krajiny“. Ocenil, že se podařilo realizovat „nadčasovou dřevem obloženou stavbu čisté formy, která vyvolává interakci mezi interiérem haly a přírodními scénériemi prostřednictvím velkoformátové prosklené stěny a zdůrazňuje tak kvality valašské krajiny“.

Zástupci ateliéru Consequence Forma architects přebírají cenu od předsedy Senátu Miloše Vystrčila. Foto archiv ČKA

Výstava nominovaných staveb ČKA ve Valdštejnské zahradě v Praze. Foto archiv ČKA

Osm týmů již známe z předchozích ročníků ČKA

Mezi autory nominovaných staveb jsou i letos jak etablované ateliéry, tak i veřejnosti méně známí tvůrci. Z přechozích ročníků známe ateliér Kuba & Pilař architekti (finalista: Fakulta humanitních studií UK – přestavba menzy Koleje 17. listopadu a nominace: Rodinný dům v údolí Dyje, v roce 2021), který letos uspěl s již zmíněnou Dostavbou Jihočeské vědecké knihovny v Českých Budějovicích. Rovněž ateliér CHYBIK + KRISTOF ARCHITECTS & URBAN DESIGNERS, letos soutěžící s projektem Vývojové centrum modularity, je finalista ČKA 2017 s projektem Galerie nábytku a ČKA 2020 s realizací Enotéky Znojmo a nominovaný v ČKA 2021 za Ústřední autobusové nádraží Zvoňarka. Atelier 111 architekti má letos mezi nominacemi Dům na Kozině, uspěl přitom již několikrát, v ročníku 2019 se stal finalistou za realizací Chaty u rybníka a o rok později porota vybrala mezi finalisty hned dvě jeho díla, Rodinný dům v Jinonících a Dílny Opatov. V minulých ročnících byl úspěšný také ateliér element architects, který letos získal nominaci za realizací Úzkého bytu v Litomyšli. Hned v prvním ročníku ČKA získal titul finalista za Revitalizací Gahurova prospektu – předprostor kulturního a univerzitního centra ve Zlíně a v roce 2020 nominaci za projekt Chatka na Sirákové.

Nominční večer ČKA ve Valdštejnské zahradě v Praze. Foto archiv ČKA

Ateliér KOGAA byl loňský finalista s realizací DADA Distrikt, letošní postup mezi nominované si vysloužil za GROUNDSS coffee hub. Porotu zaujala Hlídka na Stráži od Mjůlk architekti, přičemž vloni získala jejich Vyhlička Špička čestné uznání.

Z minulosti známe z okruhu nominovaných děl také ateliér JRA Jaroušek Rochová architekti, který letos zaujal realizací Provaznictví Újezd, a ateliér OBJEKTOR ARCHITEKTI, jehož Lihovar s pěstitelskou pálenicí porotci rovněž vybrali mezi nominovaná díla.

Mezinárodní odborná porota

Práci českých architektů tradičně hodnotí sedm erudovaných zahraničních expertů. V letošním roce pracuje porota v čele s předsedkyní Marialessandrou Secchi (Itálie), architektkou, urbanistkou a akademičkou, dále v ní zasedají architekt Ueli Brauen (Švýcarsko), architektka Katalin Csillag (Maďarsko), architekt a urbanista Patrick Koschuch (Nizozemsko), architekt Pavol Mikolajčák (Slovensko, Itálie), architektka, urbanistka a akademička Els Verbakel (Belgie, Izrael) a krajinářská architektka a akademička Kathrin Volk (Německo).

Česká cena za architekturu se již čtvrtým rokem koná za podpory generálního partnera společnosti Central Group, největšího rezidenčního stavitele v ČR.

Tereza Zemanová

Všechny nominované stavby a jejich fotografie naleznete v Bulletinu ČKA 2/2022 a na webu České ceny za architekturu: ceskacena-zaarchitekturu.cz/rocniky/2022

DO PŘEHLEDKY DIPLOMEK SE PŘIHLÁSILO 97 ABSOLVENTŮ

Česká komora architektů vyhlásila 23. ročník Přehledky diplomových prací. Do přehledky se mohli do 20. července přihlásit čerství absolventi vysokých škol architektury a příbuzných oborů. Výsledky budou vyhlášeny na slavnostním večeru 5. 12. 2022.

V řádném termínu se soutěžní přehledky přihlásilo celkem 97 absolventů. Diplomky ohodnotí odborná porota, v níž zasedá krajinářská architektka Radmila Fingerová, historička architektury Martina Mertová a architekti Miroslav Pospíšil, Vojtěch Sosna a Marek Tichý.

Vítěz přehledky získá finanční odměnu ve výši 50 000 Kč a návštěvu centrály společnosti Zumtobel v rakouském Dornbirnu spojenou s prohlídkou Light Fora. Dále pak všichni ocenění získají předplatné časopisů Architekt+ a ASB. Výhra pro druhého v pořadí je 30 000 Kč, pro třetího pak 20 000 Kč. Uděleny budou rovněž zvláštní ceny partnerů – Ministerstva průmyslu a obchodu, Českých center, společnosti Cegra, společnosti Heluz, společnosti Zumtobel a v neposlední řadě, letos nově, Kaplicky Internship (tříměsíční stáž v madridské pobočce ateliéru Foster + Partners).

www.diplom.ky

Eva Truncová (absolventka FA VUT Brno), Dva tisíce osmdesát čtyři – alternativní řešení k developerskému záměru na brownfieldu bývalé továrny Kras v Brně. Vítězná práce loňského ročníku Přehledky diplomových prací.

KONFERENCE K POLITIKÁM ARCHITEKTURY A STAVEBNÍ KULTURY

Ve dnech 10.–12. října 2022 proběhne v Kongresovém centru v Praze konference o evropských politikách architektury konaná v rámci českého předsednictví v Radě Evropské unie. Organizuje ji Česká komora architektů a Ministerstvo pro místní rozvoj. Dvoudenní program bude zaměřen na aktuální problémy kvality architektury a stavební kultury, jako jsou téma Nového evropského Bauhausu, poválečná rekonstrukce sídel, role státních architektů, novelizace EPBD, dostupné bydlení a další.

ECAP RO 2019 Future Shapers. Z Evropské konference politik architektury v Bukurešti. Foto archiv ECAP

Konference ECAP je pravidelné setkání odborníků z oblasti architektury, územního plánování, ochrany stavebního dědictví a stavební kultury obecně. Konference se budou účastnit více než dvě stovky osob, přičemž je očekávána účast zástupců dvacítky členských států Evropské unie. Řešená témata budou zahrnovat:

- Nový evropský Bauhaus,
- Davoská deklarace a následný proces,
- příklady zahraničních politik architektury,
- role státních architektů,
- udržitelnost,

- dostupné bydlení,
- poválečná rekonstrukce sídel.

V rámci programu bude představena aktualizovaná Politika architektury a stavební kultury České republiky. K jednotlivým tématům proběhnou panelové diskuse. Paralelně s konferencí se předpokládá doprovodná akce pro děti.

Jednácím jazykem konference bude angličtina, zajištěno bude tlumočení do češtiny. Konference bude streamována. Účast na konferenci i doprovodném programu je zdarma.

Více informací o konferenci viz Bulletin ČKA 2/2022, s. 14–15. Zápis z jednání přetiskneme v příštím čísle Bulletinu.

Registrace: www.cka.cz

ČKA NABÍZÍ PODPORU REGIONÁLNÍM AKCÍM

Česká komora architektů založila fond PRAK na podporu regionálních aktivit spojených s šířením osvěty v oblasti architektury. V průběhu celého roku (až do vyčerpání prostředků ve fondu) je možné žádat o jednorázový příspěvek do výše 50 000 Kč.

Žádost o finanční příspěvek je možné stáhnout na: [ČKA_přihláška_PRAK.docx](#) (www.cka.cz).

O žádosti rozhoduje představenstvo ČKA.

- Vyplněnou žádost mohou zájemci zaslat na e-mail: info@cka.cz
- nebo poštou na adresu: Česká komora architektů, Josefská 34/6, 118 00 Praha 1.

AKTUALIZACE POLITIKY ARCHITEKTURY A STAVEBNÍ KULTURY ČR

V srpnu 2022 ČKA opětovně připomínkovala aktualizaci dokumentu Politika architektury a stavební kultury ČR (PASK), kterou vydává ministerstvo pro místní rozvoj (MMR). Oficiální meziresortní připomínkové řízení probíhalo do 2. září 2022.

Výsledná podoba aktualizace PASK ČR bude prezentována na mezinárodní konferenci k politikám architektury a stavební kultury ECAP, která se bude konat 11. a 12. 10. 2022 v Praze v rámci předsednictví ČR EU za společné organizace MMR a ČKA. Po vypořádání připomínek bude aktualizovaná Politika architektury a stavební kultury České republiky předložena vládě ke schválení. Bližší informace o konferenci viz výše a www.mmr.cz/cs/microsites/pres/akce/konference-k-politikam-architektury-a-stavebni-kul.

Nová PASK bude platit 5–6 let (podle výsledku připomínkového řízení) a pevně doufáme, že ji nestihne osud její dosavadní (historicky první) verze. Ta bohužel „zůstala v šuplíku“ Úřadu vlády a MMR a na stav vystavěného prostředí u nás neměla téměř žádný dopad.

MMR akceptovalo řadu námětů na změny, které ČKA společně s FA ČVUT k materiálu v předběžném kole připomínkování vznesla. Neměli jsme bohužel možnost zásadně měnit strukturu materiálu, která významně kopíruje předchozí verzi, ani jeho grafickou podobu. Po-

dařilo se však korigovat řadu témat tak, aby nebyla pouze obecnými prohlášeními (například klimatická změna, udržitelnost, veřejná prostranství, zelená infrastruktura, cirkulační ekonomika), a některá témata doplnit či významně upravit (městský architekt, vzdělávání, soutěže). Některá témata se nám prozatím nepodařilo v PASK prosadit a stále se o to pokoušíme (bydlení). Některá naopak stále zůstávají, ačkoliv jsou z našeho pohledu problematická (design and build).

Hlavním úkolem zůstává, aby aktualizace PASK našla skutečné uplatnění v praxi. Je proto potřeba, aby povědomí o ni architekti šířili. Ostatně díky našim intervencím nabízí možnosti i samosprávám měst obcí, ale i krajů.

Eva Faltusová, Petr Lešek

Více informací o PASK ČR

[www.mmr.cz/cs/ministerstvo/stavebni-pravo/koncepce-a-strategie/politika-architektury-a-stavebni-kultury-ceske-\(1\)/moznost-pripominkovani-aktualizace-politiky-archit](http://www.mmr.cz/cs/ministerstvo/stavebni-pravo/koncepce-a-strategie/politika-architektury-a-stavebni-kultury-ceske-(1)/moznost-pripominkovani-aktualizace-politiky-archit)

ZEMŘEL KRAJINÁŘSKÝ ARCHITEKT IVAR OTRUBA

Ve středu 31. srpna 2022 zemřel ve věku 89 let prof. Ing. Ivar Otruba, CSc., přední osobnost české krajinářské architektury. Byl autorem návrhů krajinářských staveb u nás i v zahraničí a autorem odborné literatury a učebnic pro výuku zahradní a krajinářské architektury. V roce 2018 mu byla udělena Pocta České komory architektů 2018. Profesor krajinářské architektury, který nazýval hřbitov zahradou posledního bytí a o cestě hovořil jako o prvním architektonickém projevu člověka, byl spojován se svobodnou tvorbou a morálním apelem.

Profesor Ivar Otruba (*18. srpna 1933 Kyjov, †31. srpna 2022 Brno) byl český krajinářský architekt, který významně ovlivnil vývoj svého oboru v České republice – byl profesně činný až do své smrti a jeho význam v podstatě není možné docenit. Byl autorem návrhů mnoha krajinářských staveb u nás i v zahraničí – navrhoval a realizoval lázeňské parky, obnovy historických zahrad a parků, botanické zahrady a arboreta, hřbitovy i rodinné zahrady. Zabýval se také zahradnickým výstavnictvím. Výrazně se zapljal svou pedagogickou činností a jako autor odborných publikací, současně byl také významným popularizátorem evropské krajinářské architektury. Byl zakládajícím členem České komory architektů.

Mezi nejznámější realizace patří nadčasově architektonicky pojatá Botanická zahrada a arboretum Mendelovy univerzity v Brně, lázně Karlova Studánka, botanická zahrada ve Štramberku, lázně Bardejovské Kúpele, obnova zámecké zahrady a parku v Mikulově, park Lužánky v Brně, městský park v Chomutově, hřbitov v Mostě, areál Brněnských veletrhů a výstav, brněnská sídliště Juliánov, Řečkovice a také mnoho dalších návrhů jako areál Kamencového jezera v Chomutově, areál zámku v Je-

zeří, hřbitov v Chomutově, park pro jižní centrum v Brně či spolu s arch. Ivanem Rullerem soutěžní návrh pro muzeum v Káhiře, které se kvalitou výtvarného pojetí výrazně vymykají českému i mezinárodnímu standardu. Mezi lety 1990 a 2000 koncipoval výuku budoucích krajinářských architektů na Mendelově univerzitě v Brně, kde byl emeritním profesorem. Za svoji architektonickou tvorbu a činnost získal významná ocenění, například Cenu P. J. Lenne, Berlín 1969, 1972, WIG 1974, čestné uznání města Vídně, Cenu města Brna za architekturu a urbanismus 1999, Cenu primátora města Olomouce za řešení výstavních expozic Flora Olomouc (1965–2003). V roce 2018 obdržel Poctu České komory architektů, která se uděluje osobnostem v oboru, které se svou prací a morálním kreditem významně zapsaly do moderní historie české architektury.

Tomáš Popelínský a Petr Velička
ISKA ČKA, Ústav KA Mendelovy univerzity
v Brně

Ivar Otruba, Botanická zahrada
a arboretum Mendelovy univerzity
v Brně, 1967–1968. Foto archiv ČKA

ROZLOUČENÍ S ARCHITEKTEM OTAKAREM DVOŘÁKEM

Dne 16. srpna 2022 zemřel architekt Otakar Dvořák. Velkou část života prožil v emigraci – v roce 1968 odešel přes Německo do USA, kde působil v řadě architektonických ateliérů a posléze byl partnerem v ateliéru Steffian Bradley Architects v Bostonu. V roce 1991 se vrátil do Prahy, podílel se na velkých projektech a své bohaté zkušenosti využil také jako konzultant na Útvaru hlavního architekta a v oblasti památkové péče.

Vážení smuteční hosté,

přišli jsme se rozloučit s našim vzácným přítelem a kolegou architektem Otakarem Dvořákem. Jeho osud je symptomatický pro celou jeho generaci. Narodil se nedaleko Prahy v Neveklově přesně dva týdny poté, co po podpisu mnichovské dohody vstoupily první ozbrojené oddíly Hitlerovy nacistické armády na naše území. Rané dětství tedy prožil už v době nesvobody, avšak v kultivované středostavovské rodině. Dědeček – malíř a autor mnoha vitráží v kostelích po celé rakousko-uherské monarchii – asi v něm probudil zájem o výtvarné umění. Při návštěvách prarodičů v Brně objevil ve vile Tugendhat kouzlo architektury. Ačkoliv i v okolí byla řada staveb funkcionalistického ducha, tato vila zna-

menala pro něho něco daleko víc – zdála se mu velmi romantická. Komunistický převrat jeho humanisticky orientovaná rodina nepřivítala – despotický režim vedl spíše k introvertnímu a kontemplativnímu způsobu existence i k přemýšlení kresbou, která ho přivedla k architektuře. Po absolutoriu gymnázia v Benešově nastoupil v roce 1957 na Fakultu architektury a pozemního stavitelství v době její ne zrovna šťastné transformace z doktríny socialistického realismu k doktríně panelové výstavby a jeřábových drah pod novým názvem stavební fakulta. Děkanem a hlavním profesorem Oty Dvořáka byl Antonín Černý, před válkou sice autor řady funkcionalistických staveb, na přelomu čtyřicátých a padesátých let ale také spoluautor nejtvrdsího útoku proti Le Corbusierovi a české funkcionalistické elitě v časopise Tvorba, který na konci padesátých let předal fakultu do rukou protagonistů banalizované stavební produkce. Takové proměnlivé postoje nemohly mladému adeptu oboru imponovat, ohlížel se proto i k stabilnějším názorům dalších předválečných osobností fakulty – Františka Čermáka, Jindřicha Kriseho, Josefa Kittricha nebo Otakara Štěpánka. Především však získával zkušenosti vlastní praxí – při návrhu autobusu v Karose ve Vysokém Mýtě, nábytku v ÚBOK, spoluprací s filmovým architektem Karlem Škvorem na Barrandově nebo praxí na Útvaru hlavního architekta, vedeného tehdy rozvážným „batovským“ architektem Jiřím Voženilkem. Zlom v jeho osudu znamenala ovšem školní exkurze do Berlína v létě 1961. Během cesty z Výmaru do Berlína zaslechli studenti zvuky tanků, a když dojeli do německé metropole, byla již hranice mezi sovětskou zónou a třemi zónami západní vítězné aliance zahrazena ostnatým drátem (Stacheldrahtem) – berlínská zeď byla na světě... „Tady za žádnou cenu nezůstanu,“ umínil si Ota a po sovětské okupaci 21. srpna 1968 také ten úmysl realizoval. Rok strávil prací v architektonické kanceláři v Düsseldorfu, ale táhlo ho to dál. Ota byl přesvědčen, že „Amerika vás nechá žít a pracovat tak, jak umíte, a dovolí vám poznat váš skutečný potenciál. Ale musíte si věřit!“ Tuto svou touhu pak také uskutečnil. Z obdivu k beatnické generaci Kerouaca a Ginsberga procestoval celý kontinent a zakotvil ve státě Massachusetts. Prošel několika kancelářemi, mimo jiné u renomovaného Paula Rudolpha, a dosáhl master degree na Harvardově univerzitě v Cambridge, kde potom i vyučoval až do konce osmdesátých let. Harvard ho také vyslal do Saudské Arábie, aby se podílel na založení University of King Abdulaziz. Jeho praktická činnost vyvrcholila partnerstvím v prestižní bostonské kanceláři Steffian Bradley Architects, kde se dostal i k velkým realizacím – např. River Court Condominium v East Cambridge, mnohapatrový apartment v Springfieldu, Senior apartments v Lasel College, Watertown a podobně. Po sametové revoluci a krátkém intermezzu v Moskvě, kde zažil v srpnu 1991 nezdařený puč, po němž Boris Jelcin zachránil Gorbačova, se Ota vrátil do Prahy, a tady brzy našel se svými bohatými zkušenostmi široké pole působnosti. Realizoval City Center u Petřského náměstí, společně s Petrem Frantou Palác Flora, podílel se s Jakubem Ciglerem na vzniku Business Parku na Chodově nebo s Janem Hochmanem na administrativních budovách v Holešovicích. Byl také respektovaným a vyhledávaným konzultantem na Útvaru hlavního architekta, a především dlouhou dobu členem poradního sboru Pražského památkového ústavu, kde jsme se poznali a kde svou rozvahou a kompetencí přispěl k pozitivnímu „rozlousknutí“ řady obtížných problémů pražského urbanismu. Ota neměl vyvěšeny žádné webové stránky. Tuto svou skromnost odůvodňoval tím, že „nemá potřebu se více zviditelňovat. Často je to ztráta času, nechat se zpovídat z vlastního know-how.“ Zato dával přednost práci tradičními metodami – tužkou, pastelkami nebo akvarelem, upřednostňoval tento přirozený projev architektonického myšlení před novou technologií digitálního projektování. Inklinoval také spíše k pokoře

a k dlouhému trpělivému přemýšlení nad zadanými úkoly. Držel se zásady, že architektura není zaměstnáním, ale stavem ducha. „Lámání rekordů,“ říkal, „vede k bulváru a v architektuře k povrchnosti. Jako když si zvyknete na hlasitou hudbu a ta pak musí být čím dál hlasitější, abyste ji vůbec vnímali.“ Architekt Otakar Dvořák, velký milovník hudby, nám svým životem a prací zanechal spíše mozaiku vzácných tišších tónů, jejichž vnímání vyžaduje trpělivé a empatické pochopení. Za tyto tiché tóny Ti patří, milý Oto, naše vřelé díky!

Vladimír Šlapeta

Rozloučení v Motole dne 29. 8. 2022

River Court Condoms, Cambridge, Massachusetts, USA, 172 bytových jednotek s výhledem na Charles River, realizace 1989. Foto apartments.com

ODEŠEL ARCHITEKT VLADO MILUNIĆ

Přední český architekt chorvatského původu Vlado Milunić zemřel po dlouhé nemoci 17. září 2022. Proslavila jej dekonstruktivistická budova Tančícího domu v Praze, kterou navrhl s Frankem O. Gehrym. Na kontě má ale desítky dalších staveb a návrhů. Aktivně se zapojoval do diskusí o podobě pražských sídlišť i výstavbě mrakodrapů, stejně jako do kritiky současné morálky. V letech 2010–2013 byl členem představenstva ČKA.

Rodák z bývalé Jugoslávie přišel do Prahy za svými rodiči v 16 letech ze Záhřebu. Ti byli lékaři a přiletěli do Prahy ze studijního pobytu v Bostonu a rozhodli se zůstat zde v „exilu“ v rámci politické emigrace. Ke své národnosti kdysi prohlásil: „Jsem československý architekt, protože mám československé vzdělání, a cítím se Jugoslávem na protest proti primitivnímu nacionalismu, přestože ani Československo, ani Jugoslávie už neexistují. Žiji v Praze na půl cesty mezi Jadranem, kde jsem prožil dětství, a Drážďany, kde mám část předků“.

Vlado Milunić (*3. března 1941) studoval gymnázium v chorvatské Rijece, na počátku 60. let přichází do Československa a v letech 1960–1966 studuje architekturu

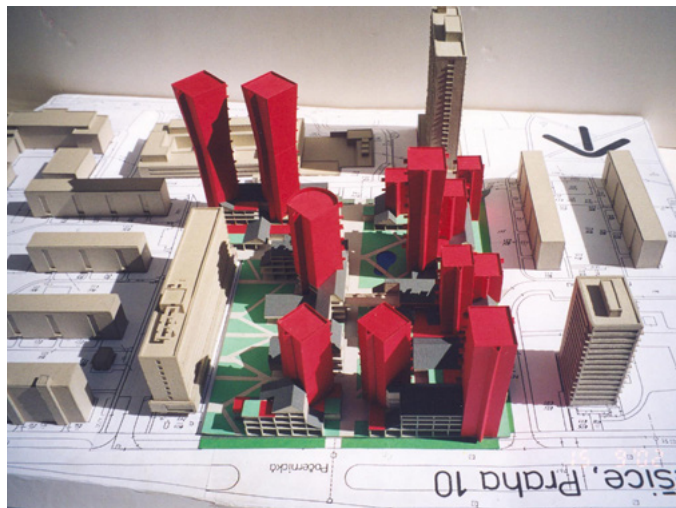
na ČVUT v Praze. Poté se rozhodl absolvovat tříletou praxi v Paříži. V letech 1969 až 1990 pracoval v Projektovém ústavu výstavby Prahy – ateliéru Delta. Zde začala jeho dlouholetá spolupráce s architektem Janem Línkem. Postupně se osamostatnili a v sedmdesátých a osmdesátých letech společně navrhli řadu staveb občanské vybavenosti, především domů s pečovatelskou službou a domovů pro seniory v Praze i jiných městech. Mezi nejzdařilejší patří domovy důchodců na Hájích (1983–1989) či Chodově (1983–1987) a především pak v Bohnicích (1972–1981). Za zmínku jistě stojí také svobodárna sester na Proseku (1974–1985) nebo později například stacionář v Českých Budějovicích (1990–1993) či Dům dětí a mládeže Modřany (2000–2005). Milunić navrhoval skutečně pestrou typologii staveb, od lávek a rozhleden či pavilonu šelem a vinařství až po velké obytné soubory i rodinné domy. Podle jeho projektu vyrostla také atypická vila v Plané nad Lužnicí (1999–2006). Odbornou veřejností je rovněž ceněna jeho rekonstrukce domu U Zlatého prstenu – Ungelt v Praze (1995–1997). V zahraničí se na přelomu tisíciletí podílel na vzniku tzv. české čtvrti v čínské Šanghaji.

Za neznámější Milunićovu stavbu lze považovat Tančící dům na Rašínově nábřeží v Praze. Ke spolupráci na projektu si v roce 1992 Milunić přizval architektonickou ikonu, kanadsko-amerického architekta Franka O. Gehryho, který se stal hlavním architektem stavby. Náročný dům dokončený v roce 1996 má připomínat tančící pár Ginger Rogersové a Freda Astaira z filmu Federica Felliniho z roku 1986. Dekonstruktivistické a skulpturální pojetí Tančícího domu nebylo zpočátku veřejností přijímáno vřele a mnoho kritiků dům považovalo za narušitele pražského panoramatu.

Vyústěním Milunićova dlouhodobého úsilí o zlidštění socialistických sídlišť byl vznik obytného areálu Hvězda na sídlišti Petřiny v Praze (1994–2000) s 350 byty, obchody a kanceláři. Podobné formy a tvary jako v areálu Hvězda se objevily také např. v projektu výškových obytných věží na sídlišti Malešice, které však nebyly nikdy realizovány.

Od roku 1990 má Vlado Milunić vlastní Studio VM (volné myšlenky). V roce 1998 byl jednou z 11 osobností, které při příležitosti osmdesátého výročí vzniku republiky ocenil pražský magistrát. V roce 2019 mu Chorvatská republika udělila vyznamenání Ante Starčeviče za celoživotní dílo. Působil jako pedagog na FA ČVUT v Praze, aktivně pracoval jako člen poroty festivalu Ekofilm, intenzivně se po celý svůj život zapojoval do diskusí o aktuálních otázkách architektury, architektonické profese a zadávání zakázek.

Markéta Pražanová

Vlado Milunić, návrh obytných výškových věží na sídlišti Malešice, 2000. Foto archiv ČKA

VÁCLAV ŠEBEK OSLAVIL OSMDESÁTKU

Architekt Václav Šebek, dlouholetý předseda a člen Stavovského soudu ČKA, oslavil osmdesáté narozeniny.

Ing. arch. Václav Šebek (*18. června 1942 v Praze) patří mezi zakládající členy České komory architektů (číslo autorizace 0009). V letech 1993–1996 působil v dozorčí radě ČKA, v roce 1993 a 1994 na pozici místopředsedy dozorčí rady ČKA. Od roku 2002 je členem Stavovského soudu ČKA. V letech 2003–2006 a 2012–2016 byl předsedou tohoto orgánu, v letech 2006–2009 a 2011–2012 a následně od roku 2016 je jeho místopředsedou.

Absolvoval Fakultu architektury ČVUT v Praze, na přelomu 60. a 70. let pobýval na studijních stážích v Německu, poté pracoval v Projektovém ústavu výstavby hl. města Prahy – ateliéru Delta. Mezi jeho nejvýznamnější realizace patří Bytový soubor na Zbraslavi (1977), který projektoval společně s Alenou Šrámkovou, Hotelový dům a ubytovna Federálního ministerstva spojů (1986), Pavilon distribuce a služeb Na Chmelnici (1987), Zotavovna ROH v Milovech (1989) nebo dostavba dvorního křídla restaurace U Fleků (1983) a další.

V architektonické obci je velmi uznávanou osobností nejen pro svůj profesionální přístup v rámci činnosti Stavovského soudu, ale především pro vysoký morální kredit.

Hle!
Zde náš Václav!
Slavné jméno
České země
budiž pochváleno!

Moudře, vždy v čele
vede nás bez řeči
když stíny se dlouží
kolem roklín a skal
cestou bezpečí.

Tož jdi stále dál
Václave ze Šebků
rytíři národa projektantského
buď zdrav a vesel
a přijmi vínš
jenž zpíváme Ti
ze srdce svého!

Vínš ve staročeském obrozeneckém duchu v rámci kolektivu Stavovského soudu ČKA složený Ing. arch. Milanem Nytrou, dlouholetým členem tohoto orgánu.

ASPEKT LESNÍCH POŽÁRŮ V ARCHITEKTUŘE A NAVRHOVÁNÍ

Lesní požáry se v Evropě, včetně střední, stávají stále častějšími, především v uměle vytvořených jehličnatých monokulturách. Jsou bohužel rovněž očekávatelnější. Nedílnou součástí adaptace na probíhající změnu klimatu by se tak měla stát také připravenost stávajících a nových staveb právě na lesní požáry.

Tak jako anglicky *bushfire* je obecný pojem, také *lesní požár* z hlediska územního plánování a architektury je poněkud zavádějící označení, neboť požáry v přírodě se zdaleka neodehrávají jen v lese, ale také na zatrávněných a zemědělských plochách. Nepředstavují rizika jen pro budovy umístěné v hořícím území, ale často také pro takové, které jsou od vegetace vzdálené i mnoho kilometrů.

Lesní požáry v Austrálii a Evropě

Dlouhodobé zkušenosti s problematikou lesních požárů má Austrálie. Eukalypty a mnoho dalších rostlin šířící ohně v přírodě ještě podporují složením své mízy, často také hořlavými výparů – je to součástí jejich přirozené sebeobran a tendence k rozšiřování vlastního druhu. Oheň jim slouží nejen k likvidaci konkurenčních či invazních rostlin, ale například i otevření tvrdých zevních obalů semen některých druhů, která pak mohou na ohněm „vypleť“ půdě lépe zakořenit.

Australští Aboriginci po desítky tisíciletí využívali úmyslné požáry k lovu, zúrodnění pastvin pro zvěř a zpřístupňování jinak neprostupných houštin. V posledních desetiletích jsou jejich tradiční, často také nábožensky motivované řízené lesní požáry (*cultural burning*) využívány ke snížení objemu suchého paliva v lesích a s ním spojeného rizika větších, nekontrolovatelných požárů. Často používané termíny jsou *cool burn* (chladné pálení), kterým se předchází *hot burn* (horkému pálení).

Řízené vypalování bylo také součástí evropské kultury, z podobných i dalších důvodů. Podle informací autora je údajně v současné době zakázáno zákonem. Tato problematika jde nad rámec krátkého příspěvku, nicméně dle autorova mínění je nesporné, že řízené vypalování má v péči o krajinu své místo.

Zatímco menší požáry jsou přirozenou součástí fungování australské krajiny, nelze to samé říci o krajině střední Evropy. Současné a stále častější požáry jsou způsobeny nedostatkem srážek a náchylností uměle vytvořených jehličnatých monokultur k šíření požárů za takových podmínek. Vysazování smíšených lesů je nezbytnou součástí řešení, tak jako lepší ochrana budov a zastavěných územních celků.

Australská norma

Jak se autor sám znovu a znovu přesvědčuje ve své praxi, problematika ochrany budov je velmi komplexní, nicméně australská norma AS3959:2018 (Australian Standard AS 3959 Construction of Buildings in Bushfire Prone Areas) o výstavbě budov v oblastech náchylných k požárům představuje užitečný základ. Na základě této normy a další literatury v Austrálii architekti, projektanti, specialisté na lesní požáry a často i sami majitelé nemovitostí mohou relativně snadno identifikovat rizika a tato poté snížit doporučenými úpravami a zásahy jak do konstrukce budov, tak okolního prostředí. Podle normy je riziko požáru pro danou budovu nebo její součásti vyjádřeno jednou ze šesti kategorií sálavého tepla (BAL – bushfire attack level), od

nejnižší, low, přes 12,5, 19, 29, 40 kW/m² až po *flame zone* (zóna plamene), kde sálavé teplo může dosahovat až 100 kW/m². Kategorie, do které budova spadá, je vypočítaná na základě místního indexu rizika požáru (FDI – *fire danger index*), sklonu terénu a typu vegetace. Metodika je popsána v přílohách normy.

Rizikovou kategorizaci budovy lze často snížit vhodnými úpravami vegetace, konstrukcí ochranného stínění či vytvořením ochranné zóny (APZ – *asset protection zone*).

Na základě výsledné kategorie BAL jsou potom aplikovány konstrukční principy popsané v kapitolách 3–9 normy. Konstrukční zásahy zahrnují položky jako např. zatěsnění všech dutin proti vniku poletujících uhlíků nebo ohřívavými mřížkami, konstrukci z ohnivzdorných, popř. nehořlavých materiálů či vybavení budov střešními rozprašovači vody.

Stavby v zóně plamene jsou samozřejmě mnohem dražší než např. v zóně BAL 12,5, často až dvojnásobně, nicméně jsou prokazatelně ohnivzdorné a jejich obyvatelé často přežijí požáry uvnitř, zvláště v situacích, kdy evakuace již není možná. Z bohatých zkušeností plyne také poznatek, že zdaleka největší část škod na budovách není způsobena přímým kontaktem s plameny, ale poletujícími hořícími uhlíky, tzv. *embers*, které vítr zanášá i mnoho kilometrů od samotného spáleníště. Ty mohou pak způsobit lokální ohně ve vysušené vegetaci, zahradách, ale i samotných budovách, do nichž vnikají nechráněnými skulinami. Nejčastějšími místy vniku jsou střešní prostory, okapní žlaby (zejména pokud jsou plné suchého listí), různé větrací otvory a také nechráněné suterény a prostory pod budovami.

Chování při požáru

Lidé, kteří se rozhodnou zůstat a hasit postupující oheň, což je v Austrálii relativně běžné, často popisují, že během minut, kdy se plameny přeženou, jsou překvapeni silou sálavého tepla. Lidská kůže je někdy chráněna výparů potu, ale např. plastové hadice, nádrže na vodu nebo maddla lopat se okamžitě roztaví a jsou v boji s ohněm nepoužitelné. Plechové střechy a obklady se zohýbají apod. Jen dobře připravený majitel domu může požár přežít a plameny odrazit.

Velké lesní požáry v Austrálii vytvářejí své vlastní meteorologické systémy. Přeživší autorovi často popisují lokální bouře, blesky i plamenné „koule“, které sestupují jakoby odnikud a pohlují celé domy bez nejmenšího varování. Plameny jsou ohlušující a verbální komunikace v těchto situacích není možná. Oheň odsává kyslík a člověk i v dobře chráněném prostoru může ztratit vědomí. Hustý dým zahluje celé místo do kompletní temnoty, proto je nutné mít vlastní zdroj světla. Často nejsou vidět ani blížící se plameny. Řízení vozidla je možné jen s obtížemi a spalovací motor také nemusí mít dostatek kyslíku k provozu. Rovněž je zde sálavé teplo, které dovede bez ochrany způsobit vážná zranění.

V neposlední řadě je nutné mít v souvislosti s požáry na mysli emocionální a psychologickou stránku věci. Na rozdíl od záplav, kdy lze stoupající hladinu vody sledovat a do jisté míry odhadnout a zvolit nejlepší postup, lesní požár je nepředvídatelný a zcela ochromující. Autor často slyší výpovědi, ve kterých přeživší popisují traumata, která neřídka vyplývají na povrch dlouhé měsíce po samotné katastrofě, v době, kdy jsou první záchranné a úklidové práce konečně hotové a lidé mají čas na reflexi. Bez pomoci a porozumění tyto příběhy někdy mají tragické konce. Základní psychologické znalosti se tedy stávají důležitou součástí připravenosti nejen složek první pomoci, ale také pomoci následné, a to včetně architektury a územního plánování. Architekt či projektant angažova-

ný na obnově po katastrofách tedy nejen pomáhá obětem vytvořit jakýsi plán praktických aktivit, ale do jisté míry se také stává podpůrnou osobou. Měl by být schopen naslouchat a doporučit další vhodné kontakty, např. z oblasti psychologie.

Jeden z největších lesních požárů v novodobé historii Česka a Saska vypukl v neděli 24. července 2022 (během velké vlny veder) v národním parku České Švýcarsko u Hřenska. Požár zasáhl více než 1600 ha, v největším nasazení ho hasilo osm vrtulníků, pět letadel a dohromady asi 900 osob. Na snímku vrtulník PZL W-3 Armády ČR po nabrání vody k hašení z Labe do bambi vaku. Foto Daniel Vičan, wikipedia.org

Hasiči zasahují v Hřensku. Foto Hasičský záchranný sbor ČR

Následky požáru při cestě z Hřenska na Meznou. Foto Daniel Vičan

Doporučení pro stavby v oblastech náchylných k požárům

Závěrem autor předkládá několik jednoduchých doporučení pro ty, kteří plánují nebo již mají stavbu v oblasti náchylné k požárům:

- Vegetace v okolí budov by měla být ideálně ohnivzdorující, vhodné jsou opadavé stromy. Eukalypty v Česku nerostou, nicméně husté shluky jedlí a borovic jsou v suchém období stejně nebezpečné. Riziko plynoucí z blízkosti k hořlavým stromům lze výrazně snížit, pokud se jejich koruny vzájemně neprotínají a stromy stojí spíše jednotlivě.
- Stromy by neměly být v přímém kontaktu s budovami nebo se rozpínat nad nimi. Okapní žlaby by měly být chráněny, aby se v nich nehromadilo listí a další hořlavý materiál.
- Vegetace a úpravy v bezprostředním okolí domu by měla být dobře udržována a prosta hořlavých materiálů, např. některé typy mulče hoří lépe než jiné.
- Palivové dřevo by mělo být skladováno v uzavřených prostorách nebo dále od budov. To samé platí pro plynové nádrže, vedení a další hořlavé materiály a předměty.
- Podle rizika požáru by obložení a střecha domu měly být z ohnivzdorného či nehořlavého materiálu. Některé druhy dřeva hoří lépe než jiné. Dřevěné prvky menšího průřezu hoří ochotněji než velké sloupky a trámy.
- Prostor pod domem, pokud jsou přítomny hořlavé materiály, by měl být uzavřený. Stejně tak jakékoli škvíry a skuliny nad velikost 2 mm i různé větrací otvory. Jedním z užitečných materiálů pro tyto účely může být hliníková či jiná nehořlavá síťovina (často používaná také proti hmyzu).
- Je dobré mít v okolí domu nehořlavou nádrž s vodou o objemu alespoň 5 000 litrů, ze které je možno provlhnout suchou okolní vegetaci i samotnou stavbu v případě blížících se plamenů.
- Z výše uvedených důvodů je také důležité opustit rizikovou oblast v případě požáru s dostatečným předstihem.

Lze očekávat, že lesní požáry se stanou důležitým faktorem v plánování a designu nové výstavby i úpravách té stávající. Je nezbytné, aby byla v ČR co nejdříve vytvořena příslušná metodika podobná té australské a její dodržování se stalo přirozenou součástí schvalovacího procesu stavebních prací.

Jiří Lev, B.Des, MArch.

KULATÝ STŮL: SNIŽOVÁNÍ UHLÍKOVÉ STOPY VE VÝSTAVBĚ A MOŽNOSTI VYUŽITÍ TRVALE UDRŽITELNÝCH MATERIÁLŮ

Časopis ASB ve spolupráci s Českou komorou architektů uspořádal 17. května další kulatý stůl. Pozvání přijali architekti Josef Tlustý (Ateliér Tlustý, PS ČKA Udržitelnost, Centrum pasivního domu), Jan Soukup (Second Nature, PS ČKA Udržitelnost), Adam Rujbr (Adam Rujbr Architects, PS ČKA Udržitelnost), Ondřej Hofmeister (Projektil archi-

tekti), Adam Havel (VŠUP, matériO Prague), architekt a vědecko-výzkumný pracovník Jan Růžička (KUBUS atelier, ČVUT UCEEB, FSV ČVUT, Centrum pasivního domu), dále za developery Eva Nykodymová ze společnosti Skanska, Ondřej Franek ze společnosti Metrostav, a.s., a Radek Pergler, produktový a technický manažer společnosti Decuinck, spol. s r. o.

Foto Petr Novotný

Jaké jsou možnosti snižování uhlíkové stopy v jednotlivých fázích projektu?

Ondřej Hofmeister: Začíná to u investora, který se rozhoduje, zda bude stavět, nebo ne. A když se rozhodne pro výstavbu, udělá rozhodnutí, kterým vznikne uhlíková stopa. Pokud se rozhodne, že nebude stavět, pak je uhlíková stopa nulová. Je to absurdní, ale naše povolání je s uhlíkovou stopou bohužel spojené.

Myslím si však, že architekt má následně obrovské možnosti. Můžete společně s investorem připravit návrh stavby, který je úsporný nebo chytrý a který do budoucna umožňuje určité jednoduché úpravy, tedy je univerzální. Dřív se tomu neříkalo udržitelnost, ale třeba kvalitní architektura.

Adam Rujbr: Jako architekti máme omezený vliv, zkrátka dostaneme od investora určité zadání. Kdyby za mnou někdo přišel, že chce postavit krytou sjezdovku v Chuchli, tak to odmítnu, ale mnoho zadání je racionálních, realistických.

Pro mě je udržitelnost v tom, říct si, kde je míra. Musíme si nastavit hranice. To musí vzejít ze zadání, od investorů, od úřadů, od politiků. My jako architekti se na zadání podílíme. Usilujeme o menší zlo, ale pořád se staví větší a větší domy.

Než se zadá projekt, měl by se stavebník zamyslet, jestli nejde využít třeba stará budova. Jít úplně na začátek. Například u depozitářů se ukázalo, že požadavky jsou přemrštěné. Pokud se zefektivní fungování, pak stačí menší výměra staveb.

Ondřej Hofmeister: Skutečně velký potenciál je u stávajícího fondu budov, který je napojený na infrastrukturu, což je velmi cenné, protože i vícenáklady spojené se stavbou nového objektu, tedy doprava, infrastruktura atd., přinášejí další ekologickou zátěž. Z hle-

diska energetických úspor i uhlíkové stopy je proto třeba vrátit se k využití stávajícího fondu budov.

Jan Růžička: Minulý rok jsme zpracovávali na UCEEB Metodiku adaptace školských staveb na změnu klimatu na území hlavního města Prahy pro Odbor ochrany prostředí Oddělení environmentálních projektů Magistrátu hl. m. Prahy. V Praze je tisíc školských budov, přičemž každá se má rekonstruovat, proto jsme připravovali doporučení, jakým způsobem by se to mohlo dělat.

Kromě technických opatření, která technici a inženýři dokážou navrhnout, jsme se dlouhou dobu věnovali procesní koncepcí stránce tak, aby vždy jednotlivá technická opatření přispěla ke komplexní kvalitě budovy, tj. jak po technické, tak po estetické a provozní stránce. To znamená, aby investor, což je městská část, ředitel školy nebo zřizovatel měl krok za krokem určeno, kdy a co má udělat, koho se má zeptat, kdo mu s čím poradí.

Přišli jsme v diskusích na to, že bychom potřebovali funkci koordinátora projektu, který na začátku ředitelům škol řekne: „Když chcete rekonstruovat školu, energeticky sanovat, tj. zateplit apod., tak se také zeptejte žáků a učitelů, jestli jsou spokojeni, jestli nepotřebují něco změnit.“ Takového průvodce rekonstrukcemi postrádáme, a to nejen u škol.

Jak na snižování uhlíkové stopy pohlíží developeri?

Eva Nykodymová: Když stavíme, tak musíme stavět rozumně a udržitelně. Co se týče zabudovaného uhlíku – vypočítáváme uhlíkovou stopu po dobu 60 let životnosti objektu. Máme projekt, který projde v budoucnu demolicí, ale ještě předtím ho rozebereme a vše, co půjde, smysluplně a v maximální míře využijeme. Nechceme a nebudeme jen jednoduše bourat.

Ondřej Franek: V první řadě je nutné uvést, že projektanti i zhotovitelé musí cítit příslušné právní a technické předpisy. Například dřevo lze označit za relativně šetrné k uhlíkové stopě, jeho využití ve vyšších stavbách je však v České republice významně omezeno požárními předpisy. Obdobně je předpisy omezeno využití recyklovaného kameniva do nových betonových konstrukcí plnicí statickou funkcí, což jsou u budov například nosné stěny a sloupy.

Z hlediska developerů může být v současné době rizikem uplatnění vyššího množství recyklátu v betonových směsích, než dovoluje závazná harmonizovaná norma. Následní vlastníci potom toto opatření ke snížení uhlíkové stopy vnímají jako nižší kvalitu stavby. Proto je nutné vytvořit legislativní a normové prostředí, které narovná rozdílné vnímání kvality pro použití recyklátů, případně použitých výrobků. Použití recyklátů nepřináší horší kvalitu, jež je dána základními požadavky na stavby, ale kvalitu, respektive vlastnosti jiné, kdy v některých případech jsou tyto vlastnosti výhodnější než výrobek z prvotních surovin.

V druhé řadě na to musí být ze strany investora peníze, neboť environmentálně šetrná výstavba může znamenat významné zvýšení nákladů výstavby. Pokud třeba konopná izolace je několikanásobně dražší než minerální vata, tak si investor dobře rozmyslí, jestli ji použije, nebo ne. Obecně je nutné exaktně definovat, co lze považovat za udržitelnou výstavbu a co nikoliv, respektive jaká uhlíková stopa je ještě přijatelná a šetrná.

Jak funguje Pracovní skupina pro udržitelnost v České komoře architektů, jaké jsou její cíle?

Jan Soukup: Naše společně úsilí a rozpaky pramení z toho, že se snažíme hledat cesty k udržitelnosti tím, že hledáme menší zlo. To vede k různým rozporuplným výsledkům. Naší finální snahou v dlouhodobém horizontu je, aby stavby skutečně byly udržitelné, aby byly o něco menší zátěží pro životní prostředí. Ale to už přesahuje naši kompetenci, co jsme schopni v této skupině řešit.

Zaobíráme se tedy především mapováním nástrojů, jsou nám jasné nějaké směry nebo koncepce, kam by se architektura měla ubírat, protože máme vizi skutečné udržitelnosti a uhlíkové neutrality. Chybí nám opora ve státu, který by měl koncepci a rozhodl by stávající budovy, jejich energetickou zátěž a jejich emise, také jako koncepci, kam se chce dostat do roku 2030, do roku 2050 a jakými prostředky toho chce docílit.

Josef Tlustý: Pracovní skupina si vytyčila sedm základních pilířů. Definovali jsme si mimo jiné i část legislativní, kterou bychom se chtěli zabývat. Prioritou je komunikace se státem, komunikace s architekty, informovanost atd. Myslím si, že naší úlohou je i ovlivňovat politiku, připomínkovat legislativu, ne pouze kritizovat stát.

Jak ovlivňuje Centrum pasivního domu rozšíření nízkoenergetických, pasivních a aktivních budov u nás?

Josef Tlustý: Centrum pasivního domu spolupracuje v rámci šance pro budovy i s Českou radou pro šetrné budovy a dalšími subjekty, které se zabírají snižováním uhlíkové stopy budov, směřujícím k uhlíkové neutralitě. Počínaje školeními pro architekty nebo projektanty, školeními pro municipalitu nebo úředníky. Snažíme se za tyto cíle také politicky lobbovat.

Kromě této základní agendy realizuje Centrum také další projekty, jako je právě dokončovaný projekt ClimArchiNet, který měl za cíl informovat architekty a municipalitu. Dále připravujeme projekt, který je zaměřen právě na budovy a materiály s nízkou uhlíkovou stopou.

Jaké vlastnosti musí mít materiál a jaká kritéria musí splňovat, aby ho bylo možné označit za trvale nebo dlouhodobě udržitelný?

Adam Havel: Faktorů je hodně, my se zde bavíme o uhlíkové stopě, což je v určitém ohledu nějaký zjednodušující rámec, jak toto hodnocení počítat. Lepší než posuzovat materiál je posuzovat jeho aplikaci.

Samozřejmě je to až následující krok po tom, co máte projekt, vstoupí do něj investor, vstoupí do něj architekt. Tam můžete ovlivňovat třeba objemy, které mají na použitý materiál velký dopad s ohledem na udržitelnost.

Velkým tématem dneška jsou recyklované materiály. Jaké jsou vaše zkušenosti s využitím recyklátu?

Radek Pergler: Co se týče recyklace PVC, Česká republika je na začátku. Pokud budu odpovídat z pohledu společnosti Deceuninck, nabízíme plně recyklovaný profil a máme první projekty v Nizozemí. Chtěli jsme tento profil uvést i v Česku, ale narazili jsme na detaily. Jedna norma nás trochu omezovala v tom, že recyklát je sice možný, ale pokud jde o profil, tak pohledové plochy nemohou být z recyklátů. Nyní nám trochu pomohlo, že vyšla nová norma, která stanovuje, že regenerát rovná se prvoplast.

Díky tomu jsme postoupili o krok dále. Jakou má recyklát výhodu? Díky opětovnému zpracování má lepší pevnostní parametry než původní prvoplast. Životnost plastového profilu je někde kolem třiceti až třiceti pěti let. Lze jej až desetkrát recyklovat, aniž by ztratil mechanické nebo jakékoliv jiné vlastnosti. Ty zůstávají stejné nebo jsou trochu lepší než v případě prvoplastu. V tom vidím budoucnost.

Současně však musíme dostat tyto informace do povědomí, zlepšit informovanost lidí. Koncový zákazník totiž dostane nabídku na recyklovaná okna, ale poté přijde konkurence a říká: „Recyklát je strašný odpad, my máme čistý prvoplast.“ U koncového zákazníka pak při výběru vzniká logický dilema, protože neví, co je lepší.

Jolana Říhová

Psáno pro časopis ASB. Kráceno redakcí. Znam celého kulatého stolu viz www.asb-portal.cz/aktualne/nazory-a-rozhovory/kulaty-stul-snizovani-uhlikove-stopy-ve-vystavbe-a-vyuziti-trvale-udrzitelnych-materialu

JIŽNÍ MORAVA ROK PO TORNÁDU – SEMINÁŘ UTVÁŘENÍ OBCE

V sobotu 25. června 2022 se ve velkém sále Kulturního domu Mikulčice uskutečnil seminář iniciativy Utváření obce. Organizován byl v rámci vzpomínkových slavností k prvnímu výročí tornáda, které srovnalo se zemí části sedmi jihomoravských obcí.

Seminář se zaměřil na dopady tornáda na veřejný prostor a příležitosti, které pro utváření obce katastrofa přinesla. Ukazuje výsledky roční spolupráce zastupitelů obcí s architekty a komunitními pracovníky.

Česká komora architektů se zaměřila na podporu PRO BONO aktivit svých členů v praktické i poradenské rovině. Jejich prioritou je také maximální využívání architektonických soutěží při návrzích veřejných staveb, podpořené metodickým poradenstvím zadavatelům.

Tornádo v Mikulčicích poničilo 24. 6. 2021 více než 300 domů. Foto Martin Strachof, commons.wikimedia.org

Dalším výstupem je praktická aplikace lidskoprávního univerzálního designu do architektury zaměřené na člověka, která může napomoci obcím budoucnosti posilovat společenskou vzájemnost.

V závěru semináře předali studenti architektury z FSv ČVUT v Praze svoje návrhy pro uprázdněný veřejný prostor Moravské Nové Vsi jako dar k prvnímu výročí tornáda. Symbolicky tak stvrdili přínosy spolupráce vyvolané neštěstím.

Architekti Pro Bono

Architekti Pro Bono je iniciativa českých architektů poskytujících bezplatné či zlevněné architektonické poradenství a služby obětem obětem přírodních katastrof a jinak znevýhodněným osobám, komunitám a organizacím.

architektiprobono.cz

VÍTĚZNÉ STAVBY CENY KLUBU ZA STAROU PRAHU ZA ROK 2021

Hlavními vítězi 18. ročníku Ceny Klubu Za starou Prahu udělované za novostavbu v historickém prostředí byla 20. června 2022 vyhlášena tato díla: Dostavba Jihočeské vědecké knihovny v Českých Budějovicích (Kuba a Pilař architekti / Ladislav Kuba, Tomáš Pilař) a Muzeum horolezectví v Turnově (hippodesign / Radim Babák, Ondřej Tobola).

Vítěz

Muzeum horolezectví v Turnově

(hippodesign / Radim Babák, Ondřej Tobola)

Vítěz**Dostavba Jihočeské vědecké knihovny
v Českých Budějovicích**

(Kuba a Pilař architekti / Ladislav Kuba, Tomáš Pilař)

Finalista**Komunitní centrum v Mnichově Hradišti**

(Projektil architekti / Adam Halíř, Ondřej Hoffmeister, Petr Lešek, Roman Brychta)

Finalista**Polyfunkční dům v Pelhřimově**

(a atelier / Karel Kupec)

Finalista**Bytový dům, Sámova ulice, Praha**

(Znamení čtyř – architekti / Juraj Matula, Richard Sidej, Martin Tycar)

Finalista**Dostavba skautské klubovny Pastouška, Praha-Zbraslav**

(Projektil architekti / Adam Halíř, Ondřej Hoffmeister, Petr Lešek, Rudolf Süßer)

Finalista**Altán městské knihovny ve Vamberku**

(Martin Kožnar)

30 LET ČESKÉ KOMORY ARCHITEKTŮ

Motto:

„Úkol státních stavebních orgánů budiž vůbec omezen jen na přísně potřebné a na to, co se týká státu a co může být pouze za jeho přímého vlivu úplně spolehlivě provedeno. Pro obstarání ostatních v technický obor spadajících záležitostí obcí, korporací, obecnstva a pod. budetež nezávisle vedle státní stavební služby ustanovení civilní inženýři, již mohou být požadováni v případech potřeby také pro státní stavební záležitosti za zvláštní úplatu.“

KE 30. VÝROČÍ ZÁKONA O VÝKONU PROFESY A VZNIKU PROFESNÍCH KOMOR

Dne 7. května tohoto roku jsme si připomněli třicáté výročí od data schválení zákona č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě.

Účinností nabyt tento zákon dnem vyhlášení ve Sbírce zákonů (7. července téhož roku). Je však na místě připomenout, že moderní regulace výkonu profese na území stávající České republiky se zakládá v roce 1860 a že nově koncipovaný systém samosprávy vzniká v roce 1913. Příští rok tak oslavíme 110. výročí profesní samosprávy a v roce 2020 jsme mohli slavit 160. výročí nově, moderní koncepce výkonu profese.

Koncepce živností svobodných, řemeslných a koncesovaných

Přestože je tradice regulace některých povolání (inženýrských, lékařských, popřípadě právnických) hluboká, současný systém profesní samosprávy byl založen a rozvinut až v průběhu 19. století. Profesní komory se stávaly postupně součástí profesních struktur v průběhu 19. století v celé Evropě, a to pro všechny tradiční obory – právnícké, lékařské a technické/inženýrské. Novodobé pojetí inženýrských profesí (nahrazující překonaný model cechů a cechovního zřízení) souvisí v Čechách, na Moravě a ve Slezsku jakožto součástí Rakouska (později Rakouska-Uherska) především s vydáním liberálního živnostenského řádu *císařským patentem č. 227/1859 ř.z., ze dne 20. prosince 1859, jímžto se vydává živnostenský*

řád, který byl v následujících desetiletích sice opakovaně novelizován, ale jehož základní koncepce živností svobodných, řemeslných a koncesovaných setrvala prakticky až do totality; roli do určité míry samosprávných institucí sehrávala nadále „obchodní a živnostenská komora“ a „společenstva“, která mohla společně zřídit „jednotu společenstevní“. Souvisela rovněž s novým pojetím profesní samosprávy v profesích s požadavky na nejvyšší míru kvalifikace a osobní odpovědnosti za samostatný výkon odborných činností, poskytovaných v osobních službách konkrétním adresátům. Někdy jsou tato povolání nazývána též jako povolání svobodná, resp. nezávislá, soustředěná v profesních institucích – „komorách“ jakožto právnických osobách veřejného práva, založených zákonem.

Rozvolňování cechovních systémů

V důsledku průmyslové revoluce vyvolané pronikavými technologickými objevy a inovacemi zejména v 17. až 18. století a s ní spojenými společenskými změnami a s nastupujícím ekonomickým liberalismem se završil proces rozvolňování cechovních systémů, které byly postupně v průběhu 19. století v Evropě (a jejím vlivem následně i ve světě) nahrazeny liberálnějším systémem živností a svobodných, resp. nezávislých povolání organizovaných v profesních (personálních) samosprávách – komorách. Na území současné České republiky začaly komory v dnešním pojetí vznikat rovněž v 19. století, byť s mírným zpožděním za západní Evropou, zejména Velkou Británií, Francií či Nizozemím. Mezi nejstarší patří lékárnická grémia (1831–1841), konstituování tříd civilních inženýrů (1860, komory zákonem definitivně zakotveny 1913 a 1914), stavovská organizace advokátů (1868), stavovská organizace notářů (1871), lékařské komory (zákonem zakotveny 1892).

Tradice inženýrského vzdělávání

Nástup nového uspořádání inženýrských poměrů byl založen především rozvíjející se tradicí řemeslné a manuální výroby, jakož i hlubokou tradicí technického inženýrského vzdělávání, zejména postupně se ustávajícího technického vysokého učení v Praze, jehož začátky sahají úsilím Christiana Josefa Willenberga a díky jeho podnětu k založení takového učiliště dokonce až k roku 1705, resp. 1707, kdy byl českým stavům vydán Josefem I. k této věci císařský reskript. Trvalo však ještě celé desetiletí, než byla dekretem zemských stavů z 9. listopadu 1717 pro Willenberga ustavena profesura, po níž zahájil v roce 1718 krátce vyučování. A trvalo dokonce ještě téměř celé století, než se rozvinula pevněji strukturovaná výuka v prostorách k tomu určených. V roce 1803 císař schválil návrh na přetvoření inženýrské stavovské školy na polytechniku, první ve střední Evropě a druhou v Evropě, kterou koncipoval František Josef Gerstner po vzoru nedlouho předtím zřízené polytechniky pařížské. Polytechnika zahájila činnost v listopadu 1806 v budově, kde od roku 1786 sídlila i inženýrská škola, to jest v dnešní Husově ulici. V roce 1863 byl vydán první statut školy, který byl základem nové organizace výuky i řízení polytechnického ústavu jako vysoké školy, v jejímž čele po vzoru univerzit stál volený rektor. Studium dostalo pevný řád rozdělením do 4 odborů:

- a) vodního a silničního stavitelství,
- b) pozemního stavitelství,
- c) strojnictví,
- d) technické lučby (chemie).

Svým úsilím o zřízení vysokého technického učení se české země zařadily mezi přední evropské státy – ba dokonce je v jejich úsilí, alespoň formálně, předešly.

Ustavení profese civilního inženýra

Obecně lze konstatovat a připomenout, že rozvoj průmyslu a technologií našel v zemích Království českého živnou půdu a vedl k prudkému rozvoji řemesel a manufakturní a tovární výroby. I to vedlo nepochybně k relativně brzkému ustavení profese civilního inženýra, resp. civilního inženýra-architekta bez ohledu na peripetie politického vývoje již záhy po roce 1848, byť již tehdy s více než dvacetiletým odstupem za ustavením profese, a dokonce vznikem královské stavovské organizace britské (1834) nebo profese a stavovské organizace francouzské (1840). Inženýrské komory nahradily postupně ty dosavadní cechy, jejichž činnost souvisela s projektováním a prováděním staveb. Základním pojmovým vymezením byl pojem „civilní inženýr“, resp. „civilní inženýr-architekt“, resp. „civilní inženýr-zeměměřič“, přičemž po delší dobu se činnost civilního inženýra všeobecně považovala za činnost vyloučenou z dosahu živnostenského zákona; tím spíše pak činnost civilního inženýra-architekta, považovaná nadto za výkon umělecký, který byl z režimu živnostenského zákona rovněž zcela vyloučen. Institucionalizace profesní probíhala v několika postupných krocích – etapách, přičemž prvním právním dokumentem, jímž byla instituce „civilních inženýrů“ koncipována, bylo nařízení c.k. ministeria záležitostí vnitřních č. 36.413-2194 ze dne 11. prosince 1860.

Zároveň byly tímto nařízením stanoveny základní věcné a procesní požadavky na prokazování, ověřování a osvědčování znalostí potřebných pro samostatný výkon činností inženýrských a pro tento účel také provedeno základní rozřídění. Ustaveny byly tři samostatné profesní třídy, a to „civilní inženýři pro všechny obory stavební“, „architekti“ a „geometři čili zeměměřiči“; novelou z roku 1886 pak byly tyto třídy pojmenovány nově a doplněny o další třídu, a to:

- a) *stavební inženýři, pokud se týče stavební a kulturní (recte zemědělské) inženýři (pro stavby silniční, vodní, mostní a železniční, pojímaje v to bezprostředně s nimi spojené stavby pozemní, pokud se týče pro kulturně-technické práce všeho druhu);*
- b) *architektové (pro veškeré stavby pozemní a zejména pro umělecké práce stavební);*
- c) *inženýři pro stavbu strojů (pro strojnictví, pojímaje v to stavby pozemní bezprostředně souvisící se zařízením strojním) a*
- d) *zeměměřiči pokud se týče zeměměřictví a kulturní (zemědělské) technikové (pro vyměřování, pokud se týče také pro práce kulturně-technické, vyjímaje větší zařízení hydrotechnická).* (§ 1)

Nařízení dále stanovilo podmínky průkazu odborné způsobilosti, a to jednak vysvědčením z některé tuzemské školy technické, jednak dokladem praktické způsobilosti nabyté po dokončení studií, a to po dobu nejméně 6 let, s výjimkou geometrů (3 roky). Přísná zkouška praktická, která musela být složena vždy, mohla být složena již po uplynutí poloviny předepsané délky praxe (3 roky, resp. 1,5 roku). Zkouška měla dvě části – písemnou a ústní.

K obecným předpokladům nezbytným k dosažení oprávnění civilního inženýra, architekta nebo geometra musel žadatel prokázat:

- a) *stáří 24 let a způsobilost volného nakládání svým jměním;*
- b) *rakouské státní občanství;*
- c) *zachovalost mravní; zejména nesmí k zaměstnání tomuto připuštěny býti osoby, které pro nějaký zločin nebo přečin ze ziskuchtivosti nebo proti veřejné mravnosti aneb z jiné příčiny vůbec k vězení více než šestiměsíčnímu odsouzeny byly;*
- d) *znalost zemské řeči toho obvodu správního, pro který koncese býti udělena má.*

Pro výkon činnosti sám stojí za speciální zmínku zejména povinnost „... vést chronologický seznam nepřetržitým pořadem číslovaný a o všech výkonech jím samým neb v jeho jméně provedených“. Pravomoc udělit oprávnění po vykonané zkoušce, jakož i působnost disciplinární byla do zakotvení profesní samosprávy svěřena zemským úřadům politickým.

Inženýrská komora pro království České

V souladu s obdobnými institucemi evropských zemí (Velká Británie, Francie, Německo) byl založen v roce 1888 autorizovanými inženýry v Čechách profesní spolek, nazvaný sice Inženýrská komora pro království České, která však nebyla ještě profesní komorou ve vlastním smyslu slova jakožto osoby veřejného práva založené zákonem, avšak vytvořila pro vznik takové profesní komory nezbytný základ, na němž bylo v budoucnu možno stavět. Myšlenka profesní komory *stricto sensu* byla naplněna až úsilím řady technických profesních inženýrských spolků Rakouska-Uherska v roce 1913 těsně před vypuknutím Velké války, a to zákonem č. 3/1913 Z.ř. pro království a země v radě říšské zastoupené, ze dne 2. ledna 1913 (publikovaný v částce II. dne 10. ledna 1913), kterým se zřizují inženýrské komory.

Vrchní dohled nad inženýrskými komorami vykonával jakožto „úřad dozorců“ politický zemský úřad podle sídla konkrétní inženýrské komory (§ 20); ten byl také pro účely disciplinární orgánem „odvolacím“.

Tento zákon byl následně proveden nařízením ministeria prací veřejných v dohodě s ministeriem vnitra, ministeriem věcí duchovních a vyučování, pak s ministeriem práv, financí, obchodu, železnic a orby č. 77/1913 Z.ř., ze dne 7. května 1913, o civilních technících (civilních inženýrech a civilních geometrech); toto nařízení především určilo rozřídění a tituly (§ 1) a dále rozsah oprávnění kvalifikovaných osob (§ 2 a § 3).

Soukromí technikové byli rozděleni do následujících kategorií s těmito příznanými tituly:

- a) *civilní inženýři stavební, a to pro stavby silniční, vodní, mostní, železniční a stavby příbuzné;*
- b) *civilní inženýři pro architekturu a pozemní stavby;*
- c) *civilní inženýři pro stavbu strojů;*
- d) *civilní inženýři pro elektrotechniku;*
- e) *civilní inženýři pro stavbu lodí a loďních strojů;*
- f) *civilní inženýři pro kulturní techniku, a to pro meliorace půdy, vodní a silniční stavby;*
- g) *civilní inženýři pro lesnictví;*
- h) *civilní inženýři pro technickou chemii;*
- i) *civilní geometři.*

Inženýrská komora pro Československou republiku

Po vzniku Československé republiky byla nejprve dočasně nařízením vlády republiky Československé č. 52/1920 Sb.z., ze dne 24. ledna 1920, jímž se prodlužuje platnost

prováděcích nařízení k zákonu č. 3/1913 Z.ř., ze dne 2. ledna 1913, o inženýrských komorách, prodloužena platnost dříve vydaných oprávnění a do československého právního řádu inkorporován systém výkonu profese a profesní samosprávy. Model konstituovaný v období rakousko-uherském převzala prakticky bez větších změn následně o několik měsíců později i právní úprava prvorepubliková, a to zákonem č. 185/1920 Sb.z., ze dne 13. března 1920, jímž se zřizuje inženýrská komora pro Československou republiku. Obdobně, ba ještě výrazněji, tomu bylo se zákonem živnostenským, jehož obsah z roku 1859 byl fakticky převzat (jen s dílčími drobnějšími novelizacemi) československým právním řádem.

Další vývoj a posun v pojetí profesní samosprávy se projevil koncem dvacátých let 20. století (vládní návrh zákona z roku 1927), a to nově koncipovaným návrhem poměrů „úředně autorizovaných civilních inženýrů v republice Československé,“ jehož součástí byla nově formulovaná podstata povolání „úředně autorisovaných civilních inženýrů“, především větším důrazem na samostatně vykonávanou profesní činnost samu (čímž se již podstatně blíží právní úpravě současné), a to:

- a) jako techničtí zástupci stran před úřady a poradci i znalci stran a jako patentní zástupci;
- b) navrhováním, prováděním a vedením technických a technicko-hospodářských prací v oboru svého oprávnění; ...

Výkon profese byl přípustný též formou poměru zaměstnaneckého, resp. společenství ve společnostech veřejných a komanditních, a to za podmínek předvídaných tímto návrhem zákona.

Nově bylo navrženo též rozřídění „autorisovaných civilních inženýrů“ do jedenácti „odborů“, a to odbo-

1. stavební;
2. kulturní;
3. architektury a pozemních staveb;
4. strojní, lodní, případně strojní a lodní;
5. elektrotechnický;
6. technické chemie a technologie;
7. zemědělský;
8. lesní;
9. měřičký;
10. hutní a
11. horní.

V uvedeném obsáhlém členění oborovém se již do určité míry odráží tendence k vyšší profesní specializaci, související s prudkým nárůstem technologických i sociálně-ekonomických inovací a z toho plynoucích požadavků na speciální znalosti a dovednosti. Zachovány nicméně zůstaly tři základní „komplexně“ pojaté obory, a to stavební, kulturní a architektury a pozemních staveb.

Součástí oprávnění byla povinnost osvědčovat odpovídající kvalitu poskytovaných služeb a výkonů, to jest vypracovávání projektů, posudků, odborných dozorů souvisejících s prováděním staveb a dalších odborných činností vlastnoručním podpisem a otiskem úřední pečeti se státním znakem – autorizací.

Sazební Inženýrské komory pro ČSR

Za speciální zmínku stojí vydání Sazebníku Inženýrské komory pro ČSR, jehož podoba, vycházející z rakouských dokumentů, byla například schválena na počátku existence nové republiky, a to ministerstvem veřejných prací podle § 33 vládního nařízení č. 654/1920 Sb.z. a n., ze dne 22. prosince 1920, a to výnosem čj. 0–55/4i 1927 ze

dne 2. července 1927. Sazebník obsahoval v úvodní I. části Společná ustanovení a uvedení sazeb všeobecných a v následujících částech pak sazby jednotlivých skupin staveb, a to stavby silniční (část II.), mostní (část III.), vodní (část IV.), železniční (část V.), stavby pozemní a práce z oboru architektury (část VI.), stavby meliorační (část VII.), stavby strojů, elektrotechniky a lodních strojů (část VIII.), lesnictví (část IX.), technickou chemii (část X.), zeměměřičtí (část XI.) a hornictví a hutnictví (část XII.). Koncepce sazebníku rozdělovala všeobecné sazby podle času (hodinová, resp. denní honorářová sazba), za ověřování originálů a kopií, za písařské a kresličské práce a poplatky za cestovné.

Za pozornost v souvislosti se současnou právní úpravou stojí rovněž popis rozsahu a druhu výkonů, a to pro stavby (§ 4) a pro urbanismus (§ 15). V ustanovení § 4 se výslovně uvádí:

Souborný projekt a jeho uskutečňování obsahuje tyto části a technické výkony:

1. Předběžný návrh (t.zv. náčrt).
2. Návrh, t.j. zhotovení zadávacích plánů v půdorysech, řezech a pohledech v měřítku 1:100 se zakreslením zvláštních konstrukcí a zařízení.
3. Rozpočet.
4. Prováděcí plány a podrobné výkresy k jednotlivým pracím potřebné, ať již konstruktivní či umělecké, zpravidla 1:50 až 1:1.
5. Vedení stavby.
6. Kolaudace (přehledka účtů).

Padesátá léta

Požadavky na profesi a profesní výkony se pochopitelně v současnosti z řady příčin od popsaného stavu liší. Právní prostředí je nesrovnatelně složitější, v mnoha ohledech se podmínky pro stavby i pro území zkomplikovaly, vzrostly nároky na životní standardy na straně jedné a požadavky na ochranu kulturního, přírodního a krajinného prostředí na straně druhé – a tyto požadavky a nároky nemohly zůstat bez profesní odpovědi a proměny profesních standardů. Stalo se tomu tak na celém světě. Mimo jiné i z těchto důvodů procházela profese civilního inženýra obecně a architektka zvláště složitými vývojovými peripetiemi nejen po celou historii, ale především ve druhé polovině 20. století, v souvislosti s postupující globalizací, s unifikací materiálů, konstrukcí, s postupem vyvolaným prudkým technologickým vývojem neseným pronikáním zcela nových a v mnohém revolučních inovací technologických, s přímými dopady a důsledky pro sociální prostředí. Mnohé z těchto zápasů se však odehrávaly po dobu téměř půl století bez činné a efektivní účasti českých inženýrů a architektů.

Rozvoj profesí a profesních samospráv byl totiž násilně a zločinně ukončen s nástupem totality, resp. jen nedlouho po něm, a to v roce 1951 v souvislosti s rozsáhlým procesem znárodnování ve stavebnictví a rozvozním zákonem č. 121/1948 Sb., o znárodnění ve stavebnictví, jehož úplné znění bylo vydáno – jistě nikoliv náhodou právě tehdy – ve Sbírce zákonů pod č. 50/1951 Sb. vyhláškou ministra stavebního průmyslu.

Zákon č. 61/1951 Sb. ze dne 11. července 1951, jímž se zrušují oprávnění civilních techniků a inženýrské komory, dopadal tvrdě nejen do profesní samosprávy, ale i do profesního života jednotlivých autorizovaných osob, jak o tom svědčí znění už § 1 tohoto zákona:

Oprávnění civilních inženýrů, civilních geometrů a úředně autorisovaných horních inženýrů (dále jen „civilní technické“) se zrušují dnem 31. prosince 1951. Po 31. říjnu 1951/ sic! / nesmějí civilní technické přijímat nové práce.

Civilní technické byli povinni odevzdat do 31. ledna 1952 svou úřední pečeti a své (na svůj náklad roztržité) a uspořádané archivy. Zároveň byli povinni do 29. února 1952 odevzdat stroje, přístroje a pomůcky, které sloužily k výkonu jejich povolání. Byly tím zničeny nejen lidské životy a profesní osudy, ale také obrovské množství práce vykonané profesionály za dlouhá desetiletí.

Podle § 5 tohoto zákona byly ke dni 31. prosince 1951 zrušeny Inženýrská komora v Praze a Inženýrská komora v Bratislavě; jejich práva a závazky přešly na stát, který tím získal nad celou touto oblastí svrchovaný a totální dohled. Naprosto svévolný přístup pak dokládá i znění derogujícího ustanovení § 7: „zrušují se všechny předpisy, které odporují ustanovením tohoto zákona“, přičemž toto posouzení bylo opět v rukách státu. Vzhledem k ovládnutí školství i následného profesního života se ze společnosti na dlouhá desetiletí (do roku 1990) systém profesní (personální) samosprávy vytratil. Zachována zůstala toliko komora advokátní, avšak nikoliv jako svobodný profesní samosprávný orgán, nýbrž jako součást státem řízeného systému organizace justice a prokuratury. Nicméně alespoň v právní profesi zůstalo zachováno, byť ve značně devastované podobě, profesní označení „komora“ jakožto orgán sdružující osoby oprávněné k výkonu povolání.

Boj o existenci profesních komor

Pokusy o zrušení nebo omezení profesní samosprávy však kupodivu neustaly ani v průběhu 90. let, byť (snad či možná) z jiných ideových pozic. Nejsilněji pak v letech 1993 až 1995; v těchto letech byly opakovaně učiněny vládní pokusy buď profesní samosprávy jakožto projev strukturované občanské společnosti zcela eliminovat jejich zrušením, nebo vytvořit pro všechny komory jednotnou právní úpravu a dosáhnout obdobného cíle, jenom jinou cestou. Přestože součástí volebního programu tehdejší nejdůležitější politické síly (ODS) z 30. března 1992 bylo v části „Právní stát“ výslovně uvedeno, že: „V řadě oborů chceme část státní správy přenést na samosprávné profesní korporace, komory, zřízené zákonem jako veřejnoprávní subjekt. Státu v takových případech zůstane pouze dohlédací funkce,“ jen o rok a půl později byly proslulým usnesením vlády č. 333 přijaty v červnu 1994 „Teze k problematice sdružování v komorách“, na jejichž základě měly být podstatně okleštěny pravomoci profesních komor ve prospěch a k posílení státu. Přesto se i v tomto usnesení ještě uvádělo, že „stávající profesní komory se nebudou rušit... i nadále zůstanou subjekty veřejného práva se zákonem stanovenou strukturou vnitřních orgánů a pravidly jejich výstavby“. V uvedeném duchu byly připraveny dva zákony, které měly být předloženy k projednání dolní komoře počátkem roku 1995. Přestože „pravicová“ (alespoň opakovaně deklarováno) vláda, již se dostávalo od představitelů tehdejších svobodných povolání setrvala a intenzivní středostavovské podpory, nakonec dospěla počátkem roku – 8. března 1995 – pod bodem 5. jednacího programu k závěru, kterým oba návrhy zamítla: „Vláda projednala návrh předložený ministrem hospodářství a uložila ministru hospodářství vypracovat nový návrh zákona podle zadání vlády, který by obsahoval zejména úplnou liberalizaci výkonu povolání a činností architektů, urbanistů a dalších podobných povolání s tím, že jejich výkon bude zařazen pod režim zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) a dále bude upravovat možnost transformace České komory architektů a České komory autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě na formu občanského sdružení,“ a to s odůvodněním předsedy vlády publikovaným v tehdejší tisku: „...v obou případech vláda řekla, že chce rušící zákony, které ruší

komory jako zvláštní instituce“. Proti tomu se zvedla vlna odporu nejen všech profesních komor, ale i širší občanské společnosti. Česká komora architektů připravila dne 10. března 1995 prohlášení k postupu vlády, k němuž se bezprostředně připojilo dalších osm a následně všech jedenáct profesních komor. V prohlášení komory připomněly, že poslední akt, kterým byly v minulosti rušeny, byl vydán v roce 1951 komunistickým totalitním režimem. Do jisté míry je příznačné, že ve stejné době se tato pravicová vláda zcela podrobila tlaku levicových zaměstnaneckých odborů (železničářů). A snad ještě příznačnější pro tuto dobu je skutečnost, že jen o málo později (v pátek 28. listopadu 1997) předstoupili před novináře vlivní členové ODS Jan Ruml a Ivan Pilip se zásadními výhradami k nepřehlédnému hospodaření vedení ODS a s požadavkem, aby předseda ODS odstoupil jak z vedení ODS, tak i z předsednictví vlády, pokud svá pochybení nevysvětlí – což vedlo k rozpadu vlády i rozdělení ODS a vzniku Unie svobody. Od té doby se již situace do značné míry ustálila a z větší části přiblížila obvyklým demokratickým pravidlům veřejné správy, k jejichž formování významně přispěly i nálezy Ústavního soudu, jakož i postupné dosahování nejméně evropských, resp. euroatlantických profesních standardů a postupné aktivní začleňování tuzemských profesních komor do evropských a celosvětových profesních sdružení, které činí svévolná politická rozhodnutí přece jen méně uskutečnitelnými, pokud se ovšem tato společnost nechce marginalizovat.

Instituce nám pomáhají zachovat slušnost

Timothy Snyder, znalec evropských a specificky východoevropských zemí a jejich vývoje pod dvěma totalitami, na toto téma pod dojmem současného politického vývoje v Evropě a ve světě připomíná: „Instituce nám pomáhají zachovat slušnost – a zároveň potřebují, abychom my pomohli jim. Mluvit o našich institucích máš právo jen tehdy, pokud jednáš v jejich zájmu. Instituce se neubrání samy od sebe. Pokud se jim nedostává soustavné ochrany, zhroutí se jedna po druhé.“ A jen o něco dále zdůrazňuje také mimořádnou roli profesní etiky – základu skutečně zodpovědné profesní praxe i rozvoje profesního společenství: „Jestliže začnou političtí předáci dávat negativní příklad, je o to důležitější zachovávat profesní věrnost náležitým postupům. Právní stát se obvykle nedá rozvrátit bez právníků, monstrprocesy se nedají pořádat bez soudců. ... Jednotlivé profese si mohou zformulovat vlastní zásady etického jednání, zaplňující mezeru, která zeje mezi osamělým jedincem a odtažitou vládou. Jestliže se příslušníci určité profese chápou jako skupina se společnými zájmy, která je vázána permanentně platnými normami a pravidly, může jim to vlit sebevědomí, a dokonce poskytnout i určitou míru moci. ... Pokud ale příslušníci dané profese nechají etiku oboru splynout s momentálními emocemi, může se snadno stát, že se začnou vyjadřovat a jednat způsobem, který by do té doby považovali za nepředstavitelný.“ Tato obhajoba profesních institucí i profesní etiky je nikdy nekončícím úsilím o zachování a rozvoj demokratických principů, kterým by se ovšem ani komory neměly zpronevěřovat!

Porevoluční příprava zákona o výkonu povolání

Legislativní příprava současného zákona o výkonu povolání probíhala po roce 1989 ihned s nastupujícím rokem 1990. Již v tomto roce se setkaly nad přípravou nového zákona zejména dva nejdůležitější profesní spolky – Obec architektů jakožto nástupkyně dřívějšího, předchozími desetiletími značně zprofanovaného Svazu architektů

ČSR (OA) a Český svaz stavebních inženýrů (ČSSI), k nimž se připojila řada menších profesních sdružení, jejichž členové posléze zaujali svá místa i v ustavujících výborech obou komor a která jsou výslovně jmenována v § 33 odst. 1 Zákona: Asociace interiérových architektů, Asociace interiérových tvůrců, Asociace pro urbanismus a územní plánování, Společnost pro zahradní a krajinářskou tvorbu, Česká asociace inženýrských geologů, Česká strojnická společnost a Společnost pro techniku prostředí; s nimi pak na dílčích tématech spolupracovala i některá menší profesní sdružení. Po určitou dobu byly připravovány souběžně dva zákony; specificky pro profesi vykonávanou architekty, specificky pro profesi vykonávanou inženýry a techniky. Nepochybný, i historicky doložitelný a prokazatelný společný profesní základ vedl následně k propojení obou aktivit a vypracování společné a sjednocené právní úpravy, vymezující rozdílné podmínky pouze v těch ustanoveních, u nichž se to jevílo účelné a potřebné – tak zejména v ustanoveních týkajících se jednotlivých oborů a jejich obsahu a rozsahu, dále v ustanoveních týkajících se obsahu a rozsahu působnosti autorizovaných osob a konečně v některých ustanoveních týkajících se činnosti profesní samosprávy; výsledná podoba je pochopitelně určitým kompromisem, přihlédajícím k povaze a charakteru vzdělávání obou základních profesí v minulosti.

Schválení zákona o výkonu povolání 7. května 1992

Legislativní proces byl ukončen schválením návrhu zákona Českou národní radou dne 7. května 1992 v samém závěru jejího tehdejšího funkčního období. Stalo se tak pod č. 360 Sbírky zákonů vydané dne 6. července 1992; den poté tento zákon nabyl účinnosti (dále též „Zákon“). Tímto aktem byl ukončen proces legislativní obnovy inženýrských profesí a jejich stavovského uspořádání a zároveň otevřen proces jejich faktické obnovy ukončením činnosti ustavujících výborů obou komor, v nichž byly zastoupeny spolky, sdružení a oborové sekce jednotlivých oborů a základní profesní spolky, zejména ty, jimž připadl největší podíl nákladů s přípravou zákona spojených – Obec architektů a Český svaz stavebních inženýrů. Ustavujícím výborům příslušelo především zahájit proces udělování autorizací tak, aby bylo možno svolat první ustavující zasedání nejvyšších orgánů obou komor buď do tří měsíců od okamžiku, kdy bude autorizováno a zapsáno v příslušné komoře alespoň sto autorizovaných osob, nebo nejpozději do 1 roku od účinnosti Zákona (to jest do 7. července 1993), dále vykonat základní procesní úkony a rozhodnutí směřující ke svolání nejvyšších orgánů obou komor, a to valné hromady České komory architektů a shromáždění delegátů České komory autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, to jest připravit těmto orgánům nezbytné podklady programové, připravit návrhy základních profesních předpisů (vnitřních řádů) – dokonce vydat v případě potřeby i prozatímní řady – a konečně navrhnout nominanty do ustavujících se orgánů obou komor volených valnou hromadou, resp. shromážděním delegátů – to jest představenstev, dozorčích rad a Stavovských soudů, – a navrhnout příslušnému ministru vlády nominanty do autorizačních rad. Zvoleným představenstvím poté příslušelo ze svých řad zvolit první předsedy, jimiž se stali v ČKA dosavadní předseda Ustavujícího výboru doc. Ing. arch. Jan Štípek a v ČKAIT dosavadní předseda Ustavujícího výboru Ing. Václav Mach. Za legislativní přípravu Zákona odpovídali za architekty Ing. arch. Martin Peterka a za inženýry Ing. Bohumil Rusek.

Novely zákona o výkonu povolání

Prvé dvě novely, provedené zákonem č. 164/1993 Sb. a následně zákonem č. 275/1994 Sb., byly co do rozsahu zcela marginální – týkaly se pouze přechodného ustanovení § 34, avšak svými negativními důsledky, žel, významně poškozující jednak sjednocování profesních pravidel, jednak právě se rodící profesní samosprávu, neboť prodloužily nejprve o rok, posléze na neurčito (se záměrem „trvale“) dříve vydaná profesní oprávnění, jejichž platnost měla zaniknout do jednoho roku od účinnosti zákona, ačkoliv režim autorizací a dříve vydaných oprávnění byl zjevně nesouměřitelný a nekoordinovatelný. První z těchto dvou novel byla spíše technické povahy a umožňovala komorám lépe zvládnout příliv žádostí o autorizace, jakkoliv bylo zřejmé, že s rostoucím počtem autorizovaných osob a s možnostmi postavit další zkušební komise z renomovaných profesionálů by tento nápor dokázaly obě komory zvládnout. Druhá novela však už byla motivována zcela jinými úmysly (zdnalivě ideovými, hájenými svobodou podnikání a volby povolání, avšak prokazatelně ideologickými v tom horším smyslu slova – snahou omezit vznikající systém profesních stavovských samospráv, obdobně jako se opakovaně objevovala tendence omezovat v nějaké míře samosprávné tendence obecně a stále silněji stát centralizovat, což se v následujících letech opakovaně také stalo, například v roce 2006 se stavebním zákonem). Spor byl dokonce posouzen v podnětu prezidenta Václava Havla, který se s důvody této novely neztotožnil a svým podáním podpořil názory profesních samospráv, Ústavním soudem, který sice novelu Zákona posoudil jako ústavně konformní, avšak jen těsnou většinou jednoho hlasu (8:7). Jakkoliv je možno konstatovat, že konstitutivní období Ústavního soudu bylo úctyhodné a přineslo mnoho vynikajících nálezů, které se staly nedílnou součástí českého práva a zejména tvůrčího právního myšlení, jen málo rozhodovaných případů se setkalo v plénu s tak nerozhodným stavem a vyvolalo uvnitř nalézajícího soudu tak silný protinázor jako v tomto případě. Byl to naopak právě tento disidentní názor (reprezentovaný jmény Pavla Holländera, Ivany Janů, Vladimíra Jurky, Zdeňka Kesslera, Vladimíra Klokočky, Pavla Varvařovského a Evy Zarembové), který byl dalším vývojem potvrzen jako věrohodnější, věcně správnější, a dokonce ústavně konformnější. Tento zvláštní mezistav byl jednoznačně ukončen až za téměř deset let novelou v roce 2003 v souvislosti s přípravou přístupu České republiky do Evropských společenství.

Jiří Plos

Pozn.: Text je upravenou verzí uvedenou v publikaci Zákon o výkonu profese autorizovaných architektů a o výkonu profese autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě: Komentář a výklad náležitosti a podmínek samostatného výkonu profese, vydané nakladatelstvím Wolters Kluwer v Praze v roce 2018

OSOBY ZASLOUŽILÉ O VZNIK ZÁKONA A O ZALOŽENÍ PROFESNÍCH KOMOR

Složení ustavujících výborů (bez titulů):

ČKA: Jan Štípek (předseda), Václav Aulický (1. místopředseda), Martin Peterka (2. místopředseda), Lev Lauermann (3. místopředseda), Dalibor Borák, Tomáš Novotný, Michal Gabriel, Petr Mráz, Petr Hruša, Josef Kiszka, Miroslav Kopecký, Radim Kousal, Jaromír Kročák, Martin Kubricht, Jan Líněk, Luboš Pata, Karel Plocek, Martin Rajniš, Vítězslava Rothbauerová, Tomáš Zlámal, Stanislav

Žalud (OA), Milan Körner, Richard Mundil, Karel Nettwall (AUÚP), Václav Hodan, Jiří Kantůrek, Jiří Mikšík (AIA, AIT), Ivar Otruba, Jaroslav Šubr (SZKT), Jiří Löw (za MZP ČR)
 ČKAIT: Václav Mach, Bořivoj Málek, Bohumil Rusek, Ivo Bajer, Pavel Čížek, Jan Fujíček, Igor Hönič, František Kleček, Miroslav Kotrbatý, Pavel Křeček, Ladislav Lamboj, Josef Mach, Vlastimil Moucha, Jaroslav Pašek, Antonín Postřihač, Ladislav Vižda, Jan Zdeněk, Miroslav Čermák, Miroslav Najdekr, Miloslav Pavlík, František Čejka, František Drkal, Miroslav Horák, František Hrdlička, Jiří Kokoška, Jiří Koudelka, Jiří Kuchyňka, Miroslav Loutocký, Jan Merenda, Václav Oupor, Jindřich Pater, Jiří Schandl, Jiří Witzany, Svatopluk Zídek

Složení prvních představenstev:

ČKA: Jan Štípek (předseda), Václav Aulický (1. místopředseda), Martin Peterka (2. místopředseda), Michal Gabriel, Petr Hruša, Jiří Suchomel, Jan Línek, Václav Mencl, Petr Keil, Richard Mundil, Milena Vitoulová, Josef Pleskot
 ČKAIT: Václav Mach (předseda), Miroslav Čermák (1. místopředseda), Bořivoj Málek (místopředseda), Miroslav Najdekr (místopředseda), Miloslav Pavlík (místopředseda), Pavel Křeček, Vojtěch Mencl, František Drkal, Jiří Kuchyňka, Martin Mandík, Pavel Čížek, Jiří Witzany, Svatopluk Zídek, Jindřich Pater

Složení prvních dozorčích rad:

ČKA: Vítězslava Rothbauerová (předsedkyně), Václav Šebek (místopředseda), Dalibor Borák, Libor Erban, Milan Körner, Martin Kubricht, Jan Kerel, Viktor Rudiš, Jaroslav Šafer
 ČKAIT: Antonín Pokorný (předseda), Jiří Čechura, František Hrdlička, Jiří Koudelka, Jan Merenda, Jaroslav Karásek, Miroslav Loutocký, Lubomír Mikš, Vladimír Plhal, Antonín Postřihač

Složení prvních Stavovských soudů:

ČKA: Zdeněk Vávra (předseda), Martin Rajniš, Karel Hubáček, Zdeněk Hölzel, Ladislav Lábus, Jan Šapák, Stanislav Žalud
 ČKAIT: Josef Mach (předseda), Miroslav Horák (místopředseda), Miloslav Drda, Jiří Schandl, Petr Opletal

Složení prvních řádně jmenovaných autorizačních rad:

ČKA: Václav Mencl (předseda), Václav Aulický (místopředseda), Ladislav Lábus, Jan Línek, Igor Michal, Alois Nový, Jiří Plos, Martin Tunka, Martin Veselý, Jitka Vichová
 ČKAIT: Miroslav Tůma, František Kleček, Ladislav Lamboj, Václav Oupor, Jaromír Šišma, Václav Hvizdal, Jiří Komoška, Miroslav Najdekr, Petr Soukup

Ustavující valná hromada ČKA v sále Lucerny v roce 1993

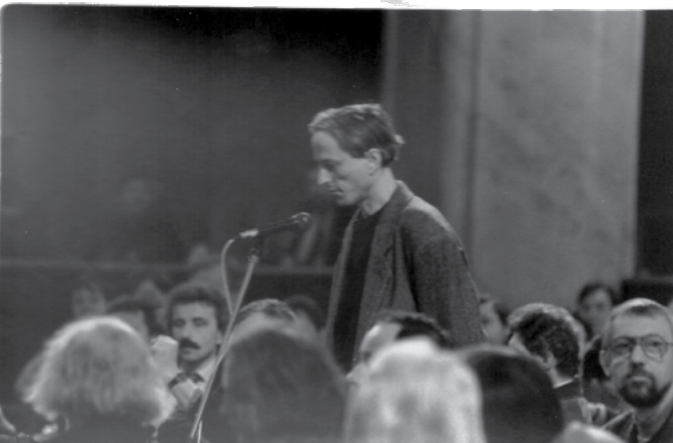
Jan Štípek, Václav Aulický, Jiří Plos, Martin Peterka, Vítězslava Rothbauerová, Zdeněk Vávra, Josef Pleskot a Jaroslav Šafer

Alena Šrámková a Jan Línek

Ladislav Lábus

24 VALNÁ HROMADA

Návštěva hradu Helfštýn, doprovodný program VH ČKA 2022

Jednání VH ČKA 2022 na Právnické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci. Foto archiv ČKA

VALNÁ HROMADA ČKA 2022

XXIX. valná hromada ČKA, která se konala 23. dubna 2022, byla přerušena a pokračování proběhlo ve čtvrtek 16. června 2022 v Olomouci na Právnické fakultě Univerzity Palackého.

V sobotu 23. dubna od 9.30 h se v prostorách Právnické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci konala letošní valná hromada České komory architektů. Součástí programu jednání byla jako vždy registrace účastníků, vystoupení hostů, odsouhlasení předsedajících, programu valné hromady, složení návrhové, volební a mandátové komise. Poté byly představeny Zprávy o činnosti ČKA a plnění Usnesení loňské valné hromady. Zároveň zazněla Zpráva o činnosti orgánů – Stavovského soudu, představenstva, dozorčí rady a autorizační rady, rovněž byla představena Zpráva a hospodaření a Zprávy o činnosti pracovních skupin. Následovalo vystoupení kandidátů do samosprávních orgánů Komory. Hlavním tématem diskuse bylo téma 30 let od založení ČKA, výkon profese v režimu nového stavebního zákona a změnového zákona k zákonu o výkonu povolání (360/1992 Sb.). Dalším bodem jednání bylo navrzení, projednání a schválení programu činnosti ČKA na příští období. Diskutovány byly rovněž změny vnitřních orgánů ČKA. Jednání valné hromady dne 23. dubna bylo po obsáhlých celodenních diskusích ve večerních hodinách přerušeno před posledním bodem programu, kterým je schválení závěrečného Usnesení valné hromady ČKA. Před přerušením valné hromady byly podány návrhy do závěrečného usnesení, které nebyly hlasovány, jednalo se celkem o 11 návrhů podaných architektem Martinem Kloudou, 1 návrh podaný Josefem Smutným a 1 návrh podaný Janem Kaslem. M. Kloda následně všechny své návrhy vzal zpět, s tím, že některé z nich nahradil novým zněním a některé vzal zpět bez náhrady, z důvodu „zkonzumování“ jejich předmětu v mezidobí od první části valné hromady. J. Kasl vzal svůj návrh zpět bez náhrady. Platné návrhy do závěrečného usnesení, o nichž bylo hlasováno na pokračování valné hromady, jsou ke stažení na webu Komory. Navazující jednání se uskutečnilo v souladu s vnitřními komorovými řády do tří měsíců, a to 16. června 2022. Projednané body programu dubnové valné hromady byly platné (jednalo se o odsouhlasení rozpočtu a výsledky voleb do orgánů ČKA).

Podklady pro jednání valné hromady (58 stran obsahujících závěrečné zprávy všech orgánů, pracovních skupin, výsledky hospodaření atd.) jsou ke stažení na www.cka.cz, stejně jako všechny ostatní materiály.

U S N E S E N Í
XXIX. VALNÉ HROMADY ČESKÉ KOMORY
ARCHITEKTŮ KONANÉ V OLOMOUCI
VE DNECH 23. DUBNA A 16. ČERVNA 2022

- 1. Valná hromada bere na vědomí**
 - 1.1 zprávu o hospodaření České komory architektů za rok 2021 včetně výroku auditora k hospodaření Komory za rok 2021;
 - 1.2 zprávy o činnosti orgánů Komory, a to:
 - 1.2.1 „Zprávu o činnosti představenstva za období 04/2021 až 04/2022“;

- 1.2.2 „Zprávu o činnosti dozorčí rady za kalendářní rok 2021“;
- 1.2.3 „Zprávu o činnosti Stavovského soudu za kalendářní rok 2021“;
- 1.2.4 „Zprávu o činnosti Autorizační rady za kalendářní rok 2021“.

2. Valná hromada schvaluje

2.1 program činnosti České komory architektů na období do valné hromady v roce 2023 dle návrhu předloženého představenstvem ve znění pěti přijatých pozměňovacích návrhů (příloha č. 1 k závěrečnému usnesení XXIX. valné hromady);

2.2 změny vnitřních řádů České komory architektů, a to:

2.2.1 SŘ dle I.B.2, I.B.3 ve znění pozměňovacího návrhu I. Kovačeviče, I.B.4,

2.2.2 PEŘ dle II.A.1,

2.2.3 OJVŘ dle III.A.1, III.A.2 ve znění pozměňovacího návrhu L. Lábusa,

schválené změny legislativních řádů ČKA tvoří nedílnou součást tohoto usnesení (příloha č. 2 k závěrečnému usnesení XXIX. valné hromady);

2.3 volbu do orgánů Komory na následující tříleté volební období, a to

2.3.1 do představenstva byli zvoleni

→ Za region Praha: Ing. arch. Lada Kolaříková a MgA. Markéta Zdebská

→ Za region Čechy: Ing. MgA. Ing. arch. Petr Tej

→ Za region Morava a Slezsko: Ing. arch. Zdeněk Trefil

→ Náhradníci za region Praha: Ing. Tereza Mácová, Ing. arch. Josef Smutný

→ Náhradníci za region Čechy: nejsou

→ Náhradníci za region Morava a Slezsko: Ing. arch. Hana Maršíková

2.3.2 do dozorčí rady byli zvoleni

→ Za region Praha: Ing. arch. Ondřej Tuček

→ Za region Čechy: Ing. arch. Marek Janatka

→ Za region Morava a Slezsko: Ing. arch. Michal Hadlač

2.3.3 do Stavovského soudu byli zvoleni

→ Ing. arch. Josef Vrana, Ing. arch. Václav Šebek a Ing. arch. Marie Římalová

(viz příloha č. 3 k závěrečnému usnesení XXIX. valné hromady)

2.4 v souladu s ustanovením § 25 odst. 4 písm. j) zákona č. 360/1992 Sb., v platném znění, a v souladu s ustanovením § 4a, 4b Organizačního, jednacího a volebního řádu ČKA rozpočet České komory architektů pro rok 2022 jako schodkový, ve znění pozměňovacího návrhu D. Hloucha

→ v celkové výši výnosů 36 400 000 Kč;

→ v celkové výši nákladů 37 800 000 Kč.

3 Valná hromada

3.1 ukládá představenstvu, aby součástí zprávy o činnosti orgánů ČKA byla vždy zpráva o činnosti pracovních skupin představenstva

včetně zprávy o činnosti Grémia ČKA a zpráva o činnosti Redakční rady Bulletinu ČKA;

3.2 ukládá představenstvu, aby do zasedání VH 2023 zajistilo úpravu PROGRAMU PRO STANOVENÍ HODNOTY PROJEKTOVÝCH PRACÍ (KALKULAČKA);

3.3 podporuje snahy ČKA o změnu platného stavebního zákona 283/2021 a změnového zákona 284/2021, včetně připravovaných nebo novelizovaných příloh, vyhlášek a další související legislativy, a to v důsledném prosazování programových cílů ČKA, zejména v působnosti ČKA stanovené § 23 zákona 360/1992 Sb., o výkonu povolání, včetně spolupráce s dalšími subjekty;

3.4. ukládá představenstvu, aby se ČKA iniciativně účastnila procesu aktualizace PASK společně s dalšími partnery v oblasti architektury a stavební kultury, stavební legislativy, veřejné správy a stavebnictví obecně, a to v souladu s programovými prioritami ČKA, Usnesením VH 2021 a výstupy připravované konference ECAP;

3.5 ukládá představenstvu, aby se trvale zabývalo uplatňováním PASK v rámci naplňování cílů ČKA, včetně účasti na konferencích ECAP;

3.6 ukládá představenstvu, aby v rámci dotačních titulů z evropských i národních fondů prosazovalo bonifikaci projektů zadaných s využitím regulérní architektonické soutěže.

Zapsala návrhová komise ve složení

Ing. arch. David Hlouch

Mgr. Ing. Milan Kopeček, MBA

Ing. arch. Milan Nytra

V Olomouci dne 16. června 2022

ZMĚNY VNITROKOMORÝCH ŘÁDŮ ČKA SCHVÁLENÉ NA VALNÉ HROMADĚ ČKA

PŘÍLOHA Č. 3 ZÁVĚREČNÉHO USNESENÍ VH 2022

§ 6 odst. 3 Soutěžního řádu

„Za přiměřené odškodnění se považuje částka odpovídající souhrnu cen a odměn. Při zrušení soutěže je zadavatel povinen poskytnout přiměřené odškodnění, stanovené v soutěžních podmínkách poměrným podílem z celkové částky na odškodnění, a to těm účastníkům, kteří před zrušením soutěže její podmínky převážně nebo zčásti již splnili. V případě pochybností dohodne zadavatel rozsah splnění podmínek, jakož i výši poměrného podílu s porotou. **Zadavatel může stanovit v soutěžních podmínkách maximální částku odškodnění pro jednoho účastníka, která se uplatní v případě nízké účasti v soutěži. Její výše musí odpovídat alespoň částce určené na 3. cenu dle soutěžních podmínek.**“

§ 7 odst. 11 Soutěžního řádu

„Komora může vydat potvrzení regulérnosti „s výhradou“ takové soutěži, jejíž soutěžní podmínky neobsahují odpovídající výši cen a odměn **nebo hodnotu následující zakázky stanovenou v odpovídající výši, v případě, že je hodnota zakázky uvedena v soutěžních podmínkách.**“

§ 12 odst. 4 Soutěžního řádu

„Ceny a odměny musí být vyplaceny

- a) nejpozději do deseti 50 dnů od uplynutí lhůty pro podání námitek dle § 13 odst. 1 tohoto Soutěžního řádu nebo do patnácti 65 dnů od rozhodnutí o námítce, byla-li podána; Bylo-li provedeno rozhodčí řízení, nejpozději do deseti dnů od vydání rozhodčího nálezu.
- b) u soutěže podle zvláštního právního předpisu je termín pro vyplacení cen a odměn nejpozději deset 50 dnů ode dne ukončení soutěže.

Zdanění cen a odměn se provádí v souladu s obecným právním předpisem.“

§ 23 Profesionálního a etického řádu

„Architekt předchází vzniku střetu zájmů ve vztahu k laické i odborné veřejnosti, zejména se vyvaruje situace, v níž by při výkonu odborné správní činnosti rozhodoval ve věci, v níž on sám (nebo jemu spřízněná osoba) vypracoval pro klienta příslušné dokumenty nebo k níž vypracoval odborný posudek nezbytný jako podklad pro toto rozhodnutí. Za spřízněnou osobu se považují zejména manželé, příbuzní nebo sešvagření v prvním stupni, trvalí projektovní partneři.“

§ 4 odst. 9 Organizačního jednacího a volebního řádu

Komora hradí nutné náklady spojené s výkonem funkcí v orgánech Komory dle § 24 Zákona, jakož i náhradu za ztrátu času spojenou s výkonem těchto funkcí, a to ve výši 500 600,- Kč za hodinu soustavné činnosti a 150 200,- Kč za každou celou hodinu jiné nezbytné ztráty času s výkonem této soustavné činnosti související. Komora hradí nutné náklady spojené s výkonem činnosti ve zkušebních komisích, jakož i náhradu za ztrátu času spojenou s výkonem těchto funkcí, a to ve výši 500 600,- Kč za hodinu soustavné činnosti a 150 200,- Kč za každou celou hodinu jiné nezbytné ztráty času s výkonem této soustavné činnosti související. Komora hradí nutné náklady spojené s výkonem ostatních činností Komory, jako jsou činnosti v pracovních skupinách nebo činnosti regionálních zástupců, jakož i náhradu za ztrátu času spojenou s výkonem těchto činností, a to ve výši 500 600,- Kč za hodinu soustavné činnosti a 150 200,- Kč za každou celou hodinu jiné nezbytné ztráty času s výkonem této soustavné činnosti související. V těchto částkách nejsou zahrnuty výdaje na sociální a zdravotní pojištění. Toto ustanovení se nevztahuje na konání valné hromady a na činnost iniciativních skupin.

Přechodné ustanovení v souvislosti § 4 odst. 9 Organizačního, jednacího a volebního řádu:

Článek II/2022

→ Novela § 4 odst. 9 nabývá účinnosti dne 1. 1. 2023.

§ 30a Organizačního, jednacího a volebního řádu

Funkční období člena představenstva Komory je omezeno na dvě tři po sobě jdoucí volební období

PROGRAMOVÉ PRIORITY ČKA NA ROK 2022

Návrh vychází z ustanovení § 23 odst. 6 zákona 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a inženýrů a techniků činných ve výstavbě.

1. propagace architektury a systematické péče o vytvořené prostředí – komunikace s nově jmenovanou vládou a příslušnými ministry
2. změny zákona 283/2021 (nového stavebního zákona) včetně snahy o reformu územního plánování, příprava prováděcích vyhlášek, změny zákona 284/2021 (změnový zákon) – především zákon 360/1992 o výkonu povolání – nově jmenovaný ministr pro místní rozvoj
3. aktualizace PASK ČR – nově jmenovaný ministr pro místní rozvoj
4. příprava a zajištění Konference v rámci českého předsednictví EU – MMR
5. unijní debata o naplňování New European Bauhaus, včetně Směrnice o energetické náročnosti budov (EPBD), s dopady do české legislativy – ACE, MMR, MPO
6. aktualizace Davoské deklarace – MMR, MKČR, ACE
7. snaha o ovlivnění unijních i národních dotačních titulů ve vztahu k zájmům, které hájí ČKA – MMR, MPO
8. podpora samospráv při pořádání architektonických soutěží, při spolupráci s developery na rozvoji sídel a trvalá snaha o posílení role městských architektů a vzniku krajských, resp. celostátního architekta – MMR, vláda, parlament
9. podpora vzniku Národního centra architektury – ministr kultury ČR
10. restart Celoživotního profesního vzdělávání ČKA – ve spolupráci s ČKAIT
11. organizace soutěží a přehlídky realizací z architektonických soutěží za roky 1993–2015, včetně spuštění nového webu, v rámci výročí 30 let existence ČKA
12. podpora kvalitních příkladů architektury, urbanismu a krajinářské architektury – 7. ročník ČKA, regionální výstavy, Diplomky
13. lepší viditelnost ČKA v médiích a na sociálních sítích, se zaměřením na laickou veřejnost a také mladší kolegy a studenty architektury

ZÁPIS O VÝSLEDKU VOLEB DO ORGÁNŮ ČKA

Na XXIX. valné hromadě České komory architektů konané dne 23. dubna 2022 v Olomouci byli zvoleni do orgánů České komory architektů na tříleté funkční období níže uvedeni architekti.

PŘEDSTAVENSTVO ČESKÉ KOMORY ARCHITEKTŮ

(v pořadí dle obdržených hlasů)

Za region Praha

Ing. arch. Lada Kolaříková počtem hlasů 60
MgA. Markéta Zdebská počtem hlasů 48

Za region Čechy

Ing. MgA. Ing. arch. Petr Tej počtem hlasů 89

Za region Morava a Slezsko

Ing. arch. Zdeněk Trefil počtem hlasů 52

Náhradníci za region Praha

Ing. Tereza Máčová počtem hlasů 46

Ing. arch. Josef Smutný počtem hlasů 26

Náhradníci za region Morava a Slezsko

Ing. arch. Hana Maršíková počtem hlasů 45

Náhradníci za region Čechy

nejdou

Počet platných hlasovacích lístků: 97

Počet neplatných hlasovacích lístků: 4

DOZORČÍ RADA ČESKÉ KOMORY ARCHITEKTŮ

(v pořadí dle obdržených hlasů)

Za region Praha

Ing. arch. Ondřej Tuček počtem hlasů 87

Za region Čechy

Ing. arch. Marek Janatka počtem hlasů 85

Za region Morava a Slezsko na tříleté volební období

Ing. arch. Michal Hadlač počtem hlasů 82

Náhradníci

nejdou

Počet platných hlasovacích lístků: 89

Počet neplatných hlasovacích lístků: 12

STAVOVSKÝ SOUD ČESKÉ KOMORY ARCHITEKTŮ

(v pořadí dle obdržených hlasů)

Ing. arch. Josef Vrana počtem hlasů 95

Ing. arch. Václav Šebek počtem hlasů 93

Ing. arch. Marie Římalová počtem hlasů 71

Náhradníci

nejdou

Počet platných hlasovacích lístků: 103

Počet neplatných hlasovacích lístků: 2

Volby do orgánů České komory architektů dne 23. dubna 2022 proběhly v souladu s ustanovením § 6 Jednacího řádu valné hromady České komory architektů.

Počet stran zápisu: 3

Volební komise ve složení

Ing. arch. Ivan Plicka, předseda

Ing. arch. Stanislav Žerava

Ing. Ondřej Remeš

Kompletní složení orgánů ČKA a pracovních skupin ČKA viz www.cka.cz

JAN KASL POKRAČUJE VE FUNKCI PŘEDSEDY ČKA

Předsedou České komory architektů se na další funkční období stal znovu Jan Kasl. V čele profesní organizace architektů stojí už od dubna 2019. Prvním místopředsedou zůstává Petr Lešek, druhým místopředsedou byl zvolen Stašek Žerava.

Sedmdesátiletý architekt Jan Kasl kromě toho, že stojí v čele Komory, je také člen její pracovní skupiny pro legislativu. Autorizovaným architektem je od roku 1992, v současnosti vede ateliér JK Architekti. V minulosti byl aktivní v politice, v letech 1998 až 2002 byl pražským primátorem.

„Věřím, že se nám podaří pokračovat v trendu získávání většího respektu profese architekta i kvality vystavěného prostředí a péče o krajinu, prosazení Politiky architektury a stavební kultury v každodenní praxi,“ řekl znovuzvolený předseda. Výzvy blízké budoucnosti vidí v energetické krizi a válce na Ukrajině. Chce ČKA více prosazovat v kontextu architektů Evropské unie.

CO DĚLAT, KDYŽ JE OBCHODNÍ PARTNER V INSOLVENCII?

V dnešní době rostoucích nákladů na jedné straně, a chladnoucí poptávky na straně druhé vzrůstá počet odběratelů, kteří nejsou schopni plnit své závazky. Pokud je toto případ i některého z Vašich odběratelů, je nutné bedlivě sledovat, zda s Vaším obchodním partnerem není zahájeno insolvenční řízení. V takovém případě totiž nabízí daňové zákony dvě cesty, jak dopad absence úhrady Vaší pohledávky na Vaše podnikání snížit.

Daňové opravné položky k pohledávkám

Pro účtující subjekty nabízí první cestu zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (dále jen „ZDP“), a zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně (dále jen „ZoR“). Dle § 8 ZoR je možné tvořit opravné položky, jejichž tvorba je daňově uznatelným nákladem, k pohledávkám za dlužníky v insolvenčním řízení. Pro využití tohoto ustanovení je nutné splnit zejména následující podmínky:

- Pohledávky byly přihlášeny do insolvenčního řízení.
- Pohledávky nebyly účinně popřeny.
- Opravné položky byly vytvořeny ve zdaňovacím období, ve které došlo k přihlášce pohledávek.
- Pohledávka představovala zdanitelný výnos.
- Nejedná se o pohledávku mezi spojenými osobami dle § 23 odst. 7 ZDP.

Tvorba opravných položek dle § 8 ZoR představuje daňově uznatelný náklad, který efektivně „neutralizuje“ výnos, který byl zaúčtován v okamžiku vystavení faktury. Bez tvorby této opravné položky by totiž byl výnos zdaněn bez ohledu na to, že Vám odběratel nezaplátil.

Oprava základu daně v DPH oblasti

Pro plátce daně z přidané hodnoty nabízí druhou cestu, jak zmírnit dopady insolvence obchodního partnera na Vaše podnikání, zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (dále jen „ZDPH“). Dodavatel umožňuje získat zpět zaplacenou daň z přidané hodnoty z pohledávek, které nebyly odběratelem zcela zaplacené.

V § 46 ZDPH jsou explicitně vyjmenovány situace, kdy je možné opravovat základ daně v případě nedobytné pohledávky. Insolvenční řízení dlužníka je právě

jednou z těchto situací. Pro využití tohoto ustanovení je nutné splnit zejména následující podmínky:

- Pohledávky byly přihlášeny do insolvenčního řízení.
- Pohledávky byly zjištěny a v insolvenčním řízení se k nim přihlíží.
- Insolvenční soud vydal jedno z následujících rozhodnutí:
- Rozhodl o prohlášení konkursu na dlužníkovu majetek nebo o přeměně reorganizace v konkurs.
- Schválil oddlužení a ze zprávy pro oddlužení jasně vychází, že daná pohledávka nebude zcela nebo zčásti uhrazena.
- Zastavil insolvenční řízení, přičemž z rozhodnutí vyplývá, že majetek dlužníka je zcela nedostačující pro uspokojení věřitelů.
- Nejedná se o pohledávky mezi kapitálově spojenými osobami či osobami blízkými.
- Dlužník nebyl k okamžiku vzniku pohledávky nespolehlivým plátcem.

ZDPH zároveň umožňuje opravu základu daně, jestliže uplynulo pět let od vedeného a doposud neukončeného řízení. Jedná se o určitou časovou pojistku při dlouhotrvajících insolvenčních.

ZDPH dále vymezuje lhůtu, po kterou je možné provést opravu základu daně. Opravu nelze uskutečnit po uplynutí tří let od konce zdaňovacího období, ve kterém se uskutečnilo zdanitelné plnění nebo došlo k převzetí celkového díla. V průběhu insolvenčního řízení je běh této lhůty zastaven.

Výše popsané varianty představují stručný souhrn možností, které máte v daňové oblasti, pokud se Váš obchodní partner ocitne v insolvenční. Je však nutné zmínit, že česká legislativa řeší danou problematiku mnohem podrobněji, toto shrnutí tak nepokrývá všechny možné situace a podmínky. Využitím těchto možností účinně eliminujete daňové povinnosti, které Vám vznikají, aniž byste reálně od obchodního partnera obdrželi jakékoliv prostředky.

SERVIS

Meteorologická stanice na Šeráku. Autor: Alena Šrámková.
Foto archiv Dne architektury

Univerzitní kampus v Segovii. Autor: Ricardo Sánchez González
a José Ingacio Linazasoro Rodríguez. Foto Miguel de Guzmán

Anglický resort Nelahozeves, příklad bydlení v satelitu, 2007.
Foto archiv obce Nelahozeves

Steilneset Memorial. Autoři: Peter Zumthor a Louise Bourgeois,
pobřeží Barentsova moře, Vardo, Norsko, 2011. Foto archiv GJF

AKCE

DEN ARCHITEKTURY

Festival

Záštita ČKA

30. 9.–6. 10. 2022
Celá ČR

Nejrozsáhlejší festival o architektuře u nás opět nabídne desítky zdarma přístupných akcí ve stovce měst a obcí po celé České republice i na Slovensku. Mottem dvanáctého ročníku festivalu je „Nebourej, transformuj!“ a program se tak z velké části zaměří na ekologický, ekonomický i etický rozměr architektury a výstavby a představí zdárná řešení rekonstrukcí a revitalizací v různých měřítkách.

Den architektury také připomene osobnost Josipa Plečnika, od jehož narození uplynulo v letošním roce 150 let. Festival vzdá také napříč regiony i poctu české architektce Aleně Šrámkové.

Součástí akce je festival Film a architektura, který proběhne ve dne 29. 9.–4. 10. 2022.

www.denarchitektury.cz

DIALOGY

Přednášky

Záštita ČKA

Podzim
Praha

Spolek KRUH reflektuje více než 21letou historii úspěšných přednášek zaměřených na současnou architekturu. V pokračování cyklu s názvem Dialogy zve nejzajímavější přednášející minulých ročníků spolu s jejich vybraným hostem, ať už architektem či profesionálem z jiného odvětví.

5. 10. 2022 od 19.30 h

José Ignacio Linazasoro (Španělsko) a Ladislav Lábus; Instituto Cervantes v Praze

3. 11. 2022 od 19.30 h

Ákos Moravánszky (Maďarsko) a Andrea Depalzes (Švýcarsko); CAMP Praha

1. 12. 2022 od 19.30 h

Kamiel Klaasse (Nizozemsko) a Adam Gebrian

NORDIC ARCTIC / UDRŽITELNÁ ARCHITEKTURA ZA POLÁRNÍM KRUHEM

Výstava

9. 9.–30. 10. 2022

Galerie Jaroslava Fragnera, Betlémské nám. 5a, Praha 1

Architektura jako významný faktor pro zachování kvality exponované krajiny nebo veřejného prostoru.

Doprovodný program: debaty, přednáška, workshop, publikace.

www.gjf.cz

RETHINK ARCHITECTURE: SATELITY/CELOVEČERNÍ
PŘEDNÁŠKA A DISKUSE

Přednáška

Záštita ČKA

18. 10. 2022

CAMP – Centrum architektury a městského plánování Praha, Vyšehradská 51, Praha 2

Přednáška ze série o proměně stávajících městských struktur na udržitelnější. Satelity rodinných domů za městem se stále rozrůstají. Jak zařídit, aby se již vybudované satelitní čtvrti dokázaly přizpůsobit změně klimatu? A jak v nich probudit komunitní život?

Každý přednášející v 15 minutách představí základní koncepty, které používá ve své praxi. Následuje panelová diskuse, kde jsou možné dotazy publika v sále i těch, kteří se dívají na online přenos. Mezi přednášejícími budou specialisté i specialistky z mnoha oborů: architekti, krajinářští architekti, městští zastupitelé a další.

Další přednášky spojené s diskusí:

22. 11. 2022 od 19 h

Centrum (Přednáška ze série o proměně stávajících městských struktur na udržitelnější)

www.rethinkarchitecture.cz

ČESKÁ ARCHITEKTURA 2020–2021

Pavla Melková
Prostor – architektura,
interiér, design, o.p.s., 2022

Formát: 184 stran, 23 × 31 cm
 Orientační cena: 584 Kč

Ročenka české architektury pravidelně informuje především laickou veřejnost zajímavými se o situaci v oboru a přináší podněty a inspiraci. Výběr 32 staveb v letošním roce provedla architektka a teoretička Pavla Melková, která také publikované realizace doplnila komentáři a úvodním textem.

Právě úvodní text je velmi cenným příspěvkem k diskusi o hledání kvality v architektuře. Autorka se zamýšlí nad významem a vztahem krásy a užitečnosti, základních atributů architektury: „Účelem architektury je být prostředím vytvářejícím kvalitní život v ní a krása, respektive její působení na člověka, je významnou součástí kvality jeho života. Krása se tak stává součástí užitečnosti a užitečnost součástí krásy.“

Kurátorka ročenky následně představuje čtenářům typologicky rozmanitá díla a svůj pohled na současnou tvorbu pod názvem „Architektura péče“. Sama přiznává, že se z děl nezatají dech, ale jejich krásu i užitečnost objevíme až na druhý pohled.

V další kapitole hovoří Olga Myslivečková s architektem a pražským radním Petrem Hlaváčkem o plánování Prahy, bydlení, dopravě a brownfieldech. Poslední kapitola přináší jako vždy přehled událostí v oboru, medailony oceněných osobností, výsledky vybraných celostátních soutěží, vydané a doporučené knihy, periodika a filmy.

Markéta Pražanová

PLEČNIK

Zoran Smiljanič, Blaž Vurnik
Grada, 2022

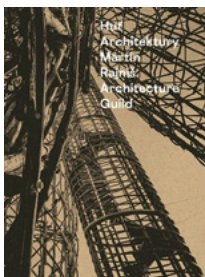
Formát: 144 stran, 21 × 29,7 cm
 Orientační cena: 530 Kč

V roce 150. výročí narození Josipa Plečnika vydala Grada překlad komiksově knihu slovinského grafika, ilustrátora a publicisty Zorana Smiljaniče a scénaristy Blaže Vurnika. Svižné grafiky a kresby použité v pečlivě strukturovaném životním příběhu doplňuje bibliografie a seznam vybraných staveb.

Plečnik nás ve svém vyprávění provází dětstvím v truhlárně svého otce v Lublani, začátky kreslení ve Štýrském Hradci a Vídni, studiem u Otty Wagnera, stipendijní cestou po Itálii, přátelstvím s Janem Kotěrou, který ho doporučil jako pedagoga na pražskou UMPRUM, setkáním s prezidentem Masarykem a prací na Pražském hradě společně s Otto Rothmayerem, profesorským postem na univerzitě v Lublani, kde nás seznamuje také se svými žáky a kolegy. Kniha je zároveň exkurzí po Plečnikových stavbách. Mluví o fascinaci antikou, realizacích kostelů, mostů i bytových domů, nábřeží, hrobek i mauzoleí v Praze i Lublani, kterou chtěl změnit a její vzhled přiblížit středomoří. V tomto městě nalezneme 36 Plečnikových realizací a kniha většinu z nich zobrazuje.

Kromě profesních úspěchů publikace připomíná také zlomové okamžiky Plečnikova osobního života a lidi, kteří ovlivnili jeho kariéru. Plečnik byl samotář, neměl rád pozornost ani žádné oslavy, žil asketicky, oblékal se a jedl střídě: „Peníze jsou peklo! Člověka zkazí a zatemní mu rozum. Architekturu vytváříme z lásky k pěknému a kvůli závazku vůči umění. Ne kvůli penězům. Dostávám jeden plat, a to je pro člověka dost.“ Honorář za práce na Pražském hradě proto Masarykovi vrátil. „Jen při práci, kdy člověk na okamžik ucítí křídla věčnosti, dostane něco, co už mu nikdo nemůže vzít – proto je umění tak nádherná věc.“ V roce 1901 píše o své povaze Kotěrovi: „Znám se. Mám neobyčejně nešťastnou povahu. Jsem schopen se pro něco nadchnout až do krajnosti, ale bohužel jsem neméně schopen vzdát to při sebemenší překážce, což je smutné.“ Plečnik žil sám, nikdy se neoženil. Svému bratrovi Janezovi se svěřil: „Mojí milenkou je architektura, veškerým mým životem, celou duší i tělem jsem oddán umění.“

Markéta Pražanová

HUŤ ARCHITEKTURY MARTIN RAJNIŠ

Martin Rajniš
KANT, 2022

Formát: 526 stran, 24 × 32 cm
Orientační cena: 2450 Kč

Huť architektury Martin Rajniš je souhrnná obsáhlá monografie s více než pěti sty stranami velkého formátu zachycující vývoj tvorby Martina Rajniše a jeho kolegů v posledních dvaceti letech. Jednoho dne se totiž etablovaný architekt rozhodl „sesednout z tygra“, vše opustit a vydat se na několik let na cesty. Po návratu kolem roku 2000 se rozhodl hledat nové cesty tzv. přirozené architektury. Tato kniha vypráví příběh tohoto hledání.

„Přijel jsem z cest nadšenej svobodou stavění domorodců na Papui Nový Guineji, v Africe a v Jižní Americe. V devadesátých letech jsem přes deset let s kamarádama vedl jedno z největších architektonických byr v Čechách v té době, D.A. Studio. Dělalí jsme řadu velkých projektů. A především jsme v Praze na Smíchově na místě původní zaniklý starý fabriky stavěli celou novou čtvrt města. Čím dál víc jsem ale cejtil tlak nesvobody. Při práci na podobnejch projektech nevyhnutelně přichází. Se zdrcující silou jsem cítil, jak přibývá kompromisů a jak nabývá převahy průměrný, pragmatický a banální uvažování. Musel jsem se urvat ze řetězu. Cejtíl jsem, že prostě musím sesednout z tygra. Že musím poznat svobodu. A tak jsem odjel na cesty, kde jsem strávil čtyři roky. Na malý plachetnici jsem přeplul Atlantik a kromě Antarktidy jsem byl snad všude. Když jsem se vrátil, začínalo zrovna 21. století. A mně se vrátila chuť navrhovat baráky! Jednu věc jsem ale věděl jistě: musím se pokusit dělat úplně jinou architekturu! A na to musím žít úplně jinej život...“ (Martin Rajniš)

Kromě toho vydal Martin Rajniš v letošním roce knihu 25000 Days of Memories, což je anglický překlad životopisu Martina Rajniše, který napsal s Magdou Šebestovou a vydal v roce 2016. Kniha se stala ihned hitem a dočkala se dvou dotisků. Ve stejnojmenné audioknize Martina Rajniše namluvil Jiří Lábus.

R. Buckminster Fuller

Návod k obsluze vesmírné lodi Země

- Předmluva¹
1 Tíhnutí k souhrnnosti^{1*}
2 Počátky specializace^{2*}
3 Celostnné řízení automatizace^{3*}
4 Vesmírná loď Země^{4*}
5 Obecná teorie systémů^{5*}
6 Synergie^{6*}
7 Integrovaní funkce^{7*}
8 Regenerativní krajina^{8*}

NÁVOD K OBSLUZE VESMÍRNÉ LODI ZEMĚ

Richard Buckminster Fuller
UMPRUM 2022

Formát: 96 stran, 11,1 × 19,5 cm
Orientační cena: 300 Kč

Richard Buckminster Fuller (1895–1983) byl americký architekt, designér, matematik, prognostik a vizionář. Jeho práce se vzpírá jednoduchému oborovému zařazení. Autorův přístup k hledání inovativních a efektivních východisek z globálních problémů v mnoha oblastech se projevuje svou ojedinělou komplexností. Ta se kromě designérských řešení (Dymaxion House, Dymaxion Car, Dymaxion Map atd.) promítá i v dlouhé řadě Fullerových textů. Návod k obsluze vesmírné lodi Země (Operating Manual for Spaceship Earth, 1969) je jedním z autorových čtenářsky nejpřístupnějších titulů, jenž zároveň představuje dokonalé ucelení jeho pohledu na svět a na úkoly, které nyní leží před designéry. Zkoumá zde velké výzvy zítřka, kterým lidstvo čelí již dnes. Fuller v textu zpochybňuje koncept specializace, volá po proměně designérského myšlení a nabízí rady, jak vést „vesmírnou loď Zemi“ k udržitelné budoucnosti.

SKRYTÁ KRÁSA DETAILU: PRAŽSKÉ STAVBY OSVALDA POLÍVKY 1891–1922

Pavel Hroch, Zdeněk Lukeš
Argo, 2021

Formát: 304 stran, 21 × 27 cm
Orientační cena: 598 Kč

Kniha představuje širokou paletu originální výtvarné výzdoby pražských staveb, navržených významným architektem Osvaldem Polívkou (1859–1931) v období kolem roku 1900, tedy v éře pozdního historismu a secese. Polívka je znám jako spoluautor Obecního domu a projektant řady bankovních paláců v centru české metropole, byl rovněž tvůrcem tzv. Nové radnice na Mariánském náměstí. Méně už je známo, že spolupracoval také s řadou pražských stavitelů, jako byli např. Václav Havel nebo Antonín Novotný, na projektech průčelí činžovních domů. Podrobná fotografická dokumentace Pavla Hrocha nás seznamuje s desítkami pozoruhodných detailů, z nichž mnohých si návštěvník Prahy při zběžné prohlídce nepovšimne. Kniha představuje architekta Polívku a jeho nevšední tvorbu a poté podrobně dokumentuje celky i detaily výzdoby jeho pražských realizací z období 1891–1922. V Dodatcích nechybí soupis všech jeho staveb, curriculum vitae a slovníček jeho spolupracujících výtvarníků a architektů. Vydání knihy podpořilo hlavní město Praha.

34

LEGISLATIVA

VĚCNÁ NOVELA NOVÉHO STAVEBNÍHO ZÁKONA KE ZLEPŠENÍ SITUACE POVOLOVÁNÍ STAVEB NEPŘÍSPĚJE

Projednávaná věcná novela Nového stavebního zákona (NSZ) představuje podle České komory architektů (ČKA) spolu s návrhem zákona o jednotném environmentálním stanovisku (JES) významný krok zpět v procesu rekodifikace stavebního práva. Oba návrhy jsou v rozporu se zadáním, které avizoval po volbách 2021 ministr Ivan Bartoš, a rozcházejí se s věcným záměrem celé rekodifikace. Procesy stavebního práva v řadě případů nijak významně neurychlí ani nezjednoduší a zátěž ze stavebníků nesejmou. To je velmi smutný výsledek mnohaleté práce desítek odborníků, stovek konzultantů a vynaloženého úsilí všech zúčastněných. Je to také promarněná příležitost, jak podpořit výstavbu a investice do nových pracovních příležitostí a infrastruktury.

„Návrh novely popírá řadu ustanovení přijatých při projednávání nového stavebního zákona v Poslanecké sněmovně cestou pozměňovacích návrhů, které podporovali zástupci zainteresované veřejnosti,“ říká předseda České komory architektů Jan Kasl a dodává: „Návrh věcné novely prokazuje, že vláda není schopná prosadit skutečnou reformu stavebního práva. Tedy změny, které by dnešní rozříznuté a zdlouhavé rozhodování a využití území a povolování staveb nahradily komplexním posouzením v rámci jednotného řízení, posílily pravomoci obcí v oblasti územního plánování a zvýšily právní jistotu všech zúčastněných, až už jde o občany nebo stavebníky.“

Přijetí věcné novely by zásadně narušilo princip integrace, což je základní kámen celé rekodifikace stavebního práva. Jedním z vytyčených cílů NSZ bylo změnit současný tristní stav, kdy pro získání stavebního povolení musí stavebník obstarat desítky podkladových stanovisek různých dotčených orgánů. Nový stavební zákon vydávání těchto podkladových dokumentů integroval pod stavební úřad. Věcná novela tento princip do značné míry opouští. Řada podkladů má být „staronové“ vydávána samostatně, a to opět převážně formou závazného stanoviska, které prakticky eliminuje možnost hledat konsenzus.

Věcná novela místo řešení problémů přináší v řadě ohledů zhoršení, když například odstraňuje z textu schváleného předpisu řadu konkrétně stanovených procesních lhůt, zejména v oblasti pořizování územně plánovací dokumentace. Nejlogičtější řešení, tedy přesunout pořizování dokumentace do agendy obcí, Ministerstvo pro místní rozvoj (MMR) stále odmítá, i když by tento krok nejlépe řešil častou nečinnost pořizovatelů dokumentace.

Přijetí věcné novely by zrušilo Pražské stavební předpisy (PSP) v jejich dosavadní podobě. Praze, Brnu a Ostravě by příznalo jen právo pořádit prováděcí předpis pro umísťování staveb. Škodlivé důsledky by byly dalekosáhlé. Hlavní město Praha má v návaznosti na PSP naplánovanou bytovou výstavbu, která se po zrušení předpisu dostane do rozporu s legislativou. Komplikuje se vydání pražského Metropolitního plánu. Úředníci, stavebníci a projektanti by si museli nový předpis osvojit, což nevyhnutelně přináší průtahy na všech procesních frontách.

Česká komora architektů zorganizovala v červenci kulatý stůl se zastoupením významných institucí, na které bezprostředně dopadá stavební legislativa, zástupců měst a obcí a velkých stavebníků. Většinové odmítnutí věcné novely NSZ těmito stakeholdery vyplývá z jejich každodenní zkušenosti. Současně také chápou, že není udržitelná účinnost NSZ dále odkládat a setrvávat ve stavu poškozování ekonomických a sociálních zájmů Česka, včetně prohlubování bytové krize.

„Vláda ČR by měla tyto kritické hlasy vyslechnout a zajistit přípravu upraveného návrhu věcné novely. Jinak je pravděpodobné, že Poslanecká sněmovna přijme neprojednaný pozměňovací návrh, který pak může postihnout stejný osud jako Nový stavební zákon, tedy odklad a další novelizace,“ uvádí Jan Kasl. Ministerstvo musí dále začít urychleně jednat v oblasti přípravy na digitalizaci procesů a zajištění organizace specializovaného odvolacího stavebního úřadu. Dosavadní postup MMR vyvolává důvodné obavy, že nebude možné stihnout zahájit jeho činnost v předpokládaném termínu.

PŘIPOMÍNKY ČKA K VĚCNÉMU ZÁMĚRU ZÁKONA O BIM

Ministerstvo průmyslu a obchodu zahájilo připomínkové řízení k Věcnému záměru zákona o správě informací o stavbě a informačním modelu stavby a vystavěného prostředí, známého jako zákon o BIM. ČKA mohla zaslat své připomínky do 31. května 2022.

Věcný záměr (www.cka.cz/vecny-zamer-zakona-bim) doporučuje zavedení povinnosti použití metody BIM pro vybraný okruh zadavatelů a pro typy projektů spojené s výstavbou v určitém limitu (především pro zakázky v nadlimitním režimu). Za největší nedostatky návrhu považuje ČKA absenci samostatné části týkající se projektování coby klíčové činnosti, stejně jako úpravy odpovědnosti za případné škody projektováním způsobené. Komora preferuje, aby použití metody BIM bylo i nadále založeno na principu dobrovolnosti, případné povinné užití by se mělo týkat pouze státu, nikoli dalších subjektů.

OBECNÉ PŘIPOMÍNKY

1. Otázka odpovědnosti

V návrhu prakticky zcela absentuje úprava toho, kdo a jak ponese odpovědnost za případné škody způsobené projektováním.

2. Projektování

Projektování jako klíčová činnost není v návrhu vůbec samostatně pojato, je součástí „povolení záměru“ a zmiňováno je pouze okrajově.

3. Úprava duševního vlastnictví

Naprostě absurdně je pojednáno téma duševního vlastnictví, a to zejména s přihlédnutím ke specifikům těchto práv v procesech výstavbových (především teritoriální neomezenost využití autorského díla).

4. Příliš optimistické závěry RIA

Rozporujeme optimistické a nereálné hodnocení dopadů na finanční náročnost zavádění metody BIM, kde se počítá s úsporami ve výši 15–25 %! Takové úspory lze možná dosáhnout ve fázi správy budov (facility management) v průběhu životního cyklu stavby, nikoli však v procesu přípravy a projektování.

5. Zkušenosti z jiných zemí

Návrh uvádí zkreslující a nepravdivé závěry v konstatování, že se obecně rozšiřuje tendence na legislativní úpravu implementace BIM v uváděných zemích. Ani v EU není převládající trend „uzákonění“ použití metody BIM.

6. Preference dobrovolnosti

Používání metody BIM by mělo být i nadále založeno na dobrovolnosti a výhodnosti pro jednotlivé aktéry. Stát má zpracovat strategii implementace a vytvořit právní rámec pro použití BIM, na základě ověřených pilotních projektů v ČR a příkladů dobré praxe ze zahraničí. Společné datové prostředí, jednotný datový standard a systémová podpora metody BIM včetně incentív pro vytváření dílčích informačních modelů vystavěného prostředí může postupně přispět k jeho rozšíření. Záměr na vytvoření informačního modelu stavby a vystavěného prostředí má řešit stát ve své kompetenci a u staveb státu a jím zřízených a jemu podřízených organizací, nikoli na úrovni investic realizovaných prostřednictvím vyšších samosprávních celků (krajů a statutárních měst), byť s využitím státních či unijních dotací. Odmítáme nařizovat používání metody BIM jakémukoli subjektu při více než 50% podpoře investic z veřejných prostředků. Nesouhlasíme ani s variantou 3c preferovanou v návrhu věcného záměru, která pouze odkládá povinné implementování některých fází zákona o 5 let.

7. Riziko omezování konkurenčního prostředí

S velkou opatrností je třeba přistupovat k riziku omezování konkurenčního prostředí pomocí technologických nástrojů dostupných jen menší skupině autorizovaných osob, členů ČKA a ČKAIT. Již nyní se objevují diskriminační požadavky v soutěžích a výběrových řízeních neodůvodněně vyžadujících použití metody BIM ve veřejných zakázkách.

8. Digitální mapa jako základ

Základem pro plánování a projektování je digitální vstup – teprve jednoduše digitální mapa ČR a Základní digitální model území ČR, v navrhované gesci ČÚZK, může být základem pro další diskusi o vytváření informačního modelu jednotlivých staveb a vystavěného prostředí. Až po rutinním provozování tohoto modelu lze rozvíjet metodu BIM na širší bázi, ale stále dobrovolně.

9. Dvoukolejnost MPO a MMR

Se znepokojením sledujeme vytržení projektové činnosti metodou BIM z gesce MMR, kam tento celý obor spadá. Dualita MPO a MMR komplikuje dosažení cíle, kterým má být skutečně kvalitní vystavěné prostředí a architektura, a je tak v rozporu se schválenou vládní Politikou architektury a stavební kultury. Tato připomínka je zásadní. Připomínky ke konkrétním ustanovením věcného záměru: 1) V části C, bod II.14 (ná vaznost na další předpisy) je uvedena novelizace zákona č. 360/1992 Sb. „spočívající zejména v zakotvení nového oprávnění autorizovaným architektům, autorizovaným inženýrům a autorizovaným technikům vykonávat činnost při vytváření informačního modelu stavby a vystavěného prostředí“. Z textu není jednoznačné, zda se jedná o automatické rozšíření stávajících oprávnění autorizovaných osob (což požadujeme), nebo zda se předpokládá nutnost nějaké dodatečné zkoušky. Žádáme proto o vyjasnění formulace.

NOVÉ PRÁVNÍ PŘEDPISY

Pro lepší obeznámenost architektů s relevantní legislativou si dovoluujeme upozornit na některé předpisy, které souvisejí s výkonem profese a k jejichž změnám došlo v poslední době. Ve Sbírce zákonů České republiky jsou zákony a vyhlášky pravidelně zveřejňovány, viz stránky www.mvcr.cz v rubrice Legislativa.

Z předpisů uveřejněných ve Sbírce zákonů České republiky od 13. 3. 2022 do 27. 7. 2022 upozorňujeme zejména na:

Zákon č. 195/2022 Sb.,

kterým se mění zákon č. 283/2021 Sb., stavební zákon

Jedná se o takzvanou odkladovou novelu nového stavebního zákona, která posouvá účinnost většiny jeho částí o 1 rok. Podle nového stavebního zákona se bude postupovat od 1. 7. 2023 pouze u vyhrazených staveb, tedy staveb vymezených v příloze č. 3 NSZ (jedná se především o velké infrastrukturní stavby). Pro ostatní stavby se bude prozatím postupovat podle starého stavebního zákona, dle nového až od 1. 7. 2024, když v mezíchase by měla být schválena velká věcná novela. Odkládá se také vznik Nejvyššího stavebního úřadu a pod ním zřizovaných krajských stavebních úřadů, a to o 1 rok (z 1. 7. 2023 na 1. 7. 2024), a to zejména s ohledem na zmiňovanou věcnou novelu nového stavebního zákona, která by mimo jiné měla Nejvyšší stavební úřad zcela zrušit. Dále dochází k prodloužení lhůty, do níž bude možné předkládat stavebnímu úřadu dokumentaci dle starého stavebního zákona a jeho prováděcích vyhlášek, a to až do 30. 6. 2027. O půl roku, tedy na 1. 1. 2024, se také odkládá digitalizace stavebního řízení.

→ Zákon je účinný od 1. 7. 2022.

Zákon č. 197/2022 Sb.,

o zvláštních postupech v oblasti územního plánování a stavebního řádu v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invází vojsk Ruské federace

Jde o speciální právní úpravu vůči stavebnímu zákonu, obsahující zjednodušené postupy pro umístování, povolování a provádění staveb s ohledem na akutní potřebu zajištění bydlení nebo ubytování a případně dalších staveb související veřejné infrastruktury v návaznosti na zvýšení počtu osob s pobytem v České republice v důsledku probíhajícího ozbrojeného konfliktu na území Ukrajiny. Zákon zavádí pojem nezbytná stavba, kterou je stavba pro bydlení nebo ubytování, vzdělávání, zdravotní nebo sociální služby a související stavby dopravní a technické infrastruktury, sloužící ke zmírnění následků přílivu osob z Ukrajiny, přičemž se musí jednat o stavbu dočasnou, s dobou trvání maximálně 3 roky. V případě těchto nezbytných staveb lze žádat o výjimku z platného územního plánu, odchýlit se od některých technických požadavků na stavby dle vyhlášky č. 501/2006 Sb., 268/2009 Sb. a Pražských stavebních předpisů a lze ji provést na základě společného souhlasu podle § 96a stavebního zákona. Zkráceny jsou lhůty pro vyjádření dotčených orgánů, a to na 15 dnů. Dokončená stavba nevyžaduje kolaudaci.

→ Zákon je účinný od 1. 7. 2022.

Nařízení vlády č. 172/2022 Sb.,

o Chráněné krajinné oblasti Blanský les

Nařízení nahrazuje původní vyhlášku č. 197/1989 Sb. a vyhláškou CHKO v souladu s platnou právní úpravou, krom toho také zpřesňuje hranice CHKO a jednotlivých zón ochrany.

Na nařízení navazuje vyhláška vydaná Ministerstvem životního prostředí pod č. 173/2022 Sb., o vymezení zón ochrany přírody CHKO Blanský les, která stanoví 4 zóny ochrany přírody v dané CHKO.

→ Nařízení je účinné od 1. 7. 2022.

Vyhláška č. 164/2022 Sb.,

kterou se mění vyhláška č. 360/2021 Sb., kterou se mění vyhláška č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška posouvá účinnost novely vyhlášky č. 501/2006 Sb. z 1. 7. 2022 na 1. 1. 2023.

→ Vyhláška je účinná od 25. 6. 2022.

Nařízení vlády č. 152/2022 Sb.,

kterým se mění nařízení vlády č. 187/2018 Sb., o vyhlášení evropsky významných lokalit zařazených do evropského seznamu

Nařízením rozšiřuje seznam evropsky významných lokalit o novou lokalitu Louky u Přelouče.

→ Nařízením je účinné od 29. 6. 2022.

Připravila Daniela Rybková

OTÁZKY A ODPOVĚDI

V průběhu roku dostává Právní oddělení Kanceláře ČKA desítky dotazů týkajících se výkonu profese architektů, na něž autorizovaným osobám i jiným subjektům odpovídá. Vybíráme některé z nich.

K požadavku na úhradu víceprací

Může stavební firma opakovaně požadovat navýšení ceny stavby v rámci změnových listů v průběhu stavby a opakovaně se odvolávat na chybějící množství, resp. nesrovnalosti ve specifikaci ve výkazu výměr a prováděcí dokumentaci, když měla od začátku k dispozici pro nacenění stavebních prací v rámci výběrového řízení prováděcí projekt a mohla na toto upozornit?

Pokud ve smlouvě mezi klientem a stavební firmou není uvedeno něco jiného, postupuje se podle zákona, konkrétně:

→ § 2594 odst. 1 občanského zákoníku
Zhotovitel upozorní objednatel bez zbytečného odkladu na nevhodnou povahu věci, kterou mu objednatel k provedení díla předal, nebo příkazu, který mu objednatel dal. To neplatí, nemohl-li nevhodnost zjistit ani při vynaložení potřebné péče.

V daném případě investor předal stavební firmě zpracovanou prováděcí dokumentaci včetně výkazu výměr, tuto měla stavební firma zkontrolovat, a pokud by zjistila chyby, měla na to investora upozornit. Pokud tak neučinila, nemá právo na úhradu vzniklých víceprací.

K inflační doložce

Je v současné době vhodné používat ve smlouvách s klienty inflační doložku? Pokud ano, můžete mi poradit, jak nějakou vhodnou a vyváženou formulovat? Lze případně nárokovat inflační doložku i k již běžícím projektům a uzavřeným smlouvám s veřejným zadavatelem?

Inflační doložka je velice důležitá především pro stavební firmy, je ale samozřejmě možné ji použít i v případě zpracování projektové dokumentace. Návrh možné doložky:

→ *V případě, že průměrná roční míra inflace za rok 2022 dle údajů Českého statistického úřadu publikovaných na jeho internetových stránkách bude vyšší než 3,5 %, zvýší se dosud neuhrazená část smluvní ceny počínaje okamžikem zveřejnění roční míry inflace za rok 2022 o rozdíl mezi takto zveřejněnou mírou inflace a hodnotou 3,5 %. Obdobně se cena díla bude navyšovat i v dalších letech trvání smlouvy (tedy vždy k datu zveřejnění průměrné roční míry inflace za předchozí kalendářní rok se navýší dosud neuhrazená smluvní cena o rozdíl mezi takto zveřejněnou mírou inflace a průměrnou roční mírou inflace za rok předcházející roku, za nějž je inflace zveřejněna). Smluvní strany pro odstranění pochybností uvádějí, že k úpravě ceny dle tohoto ustanovení není třeba uzavírat dodatek ke smlouvě.*

Bohužel inflační doložku lze do smlouvy uzavírané podle zákona o zadávání veřejných zakázek s veřejným zadavatelem doplnit jen za předpokladu, že byla v podobě výhrady změny závazku upravena již v zadávací dokumentaci a zvýšení ceny bylo zahrnuto v předpokládané hodnotě zakázky. Bez toho inflační doložku do uzavírané anebo uzavřené smlouvy zařadit nelze.

K definici ustupujícího podlaží

Existuje obecná definice nebo metodika pro posuzování ustupujícího podlaží z pohledu územního plánu, když není v územním plánu ustupující podlaží definováno?

Pokud územní plán ustupující podlaží nedefinuje (podle mých zkušeností to není ani příliš obvyklé), pak mám za to, že je třeba pojem chápat v obvyklém smyslu, tedy jako podlaží, které oproti podlaží „pod ním“ v některé z hran ustupuje. Nejvyšší správní soud se k pojmu vyjádřil obdobně v rozsudku 5 As 56/2011-189: „Nelze se ztotožnit ani s názorem stěžovatele, že 3. nadzemní podlaží jednotlivých bytových domů neodpovídá popisu v rozhodnutí o umístění stavby, podle něhož se má jednat o ustupující podlaží. Z výkresů obsažených v projektové dokumentaci (půdorys 2. patra, boční pohledy, řezy A-A' a B-B') je zřejmé, že plocha 3. nadzemního podlaží je oproti 2. nadzemnímu podlaží zmenšena o prostory teras v rozích budovy, které jsou pouze zčásti zasklené a tvoří součást vnitřních místností. Lze tak zcela souhlasit s názorem Městského soudu, že se jedná o ustupující podlaží, neboť celková plocha 3. nadzemního podlaží je oproti 2. nadzemnímu, byť v malém rozsahu, snížena.“

Podpůrně lze užití definici v Pražských stavebních předpisech: „ustupujícím podlažím se rozumí podlaží nad posledním plnohodnotným podlažím nebo jiným ustupujícím podlažím, jehož obvodové stěny ustupují alespoň od jedné strany převažující roviny vnější obvodové stěny budovy“. Žádná metodika MMR, která by pojem dále definovala, neexistuje.

K problematice střetu zájmů

Pro obec vykonávám odbornou podporu z hlediska územního rozvoje, změn územního plánu a vyjádření k významnějším stavebním záležitostem. V rámci této podpory zastupuji obec v jednání s majitelem rozsáhlého rozvojového území, které zpracovává do územní studie a některé části tohoto území budou předávány obci. V tomto území má být provedena bytová výstavba, která zásadně navýší počet obyvatel v obci. Tento investor mě nyní oslovil v jiné věci – poptává dva projekty bytových domů. Jedná se v tomto případě o střet zájmů, nebo ne?

Střet zájmů při výkonu správní činnosti je popsán (zakázán) v § 23 Profesionálního a etického řádu ČKA. Podle něj má architekt povinnost předcházet vzniku střetu zájmů ve vztahu k laické i odborné veřejnosti, zejména se vyvarovat situace, v níž by při výkonu odborné správní činnosti rozhodoval ve věci, v níž sám vypracoval pro klienta příslušné dokumenty nebo k níž vypracoval odborný posudek nezbytný jako podklad pro toto rozhodnutí. Že není možné, abyste pro obec zpracovávala jakékoli posudky na vámi zpracovanou dokumentaci, je asi zřejmé. Komplikovanější je otázka, a na to předpokládám, že se ptáte především, zda můžete pro investora, k jehož jiným projektům se v rámci své správní činnosti vyjadřujete, zpracovávat jinou zakázku. Nedokážu vám na to dát jednoznačnou odpověď, protože k výkladu PEŘ ČKA je oprávněn Stavovský soud, jehož rozhodnutí vlastní úvahou nemůžu suplovat. Z mého pohledu je to přinejmenším „šedá zóna“ a osobně bych přijetí zakázky nedoporučovala. Také s ohledem na význam a rozsah zájmů investora v obci je zřejmé, že je pro investora důležité mít osoby na klíčových postech „na své straně“. Budete-li s ním spolupracovat na jiných zakázkách, budete mít pochopitelně vyšší motivaci se s ním nedostávat do konfliktu, což by fakticky určitě snížilo vaši nezávislost. Za sebe tedy nevidím cestu, jak se střetu zájmů v daném případě vyvarovat, ale to neznamená, že neexistuje – vždy je třeba individuálně posoudit okolnosti a zda zakázka zpracovávaná pro klienta ovlivní činnost, které vykonáváte v rámci své funkce ve veřejném zájmu.

Připravila Eva Faltusová

38

ΤÉΜΑ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Evropská rada architektů

Evropská rada architektů (The Architects' Council of Europe – ACE) je organizace, která zastupuje profesi architekta na evropské úrovni: usiluje o to, aby v zájmu dosažení svých cílů vystupovala jménem architektů jednotně. Její rostoucí základnu tvoří v současné době 44 členských organizací, což jsou regulační a profesní zastupitelské orgány ve všech členských státech Evropské unie (EU), přistupujících zemích, Spojeném království, Švýcarsku a Norsku.

Její prostřednictvím ACE zastupuje zájem více než pěti set tisíc architektů ze 30 zemí po celé Evropě.

Úkolem ACE je:

- prostřednictvím prosazování a připomínkování ovlivňovat právní předpisy a politiky EU, které mají dopad na naše strategické priority;
- být vlivným a ceněným zdrojem informací pro architektonickou profesi v Evropě;
- působit jako jednotný hlas profese architekta v evropských institucích;
- být efektivně propojeným reprezentativním orgánem pro architektury a odborná pracoviště v EU;
- podporovat vznik příznivého prostředí pro výkon profese pro architektury a jejich kanceláře;
- ukázat úlohu architektů při vytváření konkurenceschopné, obohacující a udržitelné Evropy.

Vize ACE

- měnit věci k lepšímu a rozvíjet architekturu jako strategii pro inovace, která vede k větší konkurenceschopnosti a ziskovosti.

Jak ACE funguje

Valné shromáždění (General Assembly) je nejvyšším orgánem ACE. Formuluje a přijímá politiku ACE ve všech záležitostech vyplývajících z jejích cílů. Volí předsedu organizace a pět členů Výkonné rady / představenstva. Valné shromáždění se skládá z delegace každé členské organizace a schází se dvakrát ročně.

Výkonná rada řídí a spravuje běžnou činnost ACE a uvádí do života strategie stanovené Valným shromážděním.

Při plnění jejích úkolů jí pomáhá generální sekretariát se sídlem v Bruselu.

Výkonná rada (představenstvo – Executive Board) má 11 členů, z nichž šest je voleno a pět jmenováno na základě rotačního principu v souladu se střídáním předsednictví EU. Mezi šesti volenými členy je prezident/ka ACE, který/á předsedá zasedáním Valného shromáždění (General Assembly) a Výkonné rady a jedná nezávisle na všech národních zájmech. Funkční období všech členů správní rady je dvouleté.

Výkonná rada řídí a spravuje běžné záležitosti ACE a prosazuje politiku stanovenou Valným shromážděním.

Složení Výkonné rady (Executive Board) pro období 2022–2023:

- Ruth Schagemann (Německo) / prezidentka
- Fulgencio Avilés Inglés (Španělsko)
- Dubravko Bacic (Chorvatsko)
- Carl Bäckstrand (Švédsko)
- Christos Christodoulou (Kypr)
- Borys Czarakcziew (Polsko)
- Daniel Fügenschuh (Rakousko)
- Selma Harrington (Irsko)
- Paul Jeppesen (Dánsko)
- Ruta Leitanaite (Litva)
- Diego Zoppi (Itálie)

Z konference How to achieve quality in the built environment 4. května 2019 v Innsbrucku. Foto archiv ACE

Zasedání Valného shromáždění ACE v roce 2018

Výkonná rada / představenstvo (Executive Board) ACE 2022–2023: Paul Jeppesen (DK), Carl Bäckstrand (SE), Dubravko Bacić (HR), Ruta Leitenaitė (LT), Fulgencio Avilés Inglés (ES), Borys Czarakoziew (PL), prezidentka Ruth Schagemann (DE), Daniel Fügenschuh (AT), Selma Harrington (IE), Christos Christodoulou (CY), Diego Zoppi (IT). Foto archiv ACE

Prezidentka Evropské rady architektů (ACE) Ruth Schagemann s bývalým prezidentem UIA Vassilise Sgoutasem

Ruth Schagemann / prezidentka ACE

Ruth Schagemann (*1974) vystudovala architekturu na univerzitě v Braunschweigu a na univerzitě ve Stuttgartu v Německu. V roce 2006 založila architektonickou kancelář VICE VERSA Architektur + Medien. Od té doby se zabývá národními a evropskými záležitostmi pro Bádensko-Württemberskou komoru architektů. Jako členka představenstva ACE se posledních šest let intenzivně angažovala v evropských a mezinárodních záležitostech této profese. Podílela se na koordinaci reakce ACE na implementaci směrnice EU o službách na vnitřním trhu a směrnice o profesních kvalifikacích, na legislativním procesu zavedení balíčku služeb zahájeném Evropskou komisí v lednu 2017 a na dalších záležitostech vnitřního trhu.

Je třeba využívat možnosti učit se a sdílet osvědčené postupy s cílem dosáhnout kvalitního vystavěného prostředí

ROZHOVOR S PREZIDENTKOU EVROPSKÉ RADY ARCHITEKTŮ (ACE) RUTH SCHAGEMANN

29. října to bude rok, kdy jste byla zvolena prezidentkou ACE. Jaké to je být prezidentkou této organizace?

Je mi ctí zastupovat naši profesi na evropské úrovni, zasazovat se za profesní potřeby a kvalitní stavebnictví v Evropě. Profesi architekta považuji pro společnost za velmi důležitou. Každý architekt přispívá ke zlepšení kvality vystavěného prostředí, vhodného pro klimaticky neutrální budoucnost. Architekti mají klíčovou roli v ovlivňování našeho společného bytí, vytváření příjemného prostředí v souladu s přírodou. Ale zároveň musí vnímat potřeby jednotlivců, rodin, společnosti – usilovat o lepší budoucnost nás všech.

Proč jste byla podle vašeho názoru zvolena?

To je zajímavá otázka, na kterou bych se klidně mohla zeptat já vás, protože Česká republika pro mě hlasovala. Předpokládám, že mě kolegové zvolili kvůli mému přístupu k integraci architektů a týmové spolupráci. V pozici prezidentky se sice snažím udávat směr a nastavovat rámec, ale všechny členské organizace a všichni členové Výkonné rady mají stejná práva a prostor k tomu, aby k efektivní činnosti ACE přispěli. S kolegy z České komory architektů dlouhodobě úzce spolupracujeme, především s Pavlem Martinkem, který byl členem Výkonné rady (Executive Board) a významným zástupcem v pracovních skupinách ACE. Také jsem byla poměrně často zvána do České republiky, abych hovořila o obhajování našich cílů v Evropě.

Ovlivnila funkce prezidentky váš osobní život?

Určitě, zcela. Klíčová je však rovnováha mezi osobním a profesním životem. Mám velké štěstí, že mohu poznávat různé lidi, kultury, jídla a způsoby života. Každé setkání je pro mě osvěžením a příležitostí k poznání a obohacení osobních znalostí a životních zkušeností.

Na všech fotografiích se usmíváte, zachováte si tento úsměv po celou dobu prezidentství?

Určitě. Je to součást mé DNA. Já jsem velmi pozitivní a spokojený člověk. Jsem také velmi orientovaná na hledání východisek, snažím se co nejlépe řešit problémy a hledat vhodné dohody.

Jaká je podle vašeho názoru role ACE?

Řekla bych, že většina legislativy, která se denně dotýká naší profese, vzniká v Evropě. Někdy jsou pak směrnice a předpisy implementovány do národních dokumentů, jindy nikoliv. Přitom například směrnice EPBD o energetické náročnosti budov bude rozhodovat o tom, zda se zaměříme pouze na spotřebu energie, nebo zda se bude brát v úvahu i uhlíková stopa budovy. Takto zásadní směrnice by se měla každopádně promítnout do národních předpisů, zákonů či vyhlášek. A právě v této fázi může být významná role ACE. Prostřednictvím ACE lze ovlivňovat znění směrnice a její implementaci do národních dokumentů. Prostřednictvím ACE je možné navázat kontakt s Evropskou komisí a třeba i s Parlamentem.

Jakým tématům se především věnujete v roli prezidentky?

Velmi tvrdě pracujeme na směrnici EPBD se skvělým koordinátorem Carlem Bäckstrandem. Dalším tématem je kvalita a dostupnost bydlení. Pracovní skupina pro bydlení v ACE vypracovala skutečně fantastické politické stanovisko, které jsme představili v Madridu, a do budoucna musíme tento obsah dále rozvíjet i směrem k politikům. Protože existuje jedno velké nedorozumění – každý si myslí, že kvalita vystavěného prostředí stojí hodně peněz. Můžeme ale ukázat, že i malými zásahy lze dosáhnout kvality. Že takové zásahy nemusí vždy stát obrovské peníze a mohou je podpořit i banky a investoři. Tématem je i Nový evropský Bauhaus, který chceme rozvíjet silněji i na národních úrovních. Dalším tématem je samozřejmě válka na Ukrajině. Velmi mne osobně překvapilo, že naši ukrajinští kolegové už za týden po začátku války přemýšleli o tom, jak zemi obnovit. Napsali jsme dopisy také zemím G8 a jejich ministrům stavebnictví, abychom zdůraznili, že pokud má být Ukrajina obnovena, bude to možné pouze ve spolupráci s kolegy na Ukrajině. Aby se neuplatňoval přístup řečneme kolonialistický, ale pracovalo se opravdu zdola, a aby peníze pro obnovu byly vynaloženy správným způsobem a bylo postaráno o kvalitu vybudovaného prostředí. Celkově v rámci struktur ACE budu podporovat, abychom se v členských organizacích sblížili a měli členské organizace skutečně aktivní v pracovních skupinách a aby se tyto organizace podílely prostřednictvím svých delegátů na tématech, která je zajímají.

Kdo je při pracovních setkáních hlavním partnerem prezidenta ACE?

Nejdůležitějšími partnery jsou členské organizace ACE. Je důležité znát jejich potřeby, které se následně rozvíjejí jako politické stanovisko v různých pracovních skupinách ACE. Podporují je koordinátoři a Valné shromáždění je pak vede určitým směrem. Proto jsem se v posledním půlroce snažila setkat s co největším počtem členských organizací a diskutovat o konkrétních tématech na různých schůzkách, konferencích a při rozhovorech. Setkávám se také se zástupci všech architektonických autorizací – zahradních

architektů, urbanistů, interiérových architektů atd. Protože bychom dosáhli klimatické neutrality, musí se všechny profese a obory spojit. Vedeme také stálý dialog s politiky na evropské úrovni. A nyní, díky prezidentce Ursule von der Leyen a iniciativě Nový evropský Bauhaus (NEB), můžeme pozorovat působivou změnu paradigmatu.

Co se změnilo díky Novému evropskému Bauhausu?

Iniciativa Nový evropský Bauhaus vznikla před dvěma roky a všechny nás tehdy překvapila. Před vznikem NEB jsme se jako architekti vždy snažili dosáhnout setkání s politiky a podělit se o své odborné znalosti a zkušenosti. Nyní, se vznikem NEB, se tato situace zcela změnila. Evropská komise se nyní o naší práci už sama zajímá a konzultuje s námi architektonická témata. Proto jsem se setkala například s poslanci Evropského parlamentu. A to je momentálně naše velké štěstí, někteří z nich jsou totiž architekti, jako například Marcos Ros (Španělsko), který pracuje na NEB.

Také si myslím, že každý může mít svou vlastní definici NEB. Interpretace bude jiná ve skandinávských zemích a třeba ve střední Evropě, podle toho, jaké daná země řeší problémy. Také architekti v České republice si mohou najít svou vlastní cestu.

Čekají nás významné změny celé naší evropské společnosti, respektive už probíhají. Promítají se také do činnosti ACE?

O aktuálním dění diskutujeme. Nyní se situace změnila, protože se udržitelnost a výstavba dostává do centru zájmu evropských politiků. Evropská unie je dlouhodobě vnímána jako svým způsobem odtažitá od svých občanů. Z posledních deset let jsem se však naučila, že EU je nesmírně transparentní, mnohem průhlednější a přístupnější, než tomu bývá na národní úrovni. Evropské instituce jsou vždy otevřené diskusi a hledají zlepšení a dobré nápady. Ursula von der Leyen se proto rozhodla rozvinout myšlenku Nového evropského Bauhausu. Myslím, že bude ještě velmi obtížné dát této myšlence širší smysl, hmatatelný pro všechny občany. Oni musí cítit potřebu provádět změny a požadovat kvalitu do budoucna.

ACE reprezentuje 47 organizací z 32 evropských států. Je tato různorodost zemí, kultur a názorů komplikací?

Je to skutečně největší výzva, ale podle mého názoru je rozmanitost v Evropě něco mimořádného a silného. Samozřejmě existují rozdíly, například ve Skandinávii je vystavené prostředí úplně jiné než ve střední nebo jižní Evropě. Je opravdu důležité pochopit rozdíly a specifické potřeby a zjistit, v čem si rozumíme. Po prvních měsících mého vedení ACE je mi jasná jedná věc: chceme se od sebe navzájem učit a sdílet osvědčené postupy. To, co může fungovat v jedné zemi, nemusí fungovat v jiné, ale lze to přizpůsobit nebo upravit. Jedná se o znalosti sdílené se všemi našimi kolegy z celé Evropy. Vyzdvihneme například zákon o kvalitě architektury, který byl nedávno přijat ve Španělsku. Španělští kolegové tuto iniciativu představili na našem posledním zasedání Valného shromáždění v Bruselu. Tento příklad ukazuje osvědčené postupy a ilustruje znalosti, které sdílíme prostřednictvím naší sítě. Pokud jiná evropská země, která měla zájem o zavedení podobné zaměřeného zákona, neuspěla, může svůj postup konzultovat se španělskými kolegy. Kromě rozdílů máme i společný cíl. Chceme dosáhnout kvalitního vystaveného prostředí.

Co víte o české architektuře a architekttech?

Ráda bych se zmínila o nedávném vývoji vašeho stavebního práva. Víím, že se v České republice dlouho připravuje nový stavební zákon. Měla jsem také to potěšení účastnit

se loni vyhlášení výsledků České ceny za architekturu, což mi poskytlo skvělý přehled o kvalitě architektury. A považuji ji za velmi, velmi působivou.

Podle mého názoru jsou ocenění tvorby nesmírně důležitá, protože nejen představují nás architektky – a to, jak skvělou práci odvádíme, ale především mají možnost ukázat politikům i starostům měst, co mohou dělat oni a jak mohou využívat nejlepší zkušenosti z praxe. A proto bude podle mého názoru například velmi důležité, abychom v budoucnu pro tato ocenění našli prostor v lokálním měřítku, při regionálním nebo krajinném plánování, abychom ukázali, že může skvělá architektura fungovat kdekoli. Měli bychom také vybírat stavby, které nezapomínají na klimatickou neutralitu a snížení uhlíkové stopy atd. Ne technickým způsobem, ve smyslu uplatnění dalších a dalších technologií, ale představit chytré nápady na úrovni designu a materiálů, které se použijí inovativním způsobem.

Česká republika nyní předsedá EU a snahou České komory architektů je při této příležitosti upozornit i na architektonická témata.

To je nesmírně důležité. Pokud panuje pocit, že nemáte možnost dlouhodobě ovlivňovat ministerstva, možná je právě předsednictví příležitostí k prosazování kvalitní architektury a Politiky architektury a stavební kultury ČR atd. (o konferenci ECAP viz s. 8 – pozn. red.). Dostala jsem pozvání prostřednictvím vašeho Ministerstva pro místní rozvoj. Já přijedu.

Architekturu jste studovala v dolnosaském Braunschweigu. Chtěla jste být vždy architektkou?

Studovala jsem architekturu, protože jsem chtěla být architektkou, která staví architekturu. To byl můj cíl. Moje kariéra se však odklonila jiným směrem. Nyní zastupuji profesi a bojuji za architektky a kvalitní vystavené prostředí. Svou architektonickou kancelář jsem založila společně s manželem, který ji nyní vede. Kdyby se mě někdo zeptal, jestli bych znovu studovala architekturu, řekla bych ano. Určitě. Architektura je velmi rozmanitá. Zabývá se různými tématy lidského života. Studovala jsem v 90. letech a velmi se mi tehdy líbila výměna názorů a komunikace mezi kolegy.

Můžete uvést nějaké příklady, co se vám podařilo nebo daří v Německu ovlivňovat?

Vzhledem k diskusím, které v poslední době v Německu vedeme a které jsou podněcovány aktivitami Evropské komise, se naše ministerstva najednou opravdu těší na to, až se sladí s cíli EU týkajícími se klimatické neutrality a budou se zabývat tématy, jak zlepšit sektor architektury a vystaveného prostředí. Tyto kroky však nejsou v režii ACE, ale Bundesarchitekten Kammer (BAK).

Kam jezdí prezident na dovolenou?

Z dovolené jsem se právě vracela a jedním z mých opravdových nejoblíbenějších míst je Bodamské jezero. Letos jsme měli perfektní počasí, takže jsme hodně plachtili, sportovali, užívali si dobrého vína a jídla. A to všechno téměř za rohem, jen hodinu a půl jízdy autem. Takže uhlíková stopa byla docela malá.

Tančíte poloprofesionálně tango. Máte ještě pořád čas na tancování?

Miluji tancování. Je to součást mé DNA. Občas najdu i teď čas si jít zatancovat – a pořád si to užívám.

Josef Smutný

Stručná historie Evropské rady architektů

Jednotný evropský akt (Single European Act – SEA) z roku 1987 byl první zásadní revizí Římských smluv (Treaty of Rome) z roku 1957. Tento akt, přijatý 1. července 1987, stanovil Evropskému společenství cíl vytvořit do 31. prosince 1992 jednotný trh a umožnil kodifikovat evropskou politickou spolupráci. SEA zejména vytvořila trh pro „čtyři svobody“ – volný pohyb zboží, kapitálu, služeb a osob.

Architekti neformálně spolupracovali v rámci Výboru architektů sjednocené Evropy (Comité de liaison des architectes de l'Europe unie – CLAEU) po dobu 17 let. Tato spolupráce vedla v roce 1985 k přijetí směrnice o architektech (která poskytla základ pro vzájemné uznávání kvalifikací v oblasti architektury mezi tehdejšími 12 členskými státy).

Vytvoření jednotného trhu však vedlo většinu profesí – včetně architektů – k tomu, aby podnikly kroky k vytvoření fyzické přítomnosti v Bruselu s cílem zajistit kontakt s evropskými institucemi – zejména s Evropskou komisí a Parlamentem.

Evropská rada architektů (ACE) byla založena v květnu 1990 registračními orgány a profesními sdruženími tehdejších 12 členských států EU: Belgie, Dánsko, Francie, Německo, Řecko, Irsko, Itálie, Lucembursko, Nizozemsko, Portugalsko, Španělsko a Spojeného království.

Původně byla zaregistrována jako Evropská hospodářská zájmová skupina (EEIG) v Lucembursku, ale v roce 1998 byla založena podle belgického práva jako „neziskové mezinárodní sdružení“ (Association Internationale à but non-lucratif – AISBL).

Cíle odsouhlasené zakladateli ACE v německém Trevíru byly:

- usilovat o lepší pochopení architektonických a kulturních hodnot a podporovat kvalitu životního prostředí;
- propagovat vyšší úroveň vzdělávání, školení a praxe v architektuře;
- zajistit nezávislost a integritu profese architekta v EU;
- propagovat profesi architekta v rámci EU a ve vztahu k jejím institucím.

V dostatečném předstihu před každým rozšířením EU (Rakousko, Finsko a Švédsko v roce 1995; Kypr, Česká republika, Estonsko, Lotyšsko, Litva, Maďarsko, Malta, Polsko,

Slovensko a Slovinsko v roce 2004; Bulharsko a Rumunsko 2007 a Chorvatsko 2013) učinila ACE kroky k přijetí profesních organizací těchto zemí nejprve jako pozorovatelských členů (dokud měly status kandidátských zemí) a poté jako členů řádných, jakmile se jejich země staly plnoprávnými členy EU.

Norsko a Švýcarsko byly navíc přijaty jako členové se zvláštním statutem, protože uplatňují evropské směrnice nebo předpisy týkající se akademického uznávání a výkonu architektonické profese v rámci Evropského hospodářského prostoru (EHP) nebo na základě dvoustranných dohod s Evropskou unií.

Přestože Spojené království v roce 2020 EU opustilo, britské architektonické organizace jsou nadále členy ACE se zvláštním statutem, a to na základě dvoustranné dohody mezi Spojeným královstvím a EU a vyjednání doporučení o vzájemném uznávání kvalifikací v architektuře.

Za dobu své existence přijala ACE za pozorovatele architektonické organizace dalších kandidátských zemí: Turecko, Srbsko, Makedonie – a nedávno byla způsobilost k pozorovatelskému členství rozšířena na Ukrajinu.

Nový vizuální styl tiskovín ACE. Foto Pavel Martinek

Strategie ACE 2022–2025

Před schválením Strategie ACE pro období 2022–2025 proběhla revize vnějšího prostředí a jeho výzev a příležitostí. Výzvy a jejich silné stránky byly přetaveny na úkoly, které byly rozděleny s ohledem na interní kapacity ACE.

Cíl

Vytvářet konsenzus v profesních otázkách a identifikovat osvědčené postupy s cílem prokázat přínos architektů ke kvalitě života a obecnému blahu a za tímto účelem ovlivňovat právní předpisy EU, které mají dopad na práci architektů.

Vize

Dosáhnout většího uznání hodnoty architektury – prostřednictvím angažovanosti, osvěty, výzkumu a propagace – jejího kulturního dědictví a přínosu pro kvalitu života občanů.

Základní hodnoty

- demokratické, inkluzivní, participativní, propojené;
- profesionální, etické, multikulturní, konsenzuální;
- flexibilní, odolné, inovativní.

Devět témat

Členské organizace ACE a pracovní skupiny se účastnily procesu, během kterého jsme stanovili devět kritických témat:

- Green Deal, kvalita veřejného prostoru, dostupné bydlení;
- mobilita / internacionalizace, regulace, hodnota architektury;
- regulační podmínky pro praxi, digitalizace, zadávání zakázek

a zorganizovali setkání předsedů všech pracovních skupin, aby stanovili taktické cíle, které budou zahrnuty do obchodního plánu na rok 2022, jenž je čtvrtletně přezkoumáván Správní radou ACE.

Rovnováha mezi potřebami profese

Jako vždy je třeba dosáhnout rovnováhy mezi uspokojením přání členských organizací / pracovních skupin a upřednostňováním klíčových činností a sdělení – v zájmu dopadu a zviditelnění. ACE se snaží uspokojit všechny požadavky, avšak zároveň se snaží uvážit:

- individuální a kolektivní potřeby;
- proaktivitu a reaktivitu;
- podporu architektury a podporu architektů;
- reakce na zájmy profesních sdružení (služby pro členy) a na potřeby příslušných orgánů (větší dopad regulace);
- řešení otázek, které jsou důležité pro akademickou obec, a otázek, které více zajímají odborníky z praxe.

Témata 2022

- prosazovat zlepšení směrnice o energetické náročnosti budov;

- podporovat iniciativu Nový evropský Bauhaus (NEB);
- reagovat na konzultace o „zelených“ veřejných zakázkách;
- uspořádat konference a studie o umělé inteligenci;
- prosazovat kvalitní a cenově dostupné bydlení;
- rozvíjet osvědčené postupy a porozumění za účelem vzájemné podpory na národní úrovni;
- sbližování profesí (krajinařů a urbanistů), např. společná setkání a konference.

Soulad s programem Kreativní Evropa – kultura

- pomáhat kulturnímu a tvůrčímu odvětví využít příležitostí digitálního věku a globalizace;
- umožnit těmto odvětvím dosáhnout jejich hospodářského potenciálu + přispět k udržitelnému růstu, zaměstnanosti a sociální soudržnosti;
- umožnit evropskému kulturnímu sektoru přístup k mezinárodním příležitostem, trhům a publiku.

Další aktivity ACE

- reakce na Zelenou dohodu (Green Deal) / Nový evropský Bauhaus (NEB) a prosazování udržitelných postupů šetrných k životnímu prostředí;
- podpora nových technologií pro zvýšení konkurenceschopnosti (digitalizace);
- budování kapacit, aby bylo možné realizovat činnost na mezinárodní úrovni;
- rozvoj účasti na kultuře (rozvoj publika);
- optimalizace vytváření sítí, zvyšování kvalifikace, prosazování zájmů, shromažďování/šíření údajů a
- kultivace účinné účasti a zapojení členů ACE.

ACE se věnuje i dalším aktivitám, mezi nimi také v oblasti komunikace, správy, statistického výzkumu (sektorová studie) a projektům financovaným EU (podrobněji na s. 69).

Julie Deutschmann
Manažerka komunikace Evropské rady architektů

Prezentace programu Kreativní Evropa

Gleis 21 (autoři: einszueins architektur), komunitní bytový dům ve Vídni. Vítěz v kategorii Ziskání pocitu sounáležitosti v soutěži New European Bauhaus 2022

De Korenbloem (autoři: Studio Jan Vermeulen + Tom Thys architecten), pilotní projekt bydlení pro občany s ranou demencí v Kortrijkku, Belgie. Vítěz v kategorii Důraz na místa a lidi, kteří to nejvíce potřebují, New European Bauhaus 2022

Flaux – Flower Matter, Helsinky. Výzkumný projekt, jehož cílem je odklonit 40% květinový odpad ze skládek. Vítěz v kategorii Utváření cirkulárního ekosystému a podpora myšlení o životním cyklu, New European Bauhaus 2022. Foto archiv soutěže

Topolò/Topolove – Vesnice jako dům, projekt využívá veřejná prostranství jako součást domu a posiluje tak komunitu, Grímacco, Itálie. Vítěz v kategorii Důraz na místa a lidi, kteří to nejvíce potřebují, New European Bauhaus 2022

Symbiotic Spaces Collectiv, Berlín, projekt ochrany městské přírody pomocí open source technologie 3D tisku a místních materiálů, zejména jílů. Vítěz v kategorii Opětovné spojení s přírodou, New European Bauhaus 2022

Kvalita a estetika vystavěného prostředí se musí dostat do vzdělávacího systému

ROZHOVOR S BÝVALÝM ČLEMEM
VÝKONNÉ RADY ACE A BÝVALÝM PŘEDSEDOU ČKA
DALIBOREM BORÁKEM

Stál jste u zrodu České komory architektů před 30 lety, mnoho let jste byl členem dozorčí rady ČKA, místopředsedou ČKA i jejím předsedou. Po celou dobu jste vnímal význam spolupráce se zahraničními profesními institucemi, řadu let jste proto vedl pracovní skupinu Zahraniční aktivity ČKA a sledoval zahraniční legislativu i další činnosti. Proč považujete mezinárodní spolupráci za důležitou?

Základní otázky profese jsou ve všech zemích podobné. Existují komory, které mají veliký a vysoce profesionalizovaný aparát, jako třeba Němci. Ti jsou schopni všechny profesní otázky řešit komplexně včetně právního dopadu, ale i výzkumu. Zaplatí si studie a zprávy o vývoji trhu i různých odvětví architektury. Jestliže mají tyto silné komory, které jsou po desetiletí stabilizované, k dispozici užitečné dokumenty a jsou schopné problémy profese úspěšně řešit, považuji za zbytečné vymýšlet na koleně v našich podmínkách vše paralelně. Můžeme od nich získat zkušenosti. Na druhé straně je ale pravda, že západní profesní organizace vždy zajímalo, jak fungují procesy u nás a jaké jsou postoje architektů bez svobodné historie. Také se nás ptali, jestli nevidíme některé části jejich zaběhnutého systému jako zkostnatělé a jaký ohlas mají jejich postupy mezi našimi architekty.

Česká republika byla již od dob socialismu prostřednictvím Obce architektů (tehdy Svazu architektů) a později i Komory členem UIA (Mezinárodní unie architektů). Co bylo hlavním předmětem spolupráce s UIA?

UIA byla v době socialismu jednou z mála příležitostí, jak být v kontaktu se zahraniční architekturou, jak se vzdělávat, a také jak získat doložky a dostat se za hranice. UIA byla vždy profesním spolkem, který důsledně uplatňoval jednotlivé aktivity podle regionů. Česká republika spadala vždy do tzv. Regionu 2 – Centrální a Východní Evropa a Střední východ, kam patří například Kazachstán nebo Turecko (existuje ještě Region 1 – Západní Evropa, Region 3 – Amerika, Region 4 – Asie a Oceánie a pak Region 5 – Afrika – pozn. red.). V dobách socialismu se zástupci Česka a Slovenska zúčastňovali akcí UIA organizovaných architektem Stoilovem v Bulharsku za podpory Rusů a Gruzínců. UIA organizovala mezinárodní soutěže, kongresy, vzdělávací programy. Nadšeně jsme jezdili na akce

Klubu lyžujících architektů, který založili Gruzínci. Také v devadesátých letech zůstávala UIA důležitým prostředníkem mezi českými architekty a světem.

Proč už dnes není členství ČKA v této organizaci aktuální?

UIA byla založena již v roce 1948 a vždy se snažila zajišťovat setkávání architektů, výměnu názorů, zabývala se obecnými celosvětovými otázkami, zpracovala a stále sestavuje řadu užitečných dokumentů. Ale třeba legislativou a výkonem profese v jednotlivých zemích se prakticky nezabývá. V devadesátých letech jsme si navíc začali uvědomovat, že máme společná témata spíše s Regionem 1 – Západní Evropa, nikoliv Regionem 2, který byl navíc silně pod vlivem Ruska. Vedení UIA nesouhlasilo s tím, že by se země východního bloku staly součástí Regionu 1. Tehdejší prezident UIA byl Řek a byl dotčen, že pohrdáme společností Řeků a Turků a cítíme se být někým „lepší“. Byl přesvědčen, že právě schopné země bývalého Východního bloku mohou Region 2 pozvednout. Aktivity UIA vnímal jako celosvětové úsilí. V tom měl pravdu. Nakonec, po dlouhých diskusích, ČKA v roce 2012 vystoupila z UIA a Českou republiku v této organizaci zastupuje samostatně Obec architektů.

Od roku 2003 se stala ČKA řádným členem ACE (Evropské rady architektů), která se ukázala pro výkon profese prospěšnější.

Zahraniční aktivity ČKA dostaly úplně jinou dynamiku poté, co jsme se stali členy ACE. Tady musím připomenout iniciativu bývalého předsedy ČKA Petra Bílka, který de facto svým nekompromisním americkým způsobem zajiřil, aby se i postkomunistické státy staly řádnými členy ACE. Oni nás tam nechtěli. Uvažovali o zřízení jakési východoevropské sekce ACE. Petr Bílek byl na kongresu UIA a setkal se tam se sekretářem ACE Alainem Sagnem. Přesvědčil ho, že by Česká republika měla být členem ACE. Ještě větší spád dostaly zahraniční aktivity ČKA hned následující rok, kdy se Česká republika stala členem EU a bylo třeba zabývat se možností projektovat v zahraničí.

V ACE jste byl členem pracovních skupin i představenstva. Jaké úkoly jste hlavně řešili?

Po našem vstupu do ACE se postupně většina diskusí stáhla k tématu uznávání odborných kvalifikací a možnosti volného trhu, protože architekt je jednou ze sedmi harmonizovaných, a tedy i jednou z nejjednodušších profesí. Ukázalo se, že je nutné řešit standardy výkonů, etiku, pojištění atd. Třeba pojištění není dosud harmonizované. V západních zemích jsou pojistky architektů ohromné a odpovídají výši honorářů za projekt. Naše honoráře neumožňují platit tak vysoké pojistky. A to úplně základní, tedy prostupnost profese srze Evropu, to se povedlo. A pak zbývalo harmonizovat vzdělávání architektů.

Odlíšnost délky a úrovně vzdělávání i autorizačních zkoušek v jednotlivých zemích vedla vždy k diskusím o uznávání odborných kvalifikací, a tedy i možnosti projektovat v různých zemích v Evropě. Myslíte si, že je určitá benevolence nastavená Směrnicí o uznávání kvalifikací umocněná tlakem Evropské komise na deregulaci všech profesí správná, nebo byste byl přísnější?

Ono i v Evropské komisi jsou dvě skupiny názorů. Jedna z nich – Services – se snaží rušit všechny bariéry a maximálně vše liberalizovat. S tím já jsem nikdy nesouhlasil. My jsme vždy vyžadovali nám bližší rakousko-uherský model, kterým je regulace pomocí profesních komor. Kvalifikace se skládá ze dvou stupňů, jedním je získání potřebného vzdělání, druhým autorizace (registrace, licence). Vždy jsme ale naráželi na severské země, které to

mají založené jinak. Tamní projektanti jsou regulováni systémem pojištění. Projektovat může, kdo chce. Ale nikdo si nenajme řezníka, protože řezník nedokáže projekt pojistit, zatímco renomovaný architekt ano. Jsem přesvědčen, že pomocí komor je nastavena rozumná míra regulace. Prostupnost profese je také založena na seznamu škol, které splňují vzdělání odpovídající požadavkům kvalifikace. V ACE a ENACA (Evropská síť příslušných orgánů v architektuře) jsme vždy domlouvali kritéria, která musí absolventi škol naplňovat.

Od roku 2005 jste se snažil dostat do českého povědomí téma politiky architektury jakožto strategického dokumentu s celostátní působností. Trvalo však deset let, než byl oficiálně dokument Politika architektury a stavební kultury ČR v roce 2015 schválen vládou. Proč?

Politika architektury nastavuje určitý směr, stanovuje mantinely chování, s cílem získat kvalitní vystavěné prostředí. Proto se od počátku setkávala s jistým odporem jak ze strany státní správy, tak samotných architektů. Mezi architektky, ale i úředníky panovala obava z jakéhokoliv regulace čehokoliv. Znění dokumentu bylo projednané v roce 2009 s tehdejším ministrem pro místní rozvoj Jiřím Čunkem. Jeden den jsme s ním byli na večeři a druhý den, když jsme nesli materiál k podpisu do vlády, jsme zjistili, že byl ministr odvolán... Byl to běh na dlouhou trať. A ani po schválení dokumentu není politika naplňována, význam dokumentu nebyl plně pochopen.

Proč ČKA vynakládala takové úsilí k prosazení Politiky architektury ČR?

Byli jsme přesvědčeni, že tento dokument posílí význam našeho prostředí a zásadního vlivu architektů na jeho vznik. Zkušenosti z jednání zástupců ČKA se státní správou a třeba veřejnými zadavateli byly tristní. Když probíhalo výběrové řízení na budovu Nejvyššího správního soudu v Brně, stavby za miliardu, byli jsme s Jirkou Plosem za hejtmanem a doporučovali vypsat architektonickou soutěž, která přinese nejlepší řešení stavby. Podle hejtmana ale byla nejlepším řešením nejnižší cena za projekt. Nechtěl slyšet nic o kvalitě staveb a prostředí. „Kde ji máte zakotvenou v legislativě?“, ptal se nás. Zakázka skončila škaredými domy, ukradenými autorskými právy, korupční aférou a soudním sporem. A takhle netransparentně vznikala na přelomu tisíciletí jedna stavba za druhou. My jsme chtěli, aby stát po vzoru Finska a Švédska vydal dokument, který řekne, jaké postupy je třeba na jednotlivých úrovních dodržovat, aby se podařilo dosáhnout kvality.

S prosazováním Politik architektury pomáhá všem zemím ECAP (European Conferences on Architectural Policies; dříve EFAP – Evropské fórum politik architektury).

Na Fóru EFAP se několikrát ročně představovaly politiky architektury jednotlivých zemí a citovala ustanovení, která jsou v dané zemi prospěšná, jaké mají důsledky a ohlasy – negativní i pozitivní. Jednalo se o nesmírně důležitou výměnu zkušeností.

ČKA v roce 2008 iniciovala překlad mnoha politik architektury západoevropských zemí. Když si je přečtete, všechny usilují o kvalitní vystavěné prostředí, každý se ale snaží dosáhnout jej různými prostředky.

Z jednání konferencí EFAP pro mě vyplynulo, že jedině, co má naději na dlouhodobý úspěch, je změnit požadavky společnosti. A to na základě výchovy dětí, které si za 15 nebo 20 let budou vážit vystavěného prostředí a budou si uvědomovat, že existují mechanismy, kterými vzniká vystavěné prostředí hnsné anebo pěkné. Takže když bychom si vzali do ruky první verzi Politiky architektury

ČR, kterou jsme počátkem tisíciletí psali s Jirkou Plosem, tak je jejím základem vzdělávání. Od mateřských školek napříč celým vzdělávacím systémem až po širokou veřejnost. Fascinovalo nás, když jsme se dozvěděli, že na medicíně v Helsinkách se přednáší estetika prostředí. A nikomu se to tam nezdá divné. Považuji za samozřejmost, že prostředí ovlivňuje zdravotní stav a rozpoložení pacienta. Reformou školství, kdy se zařadila do vzdělávacího systému kvalitní prostředí, si prošli už v 80. letech. První návrh Politiky architektury, který byl zaměřen právě na školství, byl podle mého názoru daleko pádnější a cílenější než to, co se nakonec povedlo schválit. V dokumentu nikdy nemělo jít o architektky. Mělo jít o společnost jako celek. Má se jednat o Politiku architektury vlády, nikoliv architektů.

Letos na podzim se v Praze uskuteční konference ECAP (viz s. 8). V roce 2009 jste inicioval mezinárodní konferenci EFAP v Praze, kterou organizovala ČKA společně s MMR v rámci předsednictví České republiky EU. Jako předseda ČKA jste tehdy podepsal s tehdejším ministrem školství Pavlem Liškou Memorandum o vzdělávání a architektuře.

Konference měla velký ohlas, byla výborně obsazená, protože nás všichni podporovali. Přijely tehdy špičkové osobnosti z celé Evropy. Hlavní architekt Hamburku tehdy vysvětloval, jak na základě politiky architektury vzniklo Hafen City. Upozorňoval na mechanismy, na způsoby přesvědčování investorů, na možnosti soutěží. Bohužel v té době ještě u nás přetrvávala snaha architektů získat zakázku na základě známostí s politiky. A politici chtěli totéž. Sestavili jsme tehdy na ČKA návrh textu Memoranda o vzdělávání a architektuře, které se podařilo na konferenci podepsat. Považovali jsme to za první krok ke vzdělávání společnosti.

Dělá ČKA dost v oblasti zahraničních aktivit?

To teď nejsem schopen posoudit. Považuji ale za důležité, aby někdo schopný jezdil jako zástupce orgánů Komory, případně i zástupce Kanceláře ČKA, na jednání ACE. A aby skutečně zásadní informace včas předával představenstvu Komory. Sám jsem v době své aktivní účasti v ACE unavoval představenstvo Komory dvouhodinovými přednáškami. Nikdo o ně původně nestál. Ale slyšeli je a informace ovlivnily řadu lidí. Předpokládám, že takto funguje i Pavel Martinek. Důležitá je komunikace.

Jak ideálně využívat informace získané v ACE?

Není to jednoduché. Informace získané v ACE jsou hromadou necílených novinek, některé jsou a jiné nejsou relevantní. Stávají se užitečnými až v okamžiku, kdy člověk na dané téma narazí. Já jsem měl obrovskou výhodu, že jsem všechny informace měl a že jsem je mohl třeba využít na nějakém jednání, třeba na ministerstvu, jako předseda Komory. V tu chvíli jsem věděl, jak daný problém řeší Belgičani, Francouzi nebo Poláci. Tím jsem sice představenstvo nezahlocoval, nikoho by to nezajímalo, ale třeba při jednání na ministerstvu byla taková informace velmi silný argument. Model, kdy jsem jezdil do Bruselu jako předseda nebo místopředseda ČKA a se mnou jezdil předseda pracovní skupiny, byl výborný a možná bylo stálo za to ho obnovit.

Jak vlastně probíhá jednání Valného shromáždění (General Assembly) ACE?

Jednání trvá osm deset hodin jeden den a druhý den totéž. Je na něm tři sta lidí, sedíte někde v pětaticáté řadě a posloucháte. Když začne mluvit Španěl, dozvíte se o zapadajícím slunci nad třpytícím se mořem, po hodině přejde k požadavku na snížení pojištění architektů. Pak nastoupí

Ir a během tří minut vás zasype řadou konkrétních faktů a statistických údajů, které si nestíháte zaznamenávat. A to si ještě představte tu různorodou angličtinu, mnohdy ze sluchátek. A do toho odcházíte, protože je třeba se domlouvat v kuloárech na společných postupech, volbách atd. Jeden člověk to zodpovědně nepobere, je lepší, když jedou dva zástupci. Přijížděl jsem vždy s desítkami listů poznámek.

Proč mají členové ČKA chtít, aby byla ČKA členem ACE a posílala na jednání své zástupce?

Abychom nezůstali „křupani za Alpami po kolena v blátě“. Teď jsem použil citaci Petra Pelčáka, který říká, že každá kultura je velmi ovlivněná podmínkami, protože tam, kde si v písku na slunci hrají s míčem, mají jiný způsob uvažování o světě, než když člověk stojí za Alpami po kolena v blátě. Češi nikdy nepřikládali velkou pozornost umění, estetice, kvalitě prostředí a s nimi spojeným informačním systémům. Protože se to nikdy nikde neučilo. Máme obrovský deficit. Chceme-li, aby se něco změnilo, musíme usilovat o to, aby se změnili klienti, aby chtěli po nás, po architekttech, něco jiného. My jim jako architekti musíme umět něco jiného nabídnout. To, co jim nabízíme, vede k těm výsledkům, které máme. A ve světě mají výsledky jiné. Je třeba vědět proč.

Máme skutečně tak jiné výsledky výstavby než v zahraničí? V dnešním globálním světě?

Která česká stavba je na stránkách předních zahraničních časopisů? Kteří čeští architekti zasedají v mezinárodních porotách? Slovinci, Poláci... Co máme my?

Co považujete v současné době za nejdůležitější problém, kterým by se měly profesní organizace v celoevropském kontextu zabývat?

Budu se opakovat, ale systém vzdělávání společnosti. Jak architektské vidění světa, které vystavěné prostředí považuje za základní kvalitu a bázi pro jakýkoliv kulturní rozvoj, jak takovou informaci dostat do společnosti, aby se změnila setrvačnost. Setrvačnost je v našich podmínkách zničitelná. Vezmu jako příklad energeticky pasivní dům. Ten postavíte o 400 tisíc Kč draž než normální dům. Ale těch 400 tisíc Kč vám dá stát – nárokovou dotací Zelená úsporám, která už běží více než deset let. Vy za svoje prachy můžete mít o třídu lepší dům, který vám ještě v budoucnu ušetří hromadu peněz. Kolik myslíte, že se ročně postaví domů tohoto charakteru? Šest procent. Devadesát čtyři procent lidí staví domy, které jsou mentálně 70 let staré. Na podzim možná všichni pochopí, že mohou pasivním domem ušetřit, ale pravděpodobně nepochopí, že jde především o kvalitu stavění.

Markéta Pražanová

Konference ACE v Bordeaux, 10. 10. 2008

Konference EFAP v Lublani, 15. 6. 2008

Poradní výbor ACE v Bruselu, 5. 12. 2014. Foto Dalibor Borák

Pokud se má něco změnit, musí jít veřejný sektor příkladem

ROZHOVOR S PAVLEM MARTINKEM, BÝVALÝM ČLEMEM VÝKONNÉ RADY ACE A SOUČASNÝM PŘEDSEDOU PRACTICE COMMITTEE ACE, PŘEDSEDOU PS ZAHRAŇIČNÍ AKTIVITY ČKA A ČLEMEM PŘEDSTAVENSTVA ČKA

V čem spatřujete přínos členství ČR v ACE pro výkon profese českých architektů?

Do počátku svého působení v pracovní skupině Zahraňičí ČKA v roce 2013 jsem existenci ACE vůbec neregistroval. A jelikož důvodem mých aktivit v ČKA bylo především mapování zkušeností ze zahraniční praxe a legislativy, bylo směřování do ACE nevyhnutelné. Projektovat jsem tehdy domek v Rakousku a ten rozdíl ve správním řízení a podobě dokumentace byl natolik propastný, že mě zanechal v úplném šoku. Když jsem se o rozdíl zajímal víc, zjistil jsem, že je u nás povědomí o zahraniční praxi velmi malé a z naší Komory jsem se také potřebné informace nedozvěděl.

ACE je pro mne především otevřenými dveřmi poznání a inspirace, jak to v zahraničí funguje, v čem se můžeme poučit. Vedle toho jsme součástí komunity celoevropské platformy architektů, můžeme spoluplytvářet stanoviska ke vznikající legislativě Evropské komise. Začalo to standardy výkonu profese a legislativou a postupně se záběr rozšířil na honoráře a udržitelnost. ACE je komunikační HUB a záleží na každém, jak se zapojí. My, naše Komora, rozhodně patříme k těm aktivnějším. Pak je to samozřejmě rovina zprostředkování osobních kontaktů, protože pokud existuje nějaký dotaz, vždy je snazší zavolat někomu konkrétnímu v komoře příslušné země.

V ACE zastupujete ČKA již deset let. Dalo by se stručně shrnout, co se vám za tu dobu podařilo?

Začínal jsem jako řadový člen pracovní skupiny pro standardy ACE (SoS – Scope of Services) v době, kdy se v rámci novelizace směrnice o službách redefinovaly standardy v rámci evropského standardu CEN TC395. Naší prací byla jejich modifikace pro profesi architekta, přičemž jsme hojně využívali materiálů britské komory architektů RIBA – tzv. „The plan of work“. Výstupy této práce jsem se snažil prosadit při revizi našich komorových standardů, pro jejich zjednodušení a zpřehlednění. Výsledkem je současná brožura Standardů vydaných Komorou. Součástí měla být také nám přizpůsobená tabulková podoba dle vzoru RIBA, k tomu však bohužel již nedošlo. Práce skupiny SoS skončila v roce 2016, shodou okolností v Praze.

Mou další činností byla účast ve skupině Udržitelnost (Sustainability), jejímž členem jsem dodnes. Začal jsem být aktivní v době novelizace Evropské směrnice o energetické náročnosti budov (EPBD) a přisuzuji si zásluhu za intervenci do finálního vyznění stanoviska ACE k této novelizaci. Problém byl v tom, že skupina (dodnes) vedená Judith Kimpian byla zcela v souladu se všemi regulačními návrhy Evropské komise, které často sledovaly jiné cíle než čistě environmentální. Prosadil jsem kritický pohled na zavedení podpory smart-ready indikátoru, upozornil na složitost metodiky Levels, oproti požadavku vyhlášky po technologické neutralitě jsem byl pro jednoznačnou podporu elektromobility atd.

V roce 2017 jsem se stal na návrh ČKA členem představenstva ACE na základě rotačního principu, obdobně jako dříve Dalibor Borák (polovina představenstva ACE je volená, polovina nominovaná, každá organizace má přibližně jednou za deset let možnost nominovat svého zástupce). Zastával jsem pozici zástupce pokladníka organizace a byla mi svěřena práce na zahájení obnovy webu a tvorbě aplikace pro architektky o soutěžích a volných pracovních pozicích.

Poté, co mi v roce 2019 vypršelo dvouleté funkční období, jsem opětovně kandidoval do volené části představenstva. Tam jsem byl, i přes řadu kandidátů z dalších zemí, zvolen. Záhy začala pandemie covid-19 a práce se ztížila, s přivyknutím na on-line jednání současně výrazně zintenzivnila. V druhém období představenstva jsem se stal spolukoordinátorem AREA-2, bloku zaměřeného na praxi architekta. Zde jsem inicioval znovuoobnovení skupiny zaměřené na standardy výkonů – SoS – tentokrát s širším záběrem tzv. Practice Committee. Do mé koordinace také spadala skupina BIM, ženy v architektuře a také IBM (new business model – vzdělávací program pro mladé architektky věnovaný vedení kanceláře), byl jsem rovněž členem skupiny, která vyhodnocovala a revidovala zapojení ACE do evropských programů, intenzivně jsem se věnoval práci okolo nového webu i soutěže na nový korporátní design ACE atd.

Na další období představenstva jsem se rozhodl nekandidovat, velmi jsem se zapracoval v rámci Practice Committee, které dodnes vedu a mimo širší rozkročení agendy v představenstvu jsem viděl jako smysluplnější soustředit se na tento úkol. Připravili jsme několik reakcí v oblasti BIM směrem k Evropské komisi, poslední rok je ve znamení získané finanční podpory na konferenci a výzkum pokročilých digitálních technologií v architektuře (AI – Artificial Intelligence), nejedná se tedy o BIM. Zde bych rád poskytl možnost účasti českým univerzitám a dalším „nerdům“ v této oblasti.

Jaké další zahraniční aktivity by měla ČKA (případně jiné české organizace, ministerstva apod.) vyvíjet v oblasti architektury a proč?

Obecně mám dojem, že jsme jako ČR velmi málo vidět a nemáme příliš zájem se prezentovat, přitom máme co ukazovat. Ze zkušenosti z ACE vím, že nikde nemají „patient“ na všechny problémy a všichni obdobně tápou. Ať již v oblasti udržitelnosti nebo stavební legislativy obecně.

Velmi by pomohlo, kdybychom více chápali, a to nejen na poli architektury, že je lépe iniciativně řešit a ovlivňovat legislativu tam, kde vzniká – v Bruselu, nikoliv se až posléze rozčilovat při národní transpozici. V tomhle jsou ale pasivní všichni stejně – vyjma Němců. Pamatuji si, když jsem byl německou komorou požádán o pomoc při prosazení jedné naprosto správné úpravy ve vyhlášce o ochraně spotřebitele týkající se problematičnosti uzavírání smluv mimo kancelář. Přestože existovaly jimi zformulované dokumenty, naše ministerstvo o ně nemělo

zájem. Návrh předložilo v Evropské radě nakonec Rakousko. Také stojí za připomenutí potřeba participace a širší odborné diskuse o změnách evropských technických norem v rámci CEN, kde je zpravidla velmi aktivní Univerzitní centrum energeticky efektivních budov ČVUT v Praze (UCEEB). Povědomí mezi odbornou veřejností o tom ale moc není.

Co považujete v současné době za nejdůležitější / nejpálčivější problém, kterým by se měly profesní organizace v celoevropském kontextu zabývat?

Bude to znít jako fráze, ale postavení architekta a architektury je stále stejně důležité, nic se na tom za poslední roky nezměnilo. Nejsem si jistý, co v tom může změnit iniciativa typu NEB (New European Bauhaus), a nejsem úplně zajedno s ACE, že právě takové politické iniciativy nás spasí. Dále jsou zde nové problémy. Stupňující se požadavky na udržitelnost a rychle se rozvíjející digitalizace jsou výzvou pro architekty, jak při tom kvantu nových informací a požadavků nevyzrát z hry. Přitom udržitelnost bez architektury není udržitelná a sebeinteligentnější digitalizace je jen mrtvým nástrojem. Souhlasím s ACE, že je nutno stále dokola opakovat potřebu kvality a celostního přístupu a vzdělání. Zcela zásadním ukazatelem postavení architektury ve společnosti jsou kritéria, podle nichž se zadávají veřejné zakázky. Jsem přesvědčen, že nejvíce pro-green opatřením by bylo soutěžení a hledání kvality na úkor ceny. „Public first, private second“ – pokud se má něco změnit, musí jít veřejný sektor příkladem. Současná legislativa však řeší různé indikátory, posudky, certifikáty a taxonomii.

Markéta Pražanová

Zásadní je uchovat si svobodného ducha a schopnost skutečně tvořit

ZEPTALI JSME SE MICHALA FIŠERA, BÝVALÉHO ČLENA PRACOVNÍ SKUPINY ACE PRO ZADÁVÁNÍ VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK A ARCHITEKTONICKÉ SOUTĚŽE

Česká komora architektů se stala řádným členem Evropské rady architektů (ACE) v roce 2003, tedy téměř před dvaceti lety. V čem spatřujete přínos členství ČR v ACE pro výkon profese českých architektů?

Za zásadní přínos považuji možnost přímo se podílet na tvorbě legislativy EU, která zpětně ovlivňuje život v členských státech. Pojmy jako kvalita vystavěného prostředí nebo stavební kultura se v poslední době na této úrovni čím dál více skloňují a my máme prostřednictvím ACE příležitost tyto vize a politiku uvádět v realitu.

Jakou pozici v rámci ACE jste zastával a co bylo vašim úkolem? Podařilo se úkol splnit a jak byly výstupy prospěšné pro profesi architekta v Evropě / v ČR?

Byl jsem členem pracovní skupiny pro zadávání veřejných zakázek a architektonické soutěže. Stručně řečeno, hlavním úsilím bylo a stále je prosazovat takovou legislativu a nástroje, které při výběru architekta upřednostňují kvalitativní kritéria. Architektonické soutěže mohou takovým nástrojem být, ale nestačí říct jen toto. Samy o sobě musí být kvalitně vyhlášené a administrované. Na pracovních setkáních jsme s kolegy často dlouze diskutovali a hledali napříč Evropou průnik v zásadních bodech a podmínkách, které vedou k úspěšnému výsledku. Sdílení zkušeností z dobré i špatné praxe během těchto setkání není nahraditelné jinou komunikační platformou.

Jaké (další) zahraniční aktivity by měla ČKA (případně další české organizace, ministerstva apod.) vyvíjet v oblasti architektury a proč?

Zcela logicky a přiměřeně současně globální situaci by to měly být například aktivity zaměřené na sociální soudržnost, adaptaci na klimatické změny, podporu regionální diversity při zachování schopnosti přeshraniční spolupráce. Tato témata lze rozvíjet v rámci agendy ACE, není třeba čekat, můžeme začít a témata sami iniciovat.

Co považujete v současné době za nejdůležitější / nejpálčivější problém, kterým by se měly profesní organizace v celoevropském kontextu zabývat?

Zásadní je neztratit se v globálním žele, uchovat si zdravý nadhled, svobodného ducha a schopnost skutečně tvořit.

Pavel Martinek při jednání ve Výkonné radě ACE.
Foto archiv Pavla Martínka

Moje vzpomínka na účast v práci ACE

ZEPTALI JSME SE JAROSLAVA ŠAFERA, BÝVALÉHO PŘEDSEDY PS ZAHRA NIČNÍ AKTIVITY ČKA A BÝVALÉHO 2. MÍSTOPŘEDSEDY ČKA

Česká komora architektů se stala řádným členem Evropské rady architektů (ACE) v roce 2003, tedy téměř před dvaceti lety. V čem spatřujete přínos členství ČR v ACE pro výkon profese českých architektů?

Vím jen jedno: soužití 27 zemí je práce. Sladění tolika profesních organizací je taky práce. Každá taková profesní organizace se musí práce zúčastnit, aby vznikla nějaká dohoda jako minimální předpoklad pro soužití a koordinaci. Ještě složitější je, když profesní organizace chtějí docílit nějakého cíle, nějaké změny. Pak se opravdu aktivně a včas musí domluvit. Naše komora se ke společným evropským tématům musí umět včas vyjádřit a včas je aktivně posunout. A to je vlastně podstata naší spoluúčasti v ACE.

V letech 2014–2016 jste byl předsedou pracovní skupiny pro zahraniční aktivity. Jaké byly vaše zkušenosti se zahraničními profesními organizacemi?

V roce 2014 jsem byl zvolen do představenstva ČKA a posléze předsedou PS Zahraničí. Na valné hromadě ČKA v roce 2013 jsem se zavázal, že pokud budu do představenstva zvolen, navážu kontakt s českými a slovenskými kolegy architektů žijícími trvale v zahraničí a všem položím širokou řadu otázek o způsobu práce jejich profesních organizací a komor. Tuto práci jsem zhruba po roce dokončil a odpovědi od přibližně pětadvaceti architektů z celého světa byly shrnuty v Bulletinu ČKA 4/2015 na s. 56–63, který byl z velké části věnován tématu spolupráce ČKA se zahraničím.

V té době jsem se od mladších kolegů dozvěděl o existenci ACE a její činnosti. Rád jsem se přidal k práci kolegů z různých pracovních skupin ČKA (PS zahraničí, soutěže, standardy a honoráře atd.), kteří se v té době práce v pracovních skupinách ACE účastnili.

Záměru tohoto textu poslouží připomenutí, že se představenstvo ČKA rozhodlo v té době (2012) ukončit formální členství naší Komory v Mezinárodní unii architektů (UIA). Mladší kolegové tehdy cítili, že členství ČKA v jakékoliv nadnárodní organizaci spojené s členskými příspěvky má smysl jen tehdy, pokud přinese konkrétní pomoc a inspiraci ve velmi reálné transformaci legislativy

a způsobu práce naší Komory v souvislosti se vstupem České republiky do EU.

Spíše nežli účast na velkých každoročních sjezdech UIA nás zajímala práce pracovních skupin ACE, kde se architekti a právníci z členských zemí Evropské unie snažili sjednotit legislativu jednotlivých členských zemí a samozřejmě diskutovat palčivá témata a způsob práce jednotlivých komor. Struktura jednotlivých pracovních skupin ACE je velmi podobná struktuře pracovních skupin naší Komory.

S bázní a respektem jsem odjel v červnu 2014 do Dublinu na své první setkání s evropskými kolegy z ACE na pravidelné schůzce pracovní skupiny ACE Standardy a honoráře. Při tomto setkání jsem záhy pochopil to nejdůležitější – ať už honoráře budou jakékoliv a vypočítáme je jakýmkoliv způsobem, jsou jen malou součástí celého systému investic. Úspěch se skutečně dostaví až tehdy, když klienti, ať už veřejní či soukromí, uznají smysl výše našich honorářů pro zdar konečného díla. Smysl, který v podstatě chrání jednak majitele (stavebníka, investora) a uživatele díla, jednak prostředí, ve kterém se dílo nachází. V legislativním žargonu lze mluvit o ochraně spotřebitele. Mimochodem, v té době byla komisařskou Evropské komise pro toto téma česká europoslankyně Věra Jourová.

Zahraniční kolegové na setkání v Dublinu dobře vnímali rovnováhu mezi architektem / projektantem a investorem / spotřebitelem. Dobře vnímali, že v našem povolání má konkurence kancelář architektů důležitý smysl, ale minimálně stejný smysl má jistota kvalitního produktu a minimalizace riziku pro investora. Velmi jsem ocenil, že architekti shromáždění na schůzce v Dublinu poctivě hledali ve svých příspěvcích zmíněnou rovnováhu a smysl kompromisu a porozumění obou pohledů na naši práci.

V jednu chvíli jsem sebral odvahu a hovořil o dramatu naší práce doma, kdy konkurence převažuje nad smyslem a kvalitou naší práce, kdy drsný zákon o zadávání veřejných zakázek v podstatě nutí veřejně investory vybírat nejnižší nabídku, a tím rozhodovat bez zvážení skutečného přínosu daného díla pro život v daném sídle. Připomněl jsem, že v prostředí časté výměny zastupitelských orgánů prakticky nelze úspěšně realizovat kvalitní a dobře promyšlenou veřejnou zakázku. S potěšením jsem zjistil, že během příspěvku nikdo nešel na záchod či do hotelu. Někteří kolegové mi přišli osobně poděkovat za můj příspěvek, který byl platný i pro jejich domácí situaci.

Ve svém zápisu ze schůzky v Dublinu (umístěném nyní na www.cka.cz) jsem popsal základní dilema tématu honorářů. Varianta výpočtu honoráře jako procenta z investičních nákladů byla napadena Evropským soudem a většina evropských komor (s výjimkou Německa jejich ceníku prací HOAI) odstranila tento způsob výpočtu honoráře ze svých materiálů.

Diskuse během setkání v Dublinu pomohla zformulovat pevný názor, že možnou variantou výpočtu honoráře, která by obstála před přísnou evropskou legislativou a Evropským soudním dvorem, je výpočet honoráře, který vychází ze stanovení nutného počtu hodin (různých kategorií) pro danou službu architekta. Jednotlivé kanceláře architektů se pochopitelně pokusí ohodnotit počet nutných hodin svojí konkrétní hodinovou sazbou.

V opačném pohledu, tedy z pohledu investora a spotřebitele, bude tímto způsobem rychle zřetelná míra riziku, kterou konkrétní honorářové nabídky představují. Stačí podělit nabízenou sumu honoráře počtem nutných hodin a každý investor bude vědět, zda konkrétní architekt nabízí hodinovou sazbu pomocného dělníka či raketového vědce. V principu počtu hodin nutných pro vypracování dané služby architekta (tehdy nazývané výkonové fáze)

také spočívá ochrana před přísným pohledem Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže.

Schůzka v Dublinu v červnu 2014 přinesla výše zmíněnou konceptuální i praktickou inspiraci. Vedla k dohodě mezi ČKA a ČKAIT a obě komory přivedla ke společnému stanovení počtu hodin nutných pro vypracování daných fází služeb architekta / projektanta. Kalkulačka časové náročnosti na webových stránkách ČKA je toho dokladem. Stojí za povšimnutí, že schůzce v Dublinu tehdy předsedala Ruth Schagemann, současná prezidentka ACE, s níž ČKA udržuje již více než desetileté profesní přátelství.

Příloha textu viz www.cka.cz

Bez ACE by členské státy měly omezený prostor pro komunikaci svých zájmů

ZEPTALI JSME SE IGORA KOVAČEVIČE, SOUČASNÉHO ČLENA PRACOVNÍ SKUPINY ACE PRO ZADÁVÁNÍ VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK A ARCHITEKTONICKÉ SOUTĚŽE

Česká komora architektů se stala řádným členem Evropské rady architektů (ACE) v roce 2003, tedy téměř před dvaceti lety. V čem spatřujete přínos členství ČR v ACE pro výkon profese českých architektů?

Jedná se o organizaci, která sdružuje většinu komor Evropské unie, a je to ideální platforma pro lobbování zájmů profese na úrovni Evropské unie. Bez ACE by jednotlivé komory členských států měly velmi omezený prostor pro komunikaci svých zájmů.

Jakou pozici v rámci ACE jste zastával a co bylo vaším úkolem? Podařilo se úkol splnit a jak byly výstupy prospěšné pro profesi architekta v Evropě / v ČR?

Po velmi aktivním působení Michala Fišera v pracovní skupině pro zadávání veřejných zakázek a architektonické soutěže jsem byl osloven ČKA, abych pokračoval v jeho práci. Bohužel období, do kterého jsem se dostal já, bylo

poznámeno omezenou možností komunikace způsobenou pandemií covidu-19. Většina jednání probíhá online a mé působení poslední rok je tedy spíše ve fázi seznamování se s agendou a pochopení postojů jednotlivých členských komor ve vztahu k ACE. Očekávám, že se při prvním osobním setkání podaří agendu otevřených soutěží nastolit – a vymezit ji znovu jako hlavní cíl při výběru zpracovatele projektové dokumentace.

Jaké (další) zahraniční aktivity by měla ČKA (případně další české organizace, ministerstva apod.) vyvíjet v oblasti architektury a proč?

Mám za to, že by Komora měla nastavit priority svého rozvoje v nějaké dlouhodobější perspektivě a definovat jakousi vizi, kde chceme být v roce 2030, kolik chceme mít členů, jak chceme reagovat na hrozby ohledně omezování práv samospráv atd. Tedy otázky, které se táhnou jako nit od založení Komory a můžou se znovu objevovat.

Jsem přesvědčen, že Komora komunikuje na národní úrovni velmi dobře. Bohužel jsou ale partnerem politici, kteří umějí slíbit pouze drobná zlepšení. I ta se ovšem setkávají s aparátem ministerstev, který je stabilnější než politická reprezentace a nedovoluje radikální změny. Takže je to mravenčí práce, kterou kolegové z představenstva a z pracovních skupin ČKA odvádí.

Myslím, že by na poli veřejných zakázek máme veliký dluh vůči členům Komory. Většina zakázek se pořád soutěží buď o nejnižší nabídkovou cenu, nebo jako zakázka malého rozsahu, což snižuje kvalitu architektury.

Co považujete v současné době za nejdůležitější / nejpálčivější problém, kterým by se měly profesní organizace v celoevropském kontextu zabývat?

Je to především zachování a dílčí posílení samosprávné pozice komor. Dále je to sjednocení názoru, že otevřená soutěž o návrh je nejdemokratičtější proces pro výběr architektonických služeb. Západní země propagují spíše užší soutěže o návrh, což vede k tomu, že se zakázky rozdávají jen mezi úzkým počtem firem, které jsou specializované na jednotlivé typologie firem, které mají specializaci a vazby na veřejného zadavatele. Nejdůležitější je najít na úrovni EU shodu v postupu, jak soutěžit architektonické služby, a propsat tento postup do národních agend. Je nutné podotknout, že Česká republika je vzorovým příkladem otevřených soutěží. Bohužel s velice malým procentem tohoto typu soutěží z celkových zakázek na projekční služby.

Seveřani pokračují čtvrtou generací Politik architektury a ČR nena- plnila ani první

ZEPTALI JSME SE JOSEFA SMUTNÉHO, ČLENA PS ZAHRA NIČNÍ AKTIVITY ČKA A BÝVALÉHO ČLENA PŘEDSTAVENSTVA ČKA

Jakou pozici v rámci ACE jste zastával a co bylo vaším úkolem?

Jako místopředseda ČKA letech 2011–2014 jsem měl mimo jiné na starosti zahraničí, respektive jsem byl předsedou pracovní skupiny pro zahraničí. V tu dobu se formovaly nové vize směřování Komory a to se týkalo i zahraniční agendy – tedy účasti ČKA v aktivitách UIA (Mezinárodní unie architektů) a ACE (Radě evropských architektů).

Byl jste u vystoupení z Mezinárodní unie architektů (UIA).

Přes veškerou nostalgii k UIA ze strany našich starších vážených kolegů, pro které UIA znamenala během socialismu kontakt se světem a světovou architekturou, bylo nutné rozhodnout, zda v této organizaci zůstat, zda členství má pro ČKA jakýkoli přínos a zda má smysl být v této organizaci aktivní. Nebo pouze dál platit jen příspěvky. Vliv na rozhodování měla i skutečnost, že členem UIA byla kromě ČKA také Obec architektů. Tedy ČR měla zdvojené členství. Nutno podotknout, že UIA sdružovala především architektonické svazy a obce. Téma se celkem vážně řešilo i na jedné z valných hromad ČKA. S kolegou Janem Sapákem jsme vycestovali na kongres UIA do Istanbulu. Konference byla stroze bafuňářská, pocit z návratu do raných 90. let byl silný. Mimo osobní vazby a soudružské poplácávání rukami i po zádech, což udávalo tón celého setkání, byla konference pro profesi bez dopadů. ČR byla navíc v té době zařazena v regionu II, tedy státy bývalého Sovětského svazu a státy Předního východu. Z hlediska dopadu se mohlo zdát, že právě na východ by naši architekti mohli expandovat, avšak evidentně ne pod křídly UIA. Po návratu jsme oba jednohlasně navrhli představenstvu ČKA odhlasovat vystoupení z UIA. S tím, že peníze a energie uspořené v této organizaci se přetaví do investice energie a aktivity v ACE.

Jak se zástupci ČKA angažovali v ACE?

V roce 2012 jsem vybudoval tým kolegů, který sledoval největší pracovní skupiny ACE a využíval informace od nich získané pro ČKA. Sám jsem byl v letech 2012–2014 členem pracovních skupin pro Udržitelnost (Sustainability) a Urbanismus / městské problémy (Urban Issues). Udržitelnost bohužel v těch letech nebyla ještě v Čechách populární a PS městské problémy neuměla pojmut složitost a rozdílnost evropských měst. Pavel Martinek byl členem

WG Standardy a Michal Fišer WG Architektonické soutěže (Architectural Competition). Především Pavel Martinek vynikal ohromný kus práce, kterou přetavil pro potřeby naší Komory. Přínos naší činnosti pro ČKA z té doby bych posoudil pozitivně. I přesto, že jsme celkově od evropských pracovních skupin očekávali více.

Jak si v evropském kontextu stojí Politika architektury a stavební kultury ČR?

Zásadní mi přijde, že o komorovou činnost v Evropě nejvíce zájem Ministerstvo zahraničí. A o informace z Evropy nejvíce zájem ani Ministerstvo pro místní rozvoj. Do určité míry ČKA komunikovala se zástupci Českých center, ale spíše na společenské úrovni.

Práce PS zahraničí z mého pohledu byla propojkou s tématem evropských dokumentů Politik architektury. Tato činnost se nakonec ukázala být smysluplná. I přes minimální péči o český dokument Politika architektury ze strany MMR se ČKA podařilo obnovit komunikaci a vstup do tohoto tématu s MMR na více úrovních. ČKA byla v tématu proaktivní. Od roku 2017 do roku 2019 jsme se pravidelně účastnili konferencí předsednických států EU v Tallinu, Vídně, Bukurešti a Helsinkách. A připravovali se na české předsednictví v roce 2022. Covid, ale především vláda Andreje Babiše nebyly k tématu, na rozdíl od vyspělých evropských vlád, přátelské. A tak v době, kdy seveřani již pokračují čtvrtou generací Politik architektury a již prezentují městské, my jsme nenaplnili ani tu první.

Co považujete v současné době za nejdůležitější problém, kterým by se měly profesní organizace v celoevropském kontextu zabývat?

Pracovní skupina pro zahraničí při ČKA v současných tématech tápe. Mimo jiné především kvůli covidu i válce na Ukrajině a extrémním lokálním problémům – od změny stavebního zákona po přicházející recesi. Osobně se domnívám, že pracovní skupina zahraničí by měla být stále nositelem drahocenných informací z evropské půdy. Což je činnost mandatorní, povinná. Mimo to jsou zde ale další témata, která by mohla/měla být vykonávána. Sledování vývoje v evropských politikách architektury, komunikace s komorami architektů sousedních států a přeměna V4 na střední Evropu, určitě včetně Rakouska a případně Německa. Možná by stálo za to obrátit se znovu na české architektury pracující v zahraničí a opět s nimi komunikovat potřeby a zkušenosti ze zahraniční praxe. A ve spolupráci s Českými centry propagovat českou architekturu v zahraničí.

Dokumenty Politika architektury naplňuje většina evropských zemí. První zemí, kde se začal dokument uplatňovat, bylo Finsko (1998), u nás byl schválen v roce 2015. Politika architektury jsou ke stažení www.ace-cae.eu/architects-in-europe/eu-architectural-policy

Alvaro Siza, Banco Borges e Irmao, Vila do Conde, Portugalsko,
Mies van der Rohe Award 1988

Nicholas Grimshaw, Železniční stanice Waterloo International,
Londýn, Mies van der Rohe Award 1994

Norman Foster, Nový terminál letiště Stansted, Londýn, Mies van der Rohe Award 1990

Esteve Bonell a Francesc Rius, Palác sportů, Badalona, Španělsko, Mies van der Rohe Award 1992

Dominique Perrault, Francouzská národní knihovna, Paříž, Mies van der Rohe Award 1996

Oblasti činností Evropské rady architektů

Evropská rada architektů rozdělila svou činnost do několika oblastí, v rámci nichž se pracovní skupiny věnují stanoveným úkolům.

Oblast 1 (Area 1) – Přístup k profesi

Cílem této oblasti ACE je vyměňovat si osvědčené postupy a shromažďovat poznatky pro rozvoj dobrovolné konvergence, rozvíjet nejen právní, ale i ekonomické argumenty a v neposlední řadě prosazovat politická stanoviska na evropské a národní úrovni.

Spolupráce s Evropskou komisí

Cílem Evropské komise v tomto roce nebylo přijímat nové právní předpisy týkající se vnitřního trhu služeb, ale posílit je pomocí prosazování stávajících nástrojů (zamezení porušování předpisů, reformní doporučení) a minimalizovat překážky, kdekoli je to možné.

Aktivita Evropské komise ve vztahu k regulaci profese:

- publikace doporučení (2021 Reform Recommendations);
- revize dokumentů o regulaci profese architekta (Regulatory Restrictiveness Indicator – RRI) v souladu s revizemi Indikátoru regulace trhu produktů (PMR – Product Market Regulation) definovaného Organizací pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD);
- navrhované rozšíření Evropské profesní karty tak, aby se týkala více profesí;
- vytvoření pracovní skupiny pro prosazování jednotného trhu (Single Market Enforcement Task – SMET), která bude pracovat na návrhu na zjednodušení přeshraničního poskytování služeb odstraněním předběžné kontroly.

Vzhledem k tomu, že pracovní skupiny pro Oblast 1 věděly o těchto tématech již v rané fázi, mohly se na ně předem připravit:

Byla připravena prohlášení o doporučeních k reformě (2021 Reform Recommendations) a aktualizovaný ukazatel regulačních restrikcí (Regulatory Restrictiveness Indicator – RRI), které mají členským organizacím pomoci při prosazování na vnitrostátní úrovni a informovat je. ACE vyjádřila obavy, že splnění deregulačních požadavků doporučení se stane podmínkou pro získání finančních prostředků z Fondu pro oživení a odolnost (Recovery & Resilience Facility). ACE prosazovala, že je nevyvážený, protože se zaměřuje především na regulaci týkající se přístupu k profesi (ex ante) a ignoruje regulaci praxe (ex post).

Studie ekonomického vlivu regulace

Skupina odborníků a architektů se zabývala klíčovými aspekty problému regulace architektonických služeb v členských státech – včetně teoretických, kvantitativních analýz a studií jednotlivých zemí. Závěry jejich výzkumu (euagenda.eu/news/689318) ACE využila a snaží se o konstruktivní, komplexní a kompletní přezkum hlavních sporných otázek, mezi něž patří např. zachování kvality služeb v době hospodářského poklesu, aniž by došlo narušení veřejné bezpečnosti a blahobytu. Regulace může chránit veřejný zájem tím, že zajistí, aby architekti v dobách ekonomického poklesu nereagovali snižováním nákladů nebo používáním nekalých či nebezpečných praktik pro to, aby se udrželi na trhu, ale aby zachovali investice do dovedností a odborných znalostí.

Spoluúčast na semináři OECD věnovaném Indikátoru regulace trhu produktů

Na semináři se předsedovi pracovní skupiny pro otázky a problémy regulace (Regulatory Questions & Issues – RQI) podařilo vyvrátit některé mýty, což vedlo k následné diskusi s OECD. Diskuse se týkala např. výše zisku menších architektonických ateliérů a způsobem výpočtu obrátu firem nebo konkurence mezi menšími architektonickými kancelářemi (u nich tvoří 54 % projektů rodinné domy a služby na místní úrovni, velké projekční kanceláře zaměstnávají na rozdíl od malých vlastní specialisty atd.).

Průzkum profese

Profesní průzkum byl sestaven pracovní skupinou ACE věnující se evropské směrnici o uznávání odborných kvalifikací (Professional Qualifications Directive – PQD) ve spolupráci s ENACA (Síť národních kompetenčních orgánů pro oblast architektury). Cílem průzkumu bylo získat ucelený přehled o profesi architekta a nejdůležitějších předpokladech pro přístup k ní. Závěry výzkumu nahrazují a racionalizují četné dotazníky, které byly v průběhu let zveřejňovány na internetových stránkách ACE. Ze závěrů výzkumu mimo jiné vyplynulo, že v 63 % členských států je odborná praxe povinná, v 62,5 % členských států je odborná praxe hrazená a pouze v 32 % členských států nemá profese architekta žádný dohled.

Průvodní certifikát

V rámci dobrovolného sblížení a za podpory pracovní skupiny PQD vypracovala ENACA jednotný certifikát s údaji o architektovi. Tento certifikát pomáhá k uznání autorizace, diplomů a dalších profesních kvalifikací v jiné zemi a usnadňuje volnost usazování se a poskyto-

vání služeb. V případě architektů je uspokojeno více než 90 % žádostí o přeshraniční registraci (ve srovnání s 62 % v případě inženýrů). Cílem tohoto certifikátu by mělo být také pomáhat kanadským partnerům při uznávání občanů EU v rámci dohody CETA.

Doporučení pro architektky ze Spojeného království a Kanady

Po vystoupení Spojeného království z EU zahájila ACE jednání s Královským institutem britských architektů (Royal Institute of British Architects – RIBA) a jejich registračním orgánem (Architects Registration Board – ARB) s cílem vypracovat doporučení pro dohodu o vzájemném uznávání profesí, které by bylo předloženo výboru zřízenému v rámci dohody o obchodu a spolupráci mezi EU a Spojeným královstvím. Počáteční návrh byl schválen na konci roku 2021 a bude dopracován na začátku roku 2022.

Jednání mezi EU (DG TRADE) a Kanadou (Global Affairs) pokročila a byla podpořena prostřednictvím členských organizací a jejich ministerstev. Návrh odráží klíčové prvky doporučení vypracovaného organizací ACE a kanadským licenčním úřadem (Canadian Architectural Licensing Authorities – CALA). Dohoda o vzájemném uznávání kvalifikace je vyhrazena pro občany Kanady a 27 států EU. Požadavek na celkovou dvanáctiletou odbornou přípravu je splněn kombinací kvalifikace (diplom), minimálně čtyřleté praxe a čistého trestního rejstříku.

ACE vydává na podporu profese architektů a kvalitní architektury řadu publikací. Věnují se především aktivitám ACE, legislativnímu a politickému vývoji EU souvisejícímu s profesí architektů a analýze architektonického trhu a profese v Evropě. Seznam viz www.ace-cae.eu/activities/publications/

Oblast 2 (Area 2) – Praxe

Tématem praxe architekta se zabývá několik pracovních skupin. Jejich předmětem činnosti jsou standardy, BIM, soutěže a pojištění. Autor článku byl členem pracovní skupiny od roku 2013, v letech 2019–2021 měl na starosti celou oblast a v současnosti vede skupinu Practice Committee. Na stránkách Bulletinu byly informace z této oblasti ACE publikovány pravidelně. Pro stručné připomenutí bych shrnul základní agendu posledních let:

2013–2014 (vedoucí skupiny Philip Ridgway) – práce na jednotné podobě standardů jako reakce na nový průmyslový standard TC 395 vzniklý na základě evropské Směrnice 2006/123/ES, o službách na vnitřním trhu. Výstupy a zkušenost z této práce byly využity při revizi našich komorových standardů v podobě přehledné příručky.

2015–2016 (vedoucí skupiny Ruth Schagemann) – mapování schémat profesních pojištění – vznik tzv. fact sheets. Tato schémata je možno najít na webu ACE a zjistit základní údaje o pojištění a zodpovědnosti v každé evropské zemi.

2016–2019 činnost skupiny pozastavena

2020–2022 (vedoucí skupiny Pavel Martinek) – skupina standardů obnovena jako Practice Committee, která zahrnuje také digitalizaci. ACE připravuje dne 24. listopadu v Bruselu konferenci a výzkum o umělé inteligenci (více informací viz Bulletin ČKA 2/2022, s. 16–17). Konání konference je v režii pracovní skupiny Practice Committee (dříve skupina standardy). Skupina připomínkala aktivity Evropské komise (EK) na poli zavádění BIM. Spolu s inženýrskou organizací IFCA byl sepsán dopis EK upozorňující na monopolistické jednání softwarových společností (viz Bulletin ČKA 3/2021, s. 24), připomínkal se materiál normalizačního institutu TC, který zavádí „benchmark výhodnosti“ vedení projektu v BIM u veřejných zakázek. Podobných aktivit, včetně upozorňování na tyto problémy na pracovní skupiny evropské komise ECORYS, bylo více.

Poslední rok je ve znamení projektu výzkumu možných dopadů umělé inteligence na naši profesi.

Umělá inteligence (AI) v praxi architekta

Nápad věnovat se tomuto tématu vzešel na schůzce skupiny v roce 2021. Hlavním impulzem bylo zmapovat, jaké změny pro náš obor mohou pokročilé technologie navrhování znamenat, do jaké míry mohou mít vliv na trh práce. Zásadní otázkou je, jak celé téma uchopit. Nejedná se o rozvoj diskuse o BIM a jeho standardech, ale o potenciál technologií. Snahou pracovní skupiny bude zapojit do diskuse osoby mimo náš obor a určující budoucí trendy (google, microsoft, autodesk atd.). Shodou okolností se nyní

začala na půdě Evropského parlamentu rodit také podoba nové vyhlášky o umělé inteligenci, jejímž hlavním záměrem, velmi zjednodušeně řečeno, je určit, pro které obory bude umělá inteligence zcela zakázána a v jakých oblastech bude regulována. Oblasti strategického plánování měst se může tato regulace také dotknout.

Abychom jako ACE přispěli do diskuse vlastním pohledem, rozhodli jsme se vedle konference založit vlastní, nezávislý výzkum, který bude realizován skrze námi vybrané zájemce z praxe a univerzit. Takto nastavený záměr získal finanční podporu programu Creative Europe v rámci balíku dalších aktivit ACE. Zásadní otázkou zůstávalo, zda program vymezit úzce na jeden konkrétní problém, nebo se snažit postihnout širší obraz. V květnu a červnu jsme provedli několik on-line setkání s experty z evropských univerzit, z nichž vyplynulo, že zpočátku bude vhodné představit problém AI v širším kontextu z pěti základních úhlů:

AI v městském a strategickém plánování

Infrastruktura, data atd.; otázkou zůstává, zda může nová technologie změnit metodiku plánování měst a prostorových schémat; tato činnost je do značné míry ovlivněna lidským faktorem.

AI v praxi architekta

Dopady na roli architekta, zaměstnaneckou strukturu ateliérů; odpovědnost, autorská práva, vzdělávání.

AI a udržitelnost

Navrhování udržitelných staveb zahrnuje celou škálu možných přístupů, jejichž vyhodnocení může být velmi problematické; potenciál v podkladových datech pro návrh a optimalizaci provozu.

AI nové příležitosti

Demonstrace využití nových technologií pro návrh a realizaci stavby; budoucnost vývoje segmentu očima tzv. „gatekeeperů“; zapojení odborníků (google, Blender apod.).

AI a regulace v rámci naší profese

Výstupy AI nástrojů nejsou zcela objektivní, ale vycházejí z algoritmů jejich tvůrců; postupy, procesy a nastavené priority musí být transparentní, pro uživatele dostupné a škálovatelné.

Pro zmíněná témata vypíše ACE grant pro pět zájemců, kteří budou v polovině října vybráni na základě svého přihlášeného výzkumu, jehož výsledky budou publikovány na jaře 2023. Během listopadové konference by vybraní stipendisté měli dostat prostor pro představení svého výzkumu a z publika získat zpětnou vazbu. Zástupci ACE budou v průběhu výzkumu se stipendisty v kontaktu a klíčové body a závěry se budou vzájemně komunikovat tak, aby odrážely pozici ACE.

Pavel Martinek

Oblast 3 (Area 3) – Udržitelná architektura

Revize směrnice o energetické náročnosti budov z roku 2021

ACE reagovala na posouzení dopadů a veřejnou konzultaci Evropské komise o revizi směrnice o energetické náročnosti budov (EPBD). Předložila poslancům Evropského parlamentu pozměňovací návrhy ke zprávě komise ITRE o provádění stávající směrnice EPBD. ACE se domnívá, že naplnění ambicí strategie Renovation Wave při současném řešení klimatické a biosférické krize vyžaduje změny směrnice EPBD, včetně:

- většího důrazu na roli životnosti budov a jejich součástí při řízení dopadu životního cyklu budov;
- začlenění zpětné vazby a ověřování dosažené výkonnosti do EPBD s cílem urychlit inovace, zvýšit kvalitu architektury a umožnit odpovědnost za výkonnost;
- zajištění spolehlivých údajů a důkazní základny pro podporu výzkumu a prosazování osvědčených postupů;
- vylepšit všechny postupy umožňující rekonstrukce stávajících budov a zároveň zlepšit kvalitu života v Evropě.

Strategie Renovation Wave

Ve spolupráci s Mezinárodní unií vlastníků nemovitostí (UIPI) uspořádala ACE v rámci Dnů občanské společnosti Evropského hospodářského a sociálního výboru (EHSV) online seminář o úloze klíčových skupin občanské společnosti ve strategii Renovation Wave. Seminář ukázal, že Renovation Wave v Evropě nelze dosáhnout bez mobilizace klíčových skupin občanské společnosti, zejména zástupců vlastníků a architektů. Bylo konstatováno, že pro renovaci budov jsou zvláště důležité zejména dvě zásady: cenová dostupnost a kvalita projektů, které nejsou v rozporu a lze jich dosáhnout současně.

Kampaň WGBC #BuildingLife

ACE pokračovala v podpoře a přispívání ke kampani #BuildingLife, kterou vede Světová rada pro šetrné budovy. Cílem projektu je dosáhnout kombinace opatření soukromého sektoru a veřejné politiky, která je nezbytná pro řešení celoživotního dopadu budov. Zaměřuje se jak na provozní, tak na zabudované emise budov, což je zásadní pro řešení celkového dopadu sektoru budov a pro dosažení Zelené dohody pro Evropu (European Green Deal), kterým je klimaticky neutrální Evropa do roku 2050. V roce 2021 se ACE opět stala také oficiálním partnerem Evropského týdne udržitelné energie (EUSEW).

Problematika měst a kulturního dědictví

ACE se i nadále podílela na projektu Kulturní dědictví v akci, který je financován z programu Kreativní Evropa

+ a veden organizací Eurocities. Prostřednictvím aktivit vzájemného vzdělávání projekt posiluje města a regiony, aby podporovaly své politiky a iniciativy v oblasti kulturního dědictví a vyvíjely inovativní řešení pro zachování kulturního dědictví.

Konference Klimatická změna a hodnota vystavěného prostředí

+ ACE spoluorganizovala 28. 10. 2021 konferenci věnovanou památkám a jejich obnově s ohledem na klimatické změny (Climate change and built heritage). Opatření v oblasti klimatu týkající se zastavěného prostředí se příliš často zaměřují na řešení týkající se zlepšení energetické účinnosti a výkonnosti budov. Pro zajištění bezpečného, pohodlného a odolného prostředí, které usnadňuje pohodu jednotlivců i komunit, je však nezbytný holistický přístup, který přesahuje energetické aspekty a upřednostňuje celkovou kvalitu vystavěného prostředí.

V posledních letech došlo v Evropě k pozitivnímu vývoji, který uznává význam tohoto přístupu:

- + → Davoská deklarace z roku 2018 byla významným krokem vpřed, protože zařadila kvalitu vystavěného prostředí do politické agendy. Následný davoský systém Baukultur, který stanovil osm kritérií pro hodnocení kvality míst, se ukazuje jako užitečný a jednoduchý nástroj pro všechny zúčastněné strany, které chtějí dále rozvíjet kvalitu vystavěného prostředí;
- + → zpráva nazvaná Směrem ke společné kultuře architektury (Towards a shared culture of architecture), kterou vypracovala skupina odborníků z členských států EU, zdůrazňuje význam investic do kvalitního životního prostředí a obsahuje doporučení pro veřejné orgány, odborníky a zúčastněné strany týkající se mnoha způsobů, jak může kvalitní architektura zlepšit naše vystavěné prostředí;
- + → Nový evropský Bauhaus, který iniciovala předsedkyně Evropské komise, je slibným rámcem pro podporu mezioborového myšlení a přemýšlení o tom, jak dosáhnout krásnějších, udržitelnějších a inkluzivnějších způsobů společného života.

Demolice jako výjimka: upřednostňování renovace a opětovného využití stávajícího stavebního fondu v Evropě

+ Je nezbytné renovovat a prodloužovat životnost stávajících budov namísto jejich demolice a výstavby nových, aby se zlepšila jejich efektivita a kvalita, ušetřil se uhlík, který obsahují, a zabránilo se vzniku odpadu. Vždy je třeba provést studii proveditelnosti, která důkladně prozkoumá možnosti rekonstrukce. Ačkoli demolice může být ve specifických případech nejlepší volbou, vždy by se mělo počítat s konzervací a modernizací budovy jako s preferovanou možností. Renovace stávajícího fondu budov se neomezují pouze na energetickou modernizaci. Funkční a estetická modernizace budov a čtvrtí je nezbytná pro optimalizaci dopadů opatření na zvýšení energetické účinnosti a zlepšení pohody obyvatel. Inteligentní technické systémy jsou často považovány za všelék na lepší výkonnost budov. Aniž bychom popírali jejich přínosy, existuje řada důkazů, že tyto systémy mohou mít nezačtené důsledky, včetně vyšší spotřeby energie, než se očekávalo. Přednost by měla mít jednoduchá, pasivní,

+ technologicky nenáročná a místně ověřená řešení, která nespoteřovávají energii a jsou méně náchylná k lidským chybám. Zvláštní pozornost by měla být věnována památkově hodnotným místům, zejména těm, která nejsou památkově chráněna.

Aplikace principů cirkulární ekonomiky na výstavbu a stavebnictví

+ Stavebnictví a stavební průmysl fungují převážně v rámci lineárního modelu ekonomiky „vzít, vyrobit a vyhodit“, přičemž se předpokládá, že zdroj je dostatek a že s nimi můžeme nakládat bez následků. Rozvoj principů cirkulárního hospodářství v zastavěném prostředí spočívá v zásadě ve změně způsobu navrhování budov tak, aby je bylo možné snadno provozovat, udržovat, opravovat, znovu používat nebo přizpůsobovat novým potřebám. Řešení podporující cirkulární ekonomiku by se měla skládat z hodnotově orientované hierarchie opatření, jejichž cílem je zachovat a zvýšit hodnotu zdrojů:

- + → nejdříve udržovat a znovu využívat: budovy, kterých si vážíme, mají delší životnost a inspiroují generace majitelů a uživatelů k zachování prostředků, které do nich byly investovány;
- + → stavět pro jiné funkční využití: budovy jsou demolovány, protože jejich přizpůsobení novým potřebám je považováno za ekonomicky neúnosné; prostory a struktury budov by měly být navrženy tak, aby je bylo možné využívat k různým účelům a snadno přizpůsobit novým potřebám;
- + → navrhovat tak, aby byla možná snadná výměna komponentů;
- + → využívat správné materiály a součásti: které lze ekonomicky výhodně znovu použít nebo recyklovat, které jsou odolné, snadno se s nimi manipuluje, dají se opravit a jsou biologicky odbouratelné (dřevo, hlína, sláma, korek apod.).

Řešení celoživotních dopadů zastavěného prostředí na životní prostředí

+ Současné právní předpisy se zaměřují téměř výhradně na spotřebu energie v budovách, které jsou v provozu. Přibližně 10 % emisí skleníkových plynů souvisejících s energií však připadá na zabudovaný uhlík, který vzniká při výrobě stavebních materiálů, jejich přepravě a v celém procesu výstavby. Tento zabudovaný uhlík není téměř vůbec regulován. Je nutné lépe vyhodnotit veškeré dopady budov na životní prostředí během jejich životního cyklu, a to s ohledem na provozní i zabudovaný uhlík. Tím by se vytvořily obchodní důvody k tomu, aby se dávala přednost prodloužení životního cyklu před demolicí a novou výstavbou a podpořilo se využívání místních materiálů a materiálů z biologických zdrojů. Na evropské úrovni může přechod na celoživotní uhlíkový přístup podpořit rámec Level(s), který nabízí společný soubor ukazatelů pro měření environmentální výkonnosti budov během celého jejich životního cyklu.

Navrhování prostředí, které bude schopno čelit dopadům změny klimatu

+ Evropa bude v důsledku změny klimatu mnohem častěji vystavena extrémním povětrnostním jevům – povodně způsobené přivalovými dešti a vlny veder jsou určitě dvě největší rizika, která nás ohrožují. Každoročně by mohlo

být vystaveno škodlivým klimatickým extrémům přibližně 350 milionů Evropanů. Je proto nanejvýš důležité navrhovat a plánovat naše budovy a města tak, aby se tomuto stavu dokázaly přizpůsobit. Vysokou prioritu musí mít předvídání a včasná prevence stejně jako ochota uvažovat o řešeních na dlouhou dobu dopředu. Předpokládá se omezení urbanizace v rizikových oblastech. Naše vystavěné prostředí pak musí být od samého počátku plánováno a navrhováno s ohledem na adaptaci. Pro boj s extrémními přírodními riziky jsou klíčová řešení založená na přírodě a tradičních ekologických znalostech. Tváří v tvář klimatické krizi a krizi biologické rozmanitosti budou náklady na nečinnost daleko vyšší než náklady na přijímání opatření.

Závěr

Co stavíme a rekonstruujeme dnes, by mělo usilovat o to, aby se stalo kulturním dědictvím zítřka. Rozhodnutí přijatá ve fázi návrhu projektu mají dlouhodobé důsledky. Čím dříve jsou učiněna správná rozhodnutí, tím silnější jsou jejich dopady na výsledky. Proto je nezbytné, aby fáze projektování byla orientována na kvalitu a vycházela z názorů různých odborníků. Jestliže může kvalitní architektura vytvářet značné hodnoty, mohou naopak špatně koncipované stavby způsobit značné škody, a to jak v krátkodobém horizontu, tak i pro budoucí generace. Nedávné vítězné projekty Pritzkerovy ceny a Ceny Miese van der Rohe ukazují, že projekty rekonstrukcí mohou představovat velmi silné a ikonické architektonické počiny, a vítězové Nové evropské ceny Bauhausu 2021 (viz s. 46–47, prizes.new-european-bauhaus.eu/finalists) dokazují, že inovativní řešení pro navrhování a budování spravedlivého, udržitelného a krásného prostředí pro život již existují. Výzvu je uplatnit tato řešení tak rychle a v takovém rozsahu, jaký je nezbytný. Veřejné orgány na všech úrovních správy musí hrát zásadní roli.

Oblast 4 (Area 4) – Výzkum a vývoj v profesi architekta

Výzkum v architektonické praxi je obvykle považován za aplikovaný a obvykle souvisí s konkrétním projektem, kde se zkoumají precedenty a historické údaje týkající se konkrétního místa nebo existujících technických řešení. To může vést k inovativním řešením, racionalizaci, novému použití materiálů a konstrukčních systémů a obecně k novým způsobům práce, ale výsledky takového výzkumu jsou obvykle interně omezeny v rámci architektonického studia a kromě publikování a propagace návrhu jsou zřídka veřejně dostupné nebo dostatečně prezentovány a hodno-

ceny, aby se maximalizovaly výsledky a přispělo se k širší výměně znalostí. Zdá se, že lidé v naší profesi jsou často příliš zaneprázdnění, než aby dostatečně reflektovali, a tak posílili svůj obor podloženými důkazy, dobře analyzovanými případovými studii, následnými kontrolami, hodnoceními budov po určité době provozu a vědeckými publikacemi.

Jak se doposud ACE angažovala v oblasti výzkumu?

Často se říká, že ACE se soustředí a měla by se soustředit na jasné definované úkoly související s architektonickou praxí, registrací (a ochranou titulu nebo funkce) architektů, směnicemi přicházejícími z EU, zejména v oblasti kvalifikace (PQD), veřejných zakázek, energetiky a životního prostředí (EPBD) atd. S podporou programu Kreativní Evropa si ACE v minulosti nechala vypracovat studii „Hodnota architektury II. Demonstrování hodnoty navrhování v evropských architektonických kancelářích“ (Samuel a Farrelly, 2020), která zkoumala několik architektonických ateliérů a jejich zkušenosti se zapojením do projektů EU s cílem zdůraznit důvody pro zapojení architektury. Zatímco architekti z akademické sféry se často zapojují do projektů EU v rámci programů ERASMUS+ a Horizont 2020, studie Hodnota architektury poukazuje na skutečnost, že praktikující architekti se projektů financovaných EU účastní jen zřídka a je pro ně obtížné rozpoznat jejich roli nebo potenciál v rámci těchto projektů. To nepřímě odhaluje hloubku rozdílů mezi vzděláváním v oblasti architektury a architektonickou praxí, což je téma, které si zaslouží samostatnou diskusi.

Nové pracovní skupiny ACE – Evropské projekty a Nový evropský Bauhaus

Již více než deset let se ACE podílí na realizaci různých projektů EU prostřednictvím našich zaměstnanců a externích odborníků, a to v partnerství s osmnácti mezinárodními konsorcií. Úkolem ACE v takových projektech je obvykle šířit informace o průběhu a výstupech projektu, animovat zúčastněné cílové skupiny, organizovat školení a související akce. ACE má mnoho výhod z navazování kontaktů s průmyslovými partnery, odděleními COM EU a architektky z Evropy. V minulosti se účastnila programů Horizont 2020, ERASMUS+ a především programu Kreativní Evropa. Zdá se, že další způsoby financování, jako je LIFE, se v souladu s proklamovanými cíli ACE komplexně zabývají společností a zastavěným prostředím, a proto si zaslouží naši pozornost i v budoucnu.

Iniciativa Nový evropský Bauhaus zmobilizovala širokou škálu nadšených účastníků z řad tvůrčích profesí, občanské společnosti a akademické obce ve fázi společné tvorby s Evropskou komisí a Společným výzkumným střediskem. Od samého počátku iniciativa rezonovala s aspiracemi naší profese působit jako komplexní koordinační odborný zprostředkovatel návrhu ve vystavěném prostředí. ACE se stala jedním z prvních oficiálních partnerů komunity NEB.

ACE také vyvinula řadu činností doplňujících naše poslání, strategii a obchodní plán, včetně založení a spolupráce prostřednictvím celoevropské sítě sítí (NEB Collective), jejíž manifest byl představen na online konferenci v dubnu 2021. Podpořili jsme také další aktivity iniciované členy NEB na národní úrovni, jako například konferenci NEB Polsko v květnu tohoto roku a nadcházející konferenci NEB Ligurie (IT) v září. Oslavili jsme rovněž země západního Balkánu a pomohli jsme vytvořit Fórum NEB Bosny a Hercegoviny.

Práce je rozdělena do dvou nových pracovních skupin a třetí pracovní oblasti, jejímž cílem je zapojit do plnění konkrétních úkolů kompetentní delegáty z různých zemí z řad našich členů. Konkrétně se bude jednat o práci v rámci pracovní skupiny pro projekty financované z prostředků EU a pracovní skupiny pro Nový evropský Bauhaus (NEB), která se bude podle potřeby souběžně zabývat vztahy (s jinými zeměmi a organizacemi a mezioborovou a mezigenerační spoluprací).

Dr. Selma Harrington MRIAI HonAIA
Členka Výkonné rady ACE, koordinátorka tematické oblasti Výzkum a vývoj, bývalá prezidentka ACE

Area 4 – Research & Development

EU-FUNDED PROJECTS

- Advancing participation
- Developing expertise
- Knowledge exchange

NEB

- Activities
- Networking
- Matchmaking

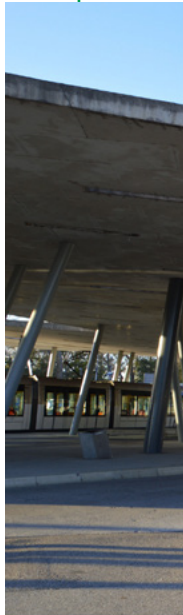
RELATIONS

- Engage with MO's
- Engage with EU neighbourhood
- Emergency response [TF]

Změněná organizační struktura ACE s důrazem na oblast výzkumu a vývoje. Zdroj: archiv S. Harrington

Peter Zumthor, Kunsthaus Bregenz, Rakousko, Mies van der Rohe 1998

Rafael Moneo, Kursaal jauregia - kulturní centrum a koncertní síň, San Sebastián, Španělsko, Mies van der Rohe 2001

Mansilla+Tunon Arquitectos, MUSAC - Muzeum současného umění, León, Španělsko, Mies van der Rohe Award 2007

Zaha Hadid, Terminál Hoenheim-Nord, Štrasburk, Francie, Mies van der Rohe Award 2003

Rem Koolhaas, Nizozemská ambasáda v Berlíně, Mies van der Rohe Award 2005

Snohetta, Opera v Oslu, Mies van der Rohe Award 2009

Pracovní skupina ACE – Veřejné zakázky a architektonické soutěže

Pracovní skupina Veřejné zakázky a architektonické soutěže (Public Procurement & Architectural Design Contests) sdružuje přibližně dvacet architektů a odborníků z členských organizací ACE.

Tato pracovní skupina podporuje cíl ACE prosazovat vyšší úroveň praxe při zadávání veřejných zakázek a v architektonických soutěžích v EU i mimo ni, zajišťovat postupy, které jsou jasně zaměřené na kvalitu s uplatněním ekonomicky nejvýhodnější nabídky (soulad ceny a kvality), usnadňovat a důrazně podporovat co nejširší přístup menších architektonických firem k veřejným zakázkám.

Veřejní zadavatelé mají velký vliv na úroveň vystaveného prostředí. Volba postupu zadání veřejné zakázky dle názoru ACE ovlivňuje kvalitu výsledku. Zakázky na intelektuální duševní služby jsou výjimečné, a to i proto, že výsledek nelze předem popsat. Proces zadání zakázky se tudíž musí zásadně lišit např. od nákupu zboží, kde lze kvalitu výsledného produktu podrobně popsat již před zahájením řízení.

V tomto ohledu je zcela nemožné odůvodnit nákup duševních služeb pouze na základě ceny – což je podle současného právního rámce bohužel stále možné. Specifické požadavky na inovativní řešení a vysokou kvalitu nelze v procesech výstavby a plánování uspokojit objednaním nejlevnější nabídky. Proto ACE požaduje, aby směrnice o zadávání veřejných zakázek upravila intelektuální služby specificky, aby byla upřednostněna kvalita a byly stanoveny zvláštní postupy ve prospěch veřejných zadavatelů. Pracovní skupina se důrazně zasazuje o to, aby byl u intelektuálních služeb povinný výběr na základě kritéria kvality, nikoliv jen ceny.

Jedním z dalších cílů je navrhnout řešení pro zlepšení přístupu malých a středních podniků a nových účastníků k veřejným zakázkám. Za tímto účelem se ACE zasazuje o změny v praxi výběrových kritérií, která jsou obecně příliš restriktivní. Co se týče odborných zkušeností, klienti by měli mít možnost seznámit se s referencemi za různá časová období, třeba i deset let.

Evropská komise byla upozorněna na několik bodů, které byly zahrnuty do zprávy skupiny věnující se otevřeným metodám koordinace (Open Method of Coordination group – OMC) nazvané Na cestě ke společné kultuře architektury – investice do kvalitního životního prostředí pro všechny.¹

Díky tomuto prvnímu kroku budou tyto myšlenky převzaty v rámci případné revize směrnice o zadává-

ní veřejných zakázek. To je jeden z úhlů pohledu pracovní skupiny pro veřejné zakázky, která bude pracovat na přesnějším návrhu ustanovení umožňujících lépe zohlednit specifika duševních služeb, orientaci postupů na kvalitu a opatření nezbytná pro usnadnění přístupu malých a středních kanceláří k veřejným zakázkám.

Pracovní skupina rovněž zvažuje, že v příštích dvou letech vydá několik publikací. První z nich jsou doporučení pro architektonické soutěže zprostředkovaná vydáním dokumentu Architektonické soutěže ACE (Architectural Design Contest ACE – master document and brief) obsahujícího 9 základních pravidel soutěží. Tento dokument také definuje potřebu rozlišovat mezi zadáváním veřejných zakázek na zboží a zadáváním veřejných zakázek na duševní služby včetně architektury. Podle dokumentu musí být pravidla pro zadávání veřejných zakázek na duševní služby, a tedy i na architektonické služby, založena na zásadách kvality, nikoliv jen na zásadách hospodárnosti. Zásadní význam bude mít schopnost veřejné správy pochopit, a tedy i posoudit kvalitu konkurentů, což otevírá v tomto smyslu důležitou otázku profesionálního zadávání veřejných zakázek.

Druhým dokumentem je průvodce osvědčenými postupy při zadávání veřejných zakázek pro místní orgány, jehož cílem je zvýšit povědomí místních orgánů o zadávání veřejných zakázek v oblasti architektury.

Zásadním prvkem je princip porovnávání nabídek architektonických služeb s nabídkami jiných poskytovatelů služeb. To znamená, že architektonické soutěže se stávají ústředním bodem v kontextu veřejných prací souvisejících s architekturou. Pracovní skupina bude vycházet z francouzských zkušeností, kde jsou architektonické soutěže hlavním způsobem hledání projektanta již mnoho let, ale kde si architekti stěžují na přílišné náklady na účast v soutěži. Pracovní skupina se snaží hledat cesty k minimalizaci nákladů a rizik pro účastníky a zároveň zajistit kvalitu výsledku. Kvalita architektonických služeb musí být základním kamenem, který pomůže omezit příliš liberální tlaky, jež Evropská komise prosazuje, aby zvýšila ekonomickou efektivitu. Srovnávány budou různé postupy existující v jednotlivých státech. Na jedné straně je třeba respektovat „naléhavé důvody související s veřejným zájmem“ a na druhé straně nelze zapomínat na potřebu technologického vývoje a pokroku. Pracovní skupina má v úmyslu najít společný základ osvědčených postupů, které by mohly výrazně zlepšit jejich kvalitu na místní úrovni.

1. culture.ec.europa.eu/news/new-report-provides-recommendations-to-ensure-high-quality-architecture-and-built-environment

ACE – jsme s Ukrajinou

Válka a architektura jsou ve své podstatě protiklady. Architektura představuje humanismus, sounáležitost, empatii a tvořivost na té nejzákladnější úrovni, zatímco válka tyto hodnoty popírá. Jakkoli se to však v prvních dnech zdálo neskutečné, válka, kterou na Ukrajině rozpoutala Ruská federace, dala všem políček a architekti jako profese i společnost museli nějak reagovat. A to také udělali.

Během prvního měsíce války na Ukrajině byla Evropa svědkem mnoha iniciativ spolků architektů v různých zemích. Mnohé z nich se týkaly a stále týkají poskytování databáze pracovních míst v Evropě (i mimo ni) pro ukrajinské architektky doma i v exilu a pomoci ukrajinským architektům při hledání zaměstnání. Několik univerzit pozvalo ukrajinské studenty architektury, aby pokračovali ve studiu v zahraničí. Architektské spolky podporují, nebo dokonce samy organizují finanční sbírky zaměřené na humanitární pomoc Ukrajině. Většina těchto informací je zveřejňována a průběžně aktualizována na webových stránkách ACE.

ACE rovněž zaujala stanovisko již v prvních dnech války. Vydala prohlášení, v němž důrazně odsoudila brutální invazi Ruské federace na Ukrajinu a vyjádřila neochvějnou solidaritu se všemi, kteří byli touto válkou postiženi. ACE se připojila k celosvětovému apelu proti válce a výzvě k okamžitému obnovení míru.

Evropská rada architektů okamžitě kontaktovala své ukrajinské kolegy, aby jim vyjádřila podporu a prozkoumala, jak by se vyjádřená solidarita mohla promítnout do konkrétních akcí. V dubnu 2022 se zástupce Národního svazu architektů Ukrajiny zúčastnil Valného shromáždění ACE v Bruselu a svaz byl přijat jako pozorovatelský člen ACE.

Výkonná rada ACE zřídila zvláštní pracovní skupinu Solidarita s Ukrajinou. Koordinátorkou skupiny byla jmenována Rūta Leitanaite (Litva). Úkolem skupiny je najít nejefektivnější způsoby, jak by mohli evropští architekti pomoci Ukrajině, ukrajinským architektům, lidem a architektuře dnes i zítra, až nastane čas obnovy země.

Během řady setkání a intenzivní korespondence mezi členy pracovní skupiny a ukrajinskými kolegy se začal rýsovat pestrý obraz různých problémů a nápadů. Profesní témata zaměstnanosti, spolupráce s ukrajinskými architektky a uznávání jejich kvalifikace doplňují obecná témata, jako je ochrana kulturního dědictví, akutní potřeba dočasného přístřeší pro miliony uprchlíků na Ukrajině a v sousedních zemích, potřeba nové bytové, sociální a jiné infrastruktury na Ukrajině – nových měst obecně. ACE pod-

poruje obrovské ambice Ukrajinců obnovit svou zemi na mnohem vyšší úrovni, než byla před válkou.

V březnu 2022 zaslala společnost ACE dopis předsedkyni Evropské komise Ursule von der Leyenové: „Evropská rada architektů je pevně přesvědčena, že Nový evropský Bauhaus (NEB) by v tomto kontextu mohl nabýt plnohodnotného významu a být velmi užitečný. Hodnoty a ambice Nového evropského Bauhausu a společenství partnerů, kteří jej podporují, by mohly pomoci Ukrajině čelit výzvě souvisejícím s budoucí obnovou země a přinést naději a nadšení jejím obyvatelům i těm, kteří budou muset znovu vytvořit stavební prostředí této válkou zničené země. Domníváme se, že by to byl další konkrétní a do budoucna nasměrovaný projev solidarity Evropské unie s Ukrajinou. Jsme připraveni společně s pomocí Evropské komise prozkoumat možnosti dalšího postupu při mobilizaci Nového evropského Bauhausu ve prospěch Ukrajiny a jejího lidu,“ povzbudila ACE a svůj slib dodržuje, neboť konzultace s vedoucími představiteli NEB a Evropskou komisí dále pokračují.

I když chápeme, že máte v současné době mnoho jiných priorit, jsme si vědomi skutečnosti, že nepochybně přijde mnoho nabídek pomoci ze zahraničí. Již v rané fázi jsme se obrátili na předsedkyni Evropské komise Ursulu von der Leyenovou, aby podpořila úsilí o obnovu, a jsme si vědomi toho, že návrhy předložili i renomovaní architekti. Hovořili jsme s humanitárními agenturami, které se zaměřují na mimořádné události po katastrofách, a přestože jsme všichni připraveni pomoci a přispět odbornými znalostmi našich členů, konstatujeme, že je především úkolem ukrajinských architektů, aby vedli úsilí o obnovu, a jsme povzbuzeni tím, že ukrajinská vláda vytvořila pro tento účel zvláštní pracovní skupinu. Architekti z EU s nimi samozřejmě rádi spolupracují, zejména pokud jde o projekty financované z fondů EU.

V dopise ukrajinskému ministru pro rozvoj obcí a území ACE rovněž vyzvala, aby při plánování obnovy Ukrajiny dával přednost procesům projektování založeným na kvalitě.

Obhajujeme používání udržitelných kritérií a přístupů zaměřených na kvalitu, jako je například využívání architektonických soutěží. Investice do procesu konzultací s odborníky/společnostmi/veřejností při přípravě zadání pro rekonstrukci a přestavbu před jejich realizací může pomoci zajistit, že finanční prostředky na obnovu budou vynaloženy moudře a v dlouhodobém horizontu přispějí ke zmírnění nejhorších dopadů klimatické krize a zároveň i ke zlepšení zastavěného prostředí. To by bylo mnohem lepší než vytváření katalogů „univerzálních projektů“ pro realizaci na národní/místní úrovni, které nejsou založeny na kontextu. V posledních letech podnikla řada členských organizací ACE kroky na národní úrovni, aby potvrdila architekturu jako hodnotu obecného zájmu a stanovila kritéria pro kvalitní architekturu. Rádi se s vámi o jejich příklady dobré praxe podělíme.

Při vytváření strategie pro nové akce společně s ukrajinskými architektky ACE maximálně využívá obrovskou zásobu dokumentů, které již existují jako výsledek dlouhodobé vytrvalé práce a přispění mnoha odborníků.

S cílem navázat spojení, vyměňovat si informace a koordinovat akce, které podporují politiku Solidarity s Ukrajinou, hodlá ACE rozšířit seznam partnerů a v rámci svých kompetencí spolupracovat s dalšími mezinárodními organizacemi, nevládními organizacemi z Ukrajiny a dalších zemí. Dobré nápady, relevantní informace a ochota pomoci jsou však vždy vítány. K úsilí se lze připojit na adrese: info@ace-cae.org.

Rūta Leitanaite
Koordinátorka pracovní skupiny ACE
– Solidarita s Ukrajinou

Sektorová studie ACE a její přínosy

ACE Observatory

ACE nedávno spustila novou webovou platformu věnovanou architektonické profesi. Jejím prostřednictvím mohou zájemci vyhledávat a porovnávat množství statistických informací týkajících se evropských architektů, architektonického trhu a kancelářů v Evropě. Tento portál, který je k dispozici v angličtině a francouzštině, byl vytvořen společností Mirza & Nacey Research s podporou programu EU Kreativní Evropa a vychází z údajů shromážděných v rámci sektorových studií ACE od roku 2010. Sektorová studie ACE probíhá již deset let a za tu dobu je k dispozici velké množství údajů. Poslední zveřejněná zpráva obsahuje jejich velkou část, ale nemůže obsahovat zpětné údaje za každý rok v plném rozsahu. ACE Observatory tuto mezeru vyplňuje a poskytuje přístup k úplné databázi (včetně nových datových souborů) za všechny roky šetření a za všechny země.

ACE Observatory (bit.ly/3U44nun)

Sektorová studie je dvouletý průzkum zadávaný Evropskou radou architektů (ACE) a spolufinancovaný programem Evropské unie Kreativní Evropa, který shromažďuje a analyzuje statistické, sociologické a ekonomické údaje o evropských architektech, architektonickém trhu a architektonických kancelářích. Na základě odpovědí 25 600 architektů z 26 evropských zemí bylo vydání studie pro rok 2020 obohaceno o nové oblasti výzkumu, což z ní bezpochyby činí nejkompaktnější studii o profesi architekta v Evropě a základní referenční nástroj pro všechny zájemce o profesi architekta a vystavěné prostředí.

Ze závěrů sektorové studie 2020

V roce 2020 se do průzkumu zapojilo 25 600 architektů z šestadvaceti evropských zemí, z toho 213 respondentů z České republiky. Z výzkumu vyplývá, že počet architektů v Evropě vzrostl o 24 % mezi roky 2008 a 2018, od této doby stagnuje. V současné době vykonává profesi architekta v Evropě 559 070 osob, z toho 58 % mužů a 42 % žen (v ČR je celkem 4000 architektů v poměru 71 % mužů a 29 % žen). Zastoupení žen v profesi v Evropě roste (z 31 % v roce 2010 na 42 % v roce 2020). Celkem 34 % architektů je mladších 40 let.

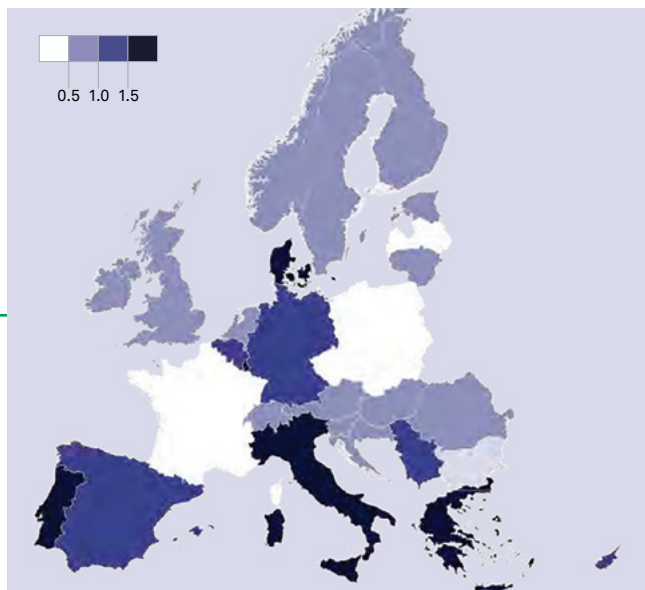
Architekti přispívají do evropského hospodářství 17 miliardami EUR. Koronavirová epidemie snížila pětina architektů množství zakázek, čtyři procenta architektů ukončila svou činnost úplně. Téměř 7 % architektů je nezaměstnaných.

Ve studii se objevily také otázky dotýkající se opatření vedoucích k udržitelné výstavbě a zmírňování změny klimatu. Jedním z důvodů, proč architekti uvedli, že navrhuji udržitelné koncepty, je požadavek klientů, dalším důvodem jsou pak předpisy dané zemí.

V současné době se připravuje osmé vydání evropského průzkumu, které bude zveřejněno počátkem roku 2023.

www.ace-cae.eu/fileadmin/user_upload/2020ACESECTORSTUDY.pdf

Sektorová studie ACE 2020. Počet architektů v jednotlivých evropských zemích na 1000 obyvatel. V současné době vykonává profesi architekta v Evropě 559 070 osob, z toho 58 % mužů a 42 % žen. V ČR je celkem 4000 architektů v poměru 71 % mužů a 29 % žen. Nejvíce architektů vykonává profesi v Itálii – 152 000. V průměru připadá v Evropě 1 architekt na 1000 obyvatel.

Zkušenosti ACE s projekty financovanými EU

Zdravotnické středisko v Karviné – projekt ARV

V současné době jsou z České republiky společně s ACE zapojeni do projektů dva partneři v rámci dvou konsorcií. Jedná se o projekt ARV (greendeal-arv.eu) a BUSGoCircular (busgocircular.eu).

Do evropského projektu ARV (zaměřeného na klimatická a energetická opatření ve stavebnictví) se v lednu 2022 prostřednictvím ACE zapojilo město Karviná s revitalizací stávajícího zdravotnického střediska Karviná-Mizerov, které se tak stalo jednou z demonstračních budov projektu Czech Republic · ARV (greendeal-arv.eu). V průběhu revitalizace, která by měla být dokončena v prosinci 2024, budou využity inovativní technologie a postupy vedoucí ke snížení energetické náročnosti (nulová nebo plusová budova).

Energetické systémy – UCCEB – projekt BUSGoCircular

Univerzitní centrum energeticky efektivních budov ČVUT v Praze (UCCEB) zahájilo v září 2021 v rámci projektu BUSGoCircular (busgocircular.eu/aquatherm-fair) činnosti spojené s navrhováním, simulacemi a strategiemi pro energetické systémy budov a okružků (tepelné a elektrické), aplikací obnovitelných zdrojů energie, skladováním energie (baterie, voda) a jejich provozem, simulacemi energetických systémů. Součástí projektu UCCEB jsou také vzdělávací akce, monitoring, ověřování metodik a nástrojů vzdělávání atd. Projekt UCCEB by měl být ukončen v březnu 2023.

Evropská rada architektů (ACE) se účastní projektů financovaných z evropských fondů od roku 2010, většinou na pozvání ostatních partnerů k účasti na konsorciích.

Úkolem ACE v projektech financovaných z evropských fondů je obecně zjednodušovat partnerům v projektu zajišťování odpovídajících odborných znalostí a šířit výsledky prostřednictvím své rozsáhlé sítě členů a mezinárodních kontaktů. Práce na těchto projektech zatím přispívá k ambicím ACE podporovat roli architektů v energeticky účinné výstavbě a energeticky orientované regeneraci měst, rozšiřovat výzkumnou činnost a témata, která jsou pro evropské architektky lépe použitelná, a podporovat její strategické postoje.

Aktuální projekty

ACE se od roku 2010 podílela na 18 evropských projektech a v současné době je součástí sedmi projektů ve čtyřech rozdílných tematických okruzích: Výzkum a inovace (projekty BIM-Speed, Cultural-e a Drive 0); Koordinace a podpora opatření na zvyšování kvalifikace architektů (projekty ARISE a BUSGoCircular), Podpora Green Deal – cirkulární ekonomiky a uhlíkově neutrální výstavby (projekt ARV) a Policejní fond pro Bezpečnost podpořenou návrhem pro Místa pro bohoslužby (projekt SOAR).

Projekty financované z evropských fondů mají za cíl poskytovat inovativní, perspektivní řešení řady problémů, které ovlivňují každodenní život Evropanů. Obvykle probíhá zdlouhavý konzultační proces, v jehož rámci Evropská komise identifikuje problémy a vyhledává výzvy k předkládání projektů na nejrůznější témata a v rámci několika režimů financování. Návrhy jsou podrobeny odbornému oponentnímu řízení, které vede k výběru a přidělení finančních prostředků na rozvoj projektového záměru úspěšným konsorciím. Jakmile jsou projekty vypracovány a dokončeny, jsou jejich výsledky obvykle před konečným posouzením a schválením Evropskou komisí testovány a ověřovány na demonstračních místech po celé Evropě. Mezi stálými zaměstnanci ACE starajícími se o správu evropských projektů jsou tři architektky: Dr. Veronika Schröpfer, Larissa De Rosso a Gloria Oddo.

Budova zdravotnického zařízení v Karviné-Mizerově z roku 1993 projde revitalizací s cílem dosáhnout pasivního standardu. Akce je součástí projektu ARV. Foto archiv ARV

David Chipperfield, Nové muzeum, Berlín, Mies van der Rohe Award 2011

Barozzi Veiga, Filharmonie, Štětín, Polsko, Mies van der Rohe Award 2015

NL Architects a XVW architectuur, DeFiat Klieburg, Amsterdam, Nizozemsko, Mies van der Rohe Award 2017

Henning Larsen Architects a Studio Ólafur, Harpa – koncertní hala a konferenční centrum, Reykjavík, Mies van der Rohe Award 2013

Lacaton & Vassal architectes, Frédéric Druot Architecture, Christophe Hutin Architecture, rekonstrukce 530 bytů – Grand Parc Bordeaux, Francie, Mies van der Rohe Award 2019

Grafton Architects, Městský dům – Kingston University, Mies van der Rohe Award 2021

Nová vizuální identita ACE

logotypes - acronyms

ACE spustila v prosinci 2020 evropskou výzvu k podávání návrhů na vytvoření nové komplexní vizuální identity ACE. Vítězný vizuální styl byl vybrán z 62 přihlášek ze 13 různých evropských zemí.

Dne 22. dubna 2021 porota doporučila ACE jako vítěze studio Red&Grey, které dopracuje soutěžní návrh. Nový vizuální styl by měl povzbudit klienta a architekta ke spolupráci v novém tvůrčím a otevřeném procesu dialogu. Přístup vítězů prokázal pochopení příběhu ACE a účinně zachytil svět architektury v logicky vystavěném konceptu. Porota také ocenila novou typografii.

Přihlášky hodnotila mezinárodní porota ve složení: Walter Bohatsch (Bohatsch und partner); Martin Gaffney (DesignWorks); Jan Kosatko (Studio Kosatko); Georg Pendl (prezident ACE v letech 2019–2021); Selma Harrington (předchozí prezidentka ACE) a Pavel Martinek (bývalý člen Výkonné rady / představenstva ACE). Vizuální identitu vybírali na základě následujících kritérií: kvalita/inovace/jedinečnost/kreativita/praktičnost.

Od roku 2021 bude nová vizuální identita postupně zaváděna napříč různými komunikačními kanály ACE (newsletter, sociální média, tiskoviny, web atd.). Na přelomu let 2022 a 2023 by měly vzniknout nové webové stránky s lepší funkcí vyhledávání a uživatelského komfortu.

custom display typeface

Pack my red box with
five dozen quality jugs

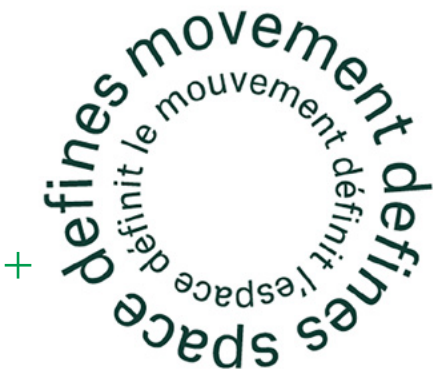
Whereas recognition of
the inherent dignity

typeface - Atlas

Téma připravili Pavel Martinek
a Markéta Pražanová

Překlady textů z angličtiny
Lucie Mertlíková

+ bilingual circular poetry

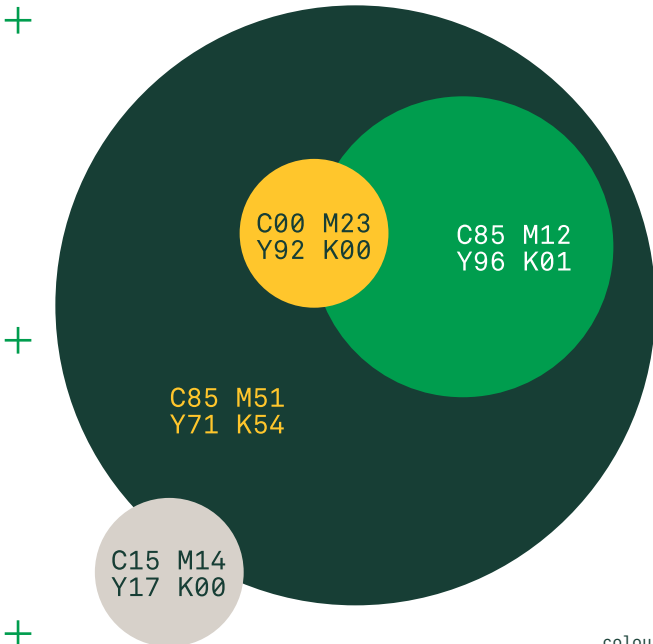
film / photography

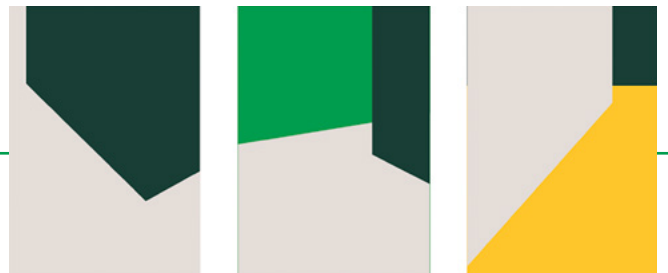
+ social media logos

graphic system

colours

VÝSLEDKY
SOUTĚŽÍ

MUZEUM ŘÍČANY – PROSTOR PRO MODERNÍ
VZDĚLÁVÁNÍ

**Jednofázová otevřená projektová
architektonická soutěž**

Vyhlašovatel	Město Říčany
Sekretář	Jana Vavřinová
Předmět soutěže	Návrh architektonického a konstrukčního řešení objektu pro moderní vzdělávání Muzea Říčany v území pod památkovou ochranou – v areálu zříceniny hradu v Říčanech. Stávající objekt čp. 119 (par. č. 144), který je předmětem soutěže, je v památkovém zájmu. Muzeum bude obsahovat vzdělávací prostory, sociální zázemí a umožní návštěvníkům malé občerstvení. S ohledem na plánovanou vzdělávací náplň muzea se předpokládalo maximální prostorové a provozní propojení se sousedním geoparkem umístěným na pozemku 1. Základní školy a s veřejně přístupnou hradní zahradou, ale s možností provozního oddělení jednotlivých částí.
Datum konání soutěže	1. 11. 2021–17. 2. 2022
Porota	Hana Špačková, Jakub Halaš, David Mareš, Tomáš Bezpapec, Jitka Hofmeisterová náhradníci Alice Štěpánková, Michal Anelt, Lenka Milerová
Počet odevzdaných návrhů	15
Ceny a odměny celkem	265 tis. Kč
1. cena (115 tis. Kč)	Karel Filsak architekti, s. r. o. / Karel Filsak, spolupráce Norbert Lichý

Kompaktní figura domu, archetypální tvar podtrhnutý dojmem masivnosti díky rafinovaně řešeným otvorům i rustikální materialitě dodávají malému objektu muzea monumentální výraz a silnou identitu. Nezastavěná zahrada dokonale splňuje požadavek na průhled z geoparku na hradní věž a navíc umožňuje návštěvníkům zcela intuitivní průchod mezi všemi třemi částmi areálu. Provozní řešení je dobré a graduje velkorysým výstavním prostorem pod střechou. Prostorová úspornost a kompaktnost je předpokladem k nízkým investičním nákladům a provozní udržitelnosti, velikost některých prostor je však na hranici

funkčnosti. Z environmentálního hlediska jde o jeden z nejlépe zpracovaných návrhů, a to hlavně díky kompaktnosti objemu a přiměřeně velkým otvorům. (kráceno redakci)

2. cena (75 tis. Kč)	Michal Šiška, Matěj Petránek
3. cena (30 tis. Kč)	Kamil Měrka
3. cena (30 tis. Kč)	Tomáš Hanus, Jan Holub
Odměna (15 tis. Kč)	ROHÁČ STRATIL, s. r. o. / Bronislav Stratil

NÁMĚSTÍ EDVARDA BENEŠE

Dvufázová otevřená projektová urbanisticko-architektonická soutěž

Vyhlašovatel Organizátor	Statutární město Ostrava Městský ateliér prostorového plánování a architektury, příspěvková organizace Oldřich Bajger
Sekretář Předmět soutěže	Ideový urbanistický návrh území náměstí Dr. Edvarda Beneše a jeho bezprostředního okolí nacházející se v Městské památkové zóně Moravská Ostrava a dále projektový návrh urbanisticko-architektonického řešení veřejného prostranství na pozemcích parcelní číslo 405/1, 405/8, 405/9, 405/13, 405/14, 405/15, 407/1, 407/2, 407/3, 3494/1, 3550/1, 3550/33, které jsou součástí zájmového území. Návrh bude sloužit k další koordinaci městských a soukromých investičních záměrů.
Datum konání soutěže Porota	7. 7. 2022–30. 9. 2022 Zuzana Bajgarová, Zuzana Ožanová, Ondřej Vysloužil, Miroslav Cikán, Jan Sedlák, Milena Vitoulová, Vladimír Fialka náhradníci Kateřina Šebestová, Petr Buryška, Lýdia Šušlíková, Jana Zdráhalová
Počet odevzdaných návrhů Ceny a odměny celkem	3 450 tis. Kč

2. cena (300 tis. Kč)

Martin Materna, Jiří Mika,
Markéta Káňová, Petr Svoboda, Adéla Kudlová

Porota doporučuje tento návrh k realizaci. Návrh definuje srozumitelné celky (1. plochu bývalého Německého domu, 2. parkové náměstí, 3. předprostor radnice), které na sebe navazují. Návrh předjímá realizovatelnou etapizaci a zachovává funkčnost jednotlivých etap v každé fázi vývoje území. Návrh navrhuje regulaci objemu nové zástavby na místě původního Německého domu. Kompoziční vztah nového náměstí a navazujících ulic je čitelný. Nové umístění stávajícího uměleckého díla je na vhodném místě a působí přirozeně. Návrh předkládá kvalitní dopravní řešení odpovídající měřítku. Návrh splňuje požadavky na hospodárnost a ekonomickou přiměřenost. Nepředpokládá prvky veřejného prostranství, které by byly výrazně náročné na provoz či investici.

Odměna (150 tis. Kč)

gogolák + grasse s. r. o. / Ivan Gogolák, Lukáš Grase, spolupráce Jakub Daniel, Ivan Čechmánek

PARK ČERNOVICKÁ PÍSKOVNA

Jednofázová otevřená projektová urbanisticko-krajinářská soutěž

Vyhlašovatel Organizátor	Statutární město Brno Kancelář architekta města Brna, p. o.
Sekretář Předmět soutěže	Kristina Župková Návrh urbanisticko-krajinářského řešení parku Černovická pískovna, který vznikne rozsáhlou transformací současného těžebního prostoru a přiléhajících území v jihozápadní části města. Záměrem je vznik nového moderního parku celoměstského významu, který kromě svého rekreačního a relaxačního využití zajistí podmínky pro existenci a další rozvoj místního přírodního bohatství.
Datum konání soutěže Porota	7. 1. 2022–8. 4. 2022 Petr Hladík, Petra Quittová, Michal Sedláček, Petr Kuče-

ra, Vladimír Sitta, Zdeňka Vydrová, Jiří Sádlo
náhradníci Tomáš Koláčný, Filip Chvátal, Ludvík Kadlec, Jiří Hasoň, Alexandra Koutná, Monika Knězková, Ondřej Nečaský, Daniel Matějka, Tomáš Popelínský, Jan Sychra, Helena Vařejková

Počet odevzdaných návrhů 5

Ceny a odměny celkem 900 tis. Kč

1. cena (350 tis. Kč)

Radek Prokeš, Martina Havlová, Eva Wagnerová, Veronika Hladíková, Ivan Gogolák, Lukáš Grasse, spolupráce Tereza Hrubá, Radomír Řepka

Porota vysoce hodnotí kontextuální uvažování – park je součástí tkaniva města a současně svébytným celkem nezaměnitelného charakteru. Návrh charakterizuje programatická otevřenost – místo spektakulárního cílového řešení nabízí spíše strategii k dalšímu postupu. Budoucí podoba pak tak může být definována i budoucími uživateli mezi něž patří jak lidé, tak i flóra a fauna. Ke konceptu lze přidávat spíše než ubírat. Jinými slovy, robustnost návrhu spočívá právě v jeho flexibilitě. Park se dá nazvat i místem objevu – vzhledem k topografii, vegetaci a rozlehlosti. Jako jediný návrh zabíhá do okolní struktury města a propojuje se s širším okolím. Odkazuje na posttěžební krajinu a nabízí alternativní postupy dotěžování. Navržené terénní modelace umožňují výhledy do širokého okolí a nabízí neobvyklé pohledy na město. Management vývoje parku je detailně propracován a dá se předpokládat, že navrhovaná péče nepřekročí finanční možnosti zadavatele. (kráceno redakci)

2. cena (250 tis. Kč)

Jan Pospíšil, Jana Zuntychová, Adam Lacina

3. cena (180 tis. Kč)

ra15, a. s. / Radek Lampa, Renata Bartková, Kateřina Havlová, Oksana Dzabarjan, Libor Hrdoušek, Maxim Petricov, spolupráce Marie Vymazalová, Tomáš Zdeňblo, Jiří Vítek

Odměna (120 tis. Kč)

PS studio, s. r. o. / Pavel Šemora, Kateřina Šamánková, Romana Turečková, Anna Popelová, Tereza Tichá, Jan Opřchal

VLTAVSKÁ FILHARMONIE

Mezinárodní jednofázová užší architektonická projektová soutěž o návrh

Vyhlašovatel

Hlavní město Praha, zastoupené odborem hospodaření s majetkem, a Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy, p. o.

Organizátor

HAVEL & PARTNERS s. r. o., advokátní kancelář

Sekretář

Kamila Kulhánková

Předmět soutěže

Zpracování architektonického návrhu pro účely budoucí výstavby koncertního sálu v rámci soudobého hudebního centra, které by splňovalo světové standardy (akustické, kapacitní, dispoziční, technické, architektonické a urbanistické) a zároveň potvrzovalo pověst Prahy, která je kulturní metropolí a symbol české hudební tradice. Budova Vltavské filharmonie v Praze by měla mimo jiné mít celkem tři sály: hlavní – koncertní pro cca 1 800 diváků, malý sál pro komorní hudbu s kapacitou cca 700 míst a multifunkční pro ostatní žánry a typy akcí s kapacitou až 500 míst.

Datum konání soutěže

18. 8. 2021–15. 3. 2022

Porota

Zdeněk Hřib, Lubomír Zorálek, Petr Hlaváček, Jan Čížinský, Martin Krupauer, Josef Pleskot, Marcela Steinbachová, Peter Gero, Andreas Cukrowicz, Tina Saaby, Michal Sedláček
náhradníci Viktor Mahrik, Jakub Veselý, Bohuslav Svoboda, Milan Němeček, Hana Třeštíková, Lubomír Brož, Adam Scheinherr, Jan Wolf, Jan Chabr, Lenka Burgerová, Pavel Vyhňálek, David Mareček, Jaromír Hainc, Martin Gross, Daniel Sobotka, Ladislav Lábus, Michal Fišer, Klára Salzmann, Adrian Ellis, Erik Niels Lund, Roman Bělor

Počet odevzdaných návrhů 19

Ceny a odměny celkem 17 377 360 Kč

1. cena

Bjarke Ingels Group / Bjarke Ingels, Brian Yang, spolupráce AED PROJECT / Aleš Marek, Šárka Schneiderová, John Henley, Karel Košek, Tomas Hradek, NAGATA ACOUSTICS / akustika: Marc Quiquerez, Neza Kravanja, THEATRE PROJECTS / návrh scény a vybavení: Findlay Ross, Mark Stroomeer, BURO HAPPOLD / konstrukce, environmentální návrhy: George Keliris, Kostis Lysi-

katos, Michael Keverne, SYSTEMATICA / mobilita: Tiffanie Yamashita, FRONT / technické návrhy fasád: Marc Simons, Jill Fredrickson

to Sanchez (Schlaich Bergermann Partner), Dominik Pleva (Afry), Marc Quiquerez (Nagata Acoustics), Noémie Liotard (Nagata Acoustics), Rasmus Sorensen (Buro Happold), James Burlumi (Matthew South West)

PŘÍSTAVBA ZÁKLADNÍ ŠKOLY PRAHA – LIPENCE

Jednofázová užší architektonická soutěž o návrh

Vyhlašovatel
Organizátor

Městská část Praha-Lipence
HAVEL & PARTNERS s. r. o.,
advokátní kancelář

Sekretář
Předmět soutěže

Kamila Kulhánková
Návrh přístavby základní školy Praha-Lipence, ve které bude umístěna nová kuchyně, jídelna a kmenové učebny. Areál původní malotřídí školy byl v minulosti několikrát přestavěn a dostavěn do současné podoby. Cílem projektové části soutěže bylo ověřit prostorové a kapacitní limity a navrhnout navýšení kapacity kmenových učeben, odpovídající navýšení kapacit šaten a WC pro děti, rekonstrukci kuchyně a jídelny na současný standard, navýšení kapacity poradenského pracoviště, optimalizace zázemí pro pedagogy a management a menší úpravy dispozice stávajících objektů v návaznosti na novostavbu. Cílem ideové části bylo poté ověřit a navrhnout samostatně realizovatelné úpravy fasády historického objektu školy, úpravy prostranství v bezprostředním okolí školy a další možné úpravy dispozice stávajících objektů nad rámec zadání projektové části soutěže.

Datum konání soutěže
Porota

26. 10. 2021–22. 3. 2022
Lenka Kadlecová, Martin Van-
ko, Tomáš Čísař, Pavla Feist-
nerová, Jitka Hofmeisterová
náhradníci Jitka Krůtová, Iva-
na Žáková, Jakub Našinec

Počet odevzdaných návrhů
Ceny a odměny celkem
1. cena (90 tis. Kč)

5
630 tis. Kč
VLLNNA, s. r. o. / Petr Šindelář

2. cena

Barozzi Veiga + Atelier M1 / Alberto Fernandez Veiga, Fabrizio Barozzi, spolupráce Atelier M1 architekti, s. r. o., Praha / Pavel Joba, Jan Hájek, Jakub Havlas, Tereza Březovská, Martin Holba, Václav Jirásek; akustika: NAGATA ACOUSTICS, Motoo Komoda, Marc Quiquerez, Noémie Liotard; divadelní technologie: Theatre Projects Consultants Ltd., Londýn: Findlay Ross, Mark Stroomer; statika, TZB, fasády, stavební fyzika, vtahy, ekologie, osvětlení: Buro Happold GmbH, Berlín / Rod Manson; krajinářský architekt: Atelier Loidl Landschaftsarchitekten GmbH, Berlín: Leonard Grosch, Martin Schmitz, Leonard Schmidt

3. cena

Bevk Perović arhitekti d. o. o. / Matija Bevk, Vasa J. Perović, Kaja Stopar, Martin Tomažič, Blaž Goričan, Rok Primažič, Mitja Usenik, Samo Bojnec, Valentin Tribušon Ovsenik, spolupráce Miomir Mijić, Gašper Blejec, Niko Kristanič

4. cena

Petr Hájek ARCHITEKTI, s. r. o. / Petr Hájek, Jan Janoušek, Nikoleta Slovákova, Matyáš Barák, Tomáš Pevný, Martin Stoss, Natália Sýkorová, Tereza Havránková, spolupráce Marc Quiquerez, Juraj Cholvádt, Sára Gebauerová, Matúš Sumbal, Petr Sádovský, Dušan Zoula, Michal Dědourek, Ladislav Říha, Milan Hlava

5. cena

Snøhetta / Kjetil Trædal Thorsen, Daniel Berlin, Jette Cathrin Hopp, spolupráce Tom Lamming (Theatre Projects), Knut Stockhusen (Schlaich Bergermann Partner), Alber-

Porota považuje za vhodný celkový architektonický výraz, který je sebevědomý a koresponduje s moderním pojetím školy, dále využití dřeva jako hlavního konstrukčního i pohledového materiálu s ohledem na jeho environmentální a edukativní stránku, také považuje za vhodný celkový důraz na udržitelné stavění veřejných staveb, které bude brzy nutným standardem. Porota kladně

hodnotí transparentnost přístavby směrem do ulice a na venkovní pobytovou terasu, která zvyšuje potenciál využití pro společenské účely a zároveň přináší městotvorný charakter. Vhodná je absence podzemního podlaží s ohledem na složité základové poměry, racionální dispozice, úsporná a logická řešení, která umožňují malý objem stavby. Pozitivně je vnímáno řešení centrálního prostoru s pobytovými schody, řešení jídelny jako otevřeného sálu, přesun družiny k uliční fasádě a kanceláři do klidnějších prostor, stejně jako funkční dispoziční řešení kuchyně a umístění venkovních WC.

2. cena (60 tis. Kč)

SOA architekti, s. r. o. / Ondřej Píhrt, Ondřej Laciga, Štefan Šulek, Petra Lálová

3. cena (30 tis. Kč)

Hejdová Duba architekti, s. r. o. / Milada Hejdová, Martin Duba, Martin Duba

REVITALIZACE NÁMĚSTÍ ALMY ROSÉ (PŘED DÉLNICKÝM DOMEM) V JIHLAVĚ

Jednofázová otevřená projektová urbanisticko-krajinářská soutěž

Vyhlašovatel
Organizátor

Statutární město Jihlava
Osigeno – veřejné zakázky
a dotace, s. r. o.

Sekretář
Předmět soutěže

Tomáš Rýc
Řešení revitalizace části ulice Žižkova budoucího náměstí Almy Rosé (před Dělnickým domem) v Jihlavě. Cílem soutěže bylo nalezení nejvhodnější koncepce a výrazu veřejného prostoru pro obnovenou funkci náměstí s nově definovanou náplní. Náměstí by rovněž mělo být reprezentativním předpolím Dělnického domu umožňují-

Datum konání soutěže
Porota

cím přirozenou expanzi kultury do veřejného prostoru.
08. 12. 2021–24. 3. 2022
Martin Laštovička, Vít Zeman, Lenka Tomášová, Jan Šépka, Antonín Novák, Petr Velička, Milota Sidorová
náhradníci David Beke, Jaroslav Huňáček, Aleš Stuchlík, Marcela Steinbachová, Zbyněk Ryška

Počet odevzdaných návrhů

13

Ceny a odměny celkem

550 tis. Kč

2. cena (200 tis. Kč)

Anna Laubová

Návrh představuje kategorii civilně pojednaných řešení. 1) Jednoznačná koncepční práce s vegetací definuje stromořadí před objekty socialistické etapy a organicky začleňuje dominantu sochy sv. Jana Nepomuckého. Zatímco předprostor Dělnického domu zůstává uvolněn pro případné kulturní aktivity. 2) Porota oceňuje čistotu koncepčního řešení celoplošně dlážděného prostoru včetně napojení ulice Fibichova. 3) Porota postrádá pobytovou kvalitu prostoru. 4) Kašna je vhodně umístěná v těžišti náměstí a tvoří protipól soše sv. Jana Nepomuckého. Doporučení k dopracování studie: 5) Není jasná pěší průchodnost náměstí. 6) Nedostatečná šířka pěších komunikací v západním a východním rohu náměstí. 7) Nerealizovatelnost zvýšeného prahu na Žižkově ulici. 8) Provéřit umístění zastávky před přechodem pro chodce – rozpor s normovými požadavky. 9) Provéřit absenci ostrůvku na přechodu pro chodce. 10) Provéřit možnost eliminace bypassu při pravém odbočení do Hradební ulice (při zachování odbočovacího pruhu v šíři vozovky). 11) Dopracovat návrh nakládání s povrchovými vodami. 12) Doložit pobytovost velké zdlážděné plochy a jejího kontaktu s hranou vozovky. 13) Provéřit druhy použitých stromů

2. cena (200 tis. Kč)

Robert Sedlák, Eliška Nováková, Jakub Kutílek, Jitka Česká

Návrh odkazuje na historický stav místa s jasně vymezenou trojúhelníkovou plochou osázenou stromy v těžišti prostoru s možností posezení a vodním prvkem. 1) Koncept je oslaben nepřesvědčivou interpretací. 2) Uvolněný je naopak předprostor Dělnického domu. 3) Porota oceňuje čistotu koncep-

ního řešení celoplošně dlážděného prostoru včetně napojení ulice Fibichova. 4) Porota oceňuje ambici zklidnit Žižkovu ulici. 5) Porota pozitivně hodnotí dobré napojení celého prostoru i ve vstupech do území. 6) Porota oceňuje měřítko a výběr vhodných druhů stromů. Doporučení k dopracování studie: 7) Zvážit nepřesvědčivé tvarosloví vodního prvku a záhonů. 8) Řešit zapojení drobné žulové kostky do návrhu z důvodu zlepšení ekonomiky projektu. 9) Dopracovat návrh nakládání s povrchovými vodami. 10) Zvážit přesvědčivější interpretaci historické stopy. 11) V souvislosti s odkazem návrhu na původní řešení z 19. století se doporučuje prověřit umístění významotvorného prvku sochy sv. Jana Nepomuckého.

Urbanistický koncept návrhu dobře řeší vazby na město i na terminál, vhodně hierarchizuje venkovní prostory, zbytečně nezatahuje dopravu do hloubky území a umožňuje bez dalších podmiňujících investic realizaci školy. Orientace hlavního vstupu je přínosná, stejně jako vztah prostranství k jezírku, k terminálu i k městu. Návrh přináší širokou škálu a velké množství společných vnitřních prostor (schodiště, stupně...), a to v míře možná ekonomicky až příliš náročná. Zvolené horní prosvětlení je přínosem pro vnitřní prostředí školy, tvar pilové střechy navíc vytváří výraznou siluetu – znak nové budovy; architektonické a konstrukční řešení pilové střechy je však nutné s ohledem na výše řečené detailně dopracovat. (kráceno redakcí)

3. cena (100 tis. Kč) Jana Kafková, Matěj Čunát, Eliška Málková, Marie Štefanová, Lynda Zein
Odměna (50 tis. Kč) Till Rehwaldt, Adéla Chmelová, Anežka Bauerová, Eliška Olšanská

2. cena (450 tis. Kč) Pelčák a partner architekti, s. r. o., Jan Sochor
3. cena (250 tis. Kč) Pavel Jura, Pavel Steuer, spolupráce Aleš Hartl, Jakub Slováček, Vratislav Žíka, Jiří Cihlář (Cevre, s. r. o.)
4. cena (170 tis. Kč) TŘI.ČTRNÁCT architekti, s. r. o. / Ondřej Palenčar, Adam Koten
5. cena (130 tis. Kč) re:architekti studio, s. r. o. / Ondřej Synek, Jan Vlach, David Pavlišta, Jiří Žid, spolupráce Tereza Psočková, Alžběta Widholmová, Vojtěch Ružbatský, Jan Čech, Jan Trafina, David Pfann
6. cena (100 tis. Kč) SOA architekti, s. r. o. / Ondřej Pihrt, Štefan Šulek, Ing. Ondřej Laciga, Kateřina Luftová, Petra Lálová, spolupráce Sarah Sommerová, Dalibor Dvořák, Filip Zelník, Alex Máslo, Květoslav Syrový

SVAZKOVÁ ZÁKLADNÍ ŠKOLA DR. VÁCLAVA KOUNICE, SLAVKOV U BRNA

Jednofázová užší projektová architektonická soutěž

Vyhlašovatel Dobrovolný svazek obcí
Organizátor Dr. Václava Kounice
Sekretář LAWYA tender, s. r. o.
Předmět soutěže Michal Šilhánek
Návrh svazkové základní školy Dr. Václava Kounice, Slavkov u Brna.
Datum konání soutěže 7. 2.–31. 5. 2022
Porota Michal Boudný, Marie Jedličková, Martin Krátký, Jan Jehlík, David Mikulášek, Ondřej Tuček, Aleš Burian
náhradníci Blahoslava Suchánková, Jiří Půček, Rudolf Grimm, Petr Bořecký
Počet odevzdaných návrhů 6
Ceny a odměny celkem 1 900 tis. Kč
1. cena (800 tis. Kč) Atelier 99, s. r. o. + UYO architekti, s. r. o. / Jan Skoumal, Jaroslav Habarta, spolupráce Ludmila Jankovichová

ČÁSLAV MILOŠI FORMANOVÍ – VÝTVARNÉ DÍLO NA KOMENSKÉHO NÁMĚSTÍ

Jednofázová otevřená projektová výtvarná soutěž

Vyhlašovatel	Město Čáslav
Organizátor	David Mateáško
Sekretář	Radka Neumanová
Předmět soutěže	Návrh uměleckého díla, které bude připomínat osobnost oscarového režiséra a scenáristy Miloše Formana. Narodil se v domě čp. 555, Balkán I. Ulice byla roku 2008 přejmenována na Formanovu na počest jeho rodičů, kteří oba zahynuli v koncentračních táborech. V Čáslavi prožil pouze dětství, ale silný vztah k městu si dle veřejných prohlášení i vzpomínek rodiny zachoval po celý život. A Čáslav se v posledních letech snaží k jednomu ze svých nejvýraznějších rodáků hledat ten svůj. Jedním z kroků na této cestě by mělo být i nové výtvarné dílo na Komenského náměstí, na „plácku“ pod okny bývalého evangelického učitelského ústavu, kde učil i jeho otec. Dílo by mělo svým ztvárněním, použitými materiály i proporcemi dotvářet charakter a atmosféru náměstí, i parku v jeho centrální části, a být důstojným, důvtipným a nepatetickým připomenutím této význačné osobnosti.
Datum konání soutěže	21. 3.–30. 5. 2022
Porota	Vlastislav Málek, Matěj Forman, Jan Šépka, Ondřej Nekvasil, Veronika Marešová náhradníci Martin Horský, Jan Forman, Miroslav Jakubčík
Počet odevzdaných návrhů	29
Ceny a odměny celkem	228 tis. Kč
1. cena (90 tis. Kč)	Benedikt Markel, Jan Sulzer

Nejlépe ztvárněné sochařské dílo – objekt. Nejpůsobivější, co se týče formy i obsahu. Neklade velký důraz na okolí, dává prostor a svobodu dalšímu dopracování. Citlivě

zmiňuje životopisné údaje a citáty z filmů decentním způsobem, takže nerezignuje na edukativní složku, ale činí tak civilním způsobem. Nepůsobí pietně, ale příjemně oživuje veřejný prostor. Při rozpracování projektu je třeba věnovat pozornost návaznosti na okolí a realizačním detailům.

2. cena (76 tis. Kč)	Petr Dušek, Jiří Foller
3. cena (32 tis. Kč)	Ondřej Bělíca
Odměna (15 tis. Kč)	Michala Bartuňková
Odměna (15 tis. Kč)	Petr Pištěk
Odměna (15 tis. Kč)	Alexandr Kotačka, Eva Pyková
Odměna (15 tis. Kč)	ART DUCKART s. r. o. / Pavel Cupák

NMNM SMUTEČNÍ SÍŇ

Jednofázová otevřená projektová urbanistická, architektonická a krajinářská soutěž.

Vyhlašovatel	Nové Město na Moravě
Organizátor a sekretář	Zbyněk Ryška / Refuel s. r. o.
Předmět soutěže	Návrh urbanistického, architektonického a krajinářského řešení stavby Smuteční síně a podmiňujících staveb veřejných prostranství a technické a dopravní infrastruktury.
Datum konání soutěže	4. 4.–1. 8. 2022
Porota	Jaroslav Lempere, Dan Sokolíček, Monika Ohrzadová, Aleš Burian, Pavel Jura, Lukáš Pecka, Lucie Radilová náhradníci Michal Šmarda, Stanislav Marek, Rudolf Grimm, Igor Šimon
Počet odevzdaných návrhů	33
Ceny a odměny celkem	500 tis. Kč
1. cena (250 tis. Kč)	Radim Horák, Hana Horáková, Tereza Zvolská, Martin Sazama, Ema Sazama, Roman Wintner, Vojtěch Marek

Návrh reprezentuje přiměřené, prostorově i provozně úsporné řešení, přitom však formálně přesvědčivé. Porota tak kladně hodnotí zejména civilní pojetí stavby a užitnou hodnotu vstupního portiku, stejně jako přehledné a bezkolizní provozní a dispoziční řešení. Provozní vazby jsou navrženy přímočarě s jednoduchou organizací velkých i malých

obřadů. Formálně výrazný návrh světlíků je pro stavbu smuteční síně pochopitelný, přesvědčivý. Porota hodnotí kladně celkovou technickou přiměřenost návrhu a s tím spojenou míru investičních a provozních nákladů. Krajinářské řešení je přiměřené a nenásilně zapojuje objekt do současného přírodního rámce. Práce s terénem a rozmístěním vegetace evokuje přirozenou krajinu vysočiny. Soutěžní návrh nejlépe naplňuje předpoklady zadání, jasným a přiměřeným řešením výrazně přispívá k realizovatelnosti tohoto projektu. (kráceno redakcí)

2. cena (150 tis. Kč) Jan Doubek, spolupráce Soňa Minárechová, Petr Stojaník
3. cena (100 tis. Kč) IKA Brno s. r. o. / Tomáš Dvořák, Lenka Bažík, Vojtěch Kolář

PROBÍHAJÍCÍ SOUTĚŽE

TRANSFORMAČNÍ CENTRUM ÚSTECKÉHO KRAJE

Dvoufázová otevřená projektová architektonická soutěž

- Vyhlašovatel Ústecký kraj
Organizátor CCEA MOBA
Sekretář Igor Kovačević
Předmět soutěže Návrh Transformačního centra, které vznikne revitalizací a rekonstrukcí objektu střední školy na adrese Stará 2702/100 v Ústí nad Labem. Rekonstruovaný objekt se má stát vzorným příkladem revitalizace objektu z druhé poloviny 20. století, a to při zohlednění optimálních investičních a provozních nákladů. V objektu školy má vzniknout Transformační centrum, které bude poskytovat nezbytné podpůrné služby pro řízenou transformaci regionu.
Předpokládané ceny a odměny celkem Porota 4 000 tis. Kč
Jan Weldich, Iva Dvořáková, Tomáš Rieger, Milada Hejdoová, Martin Stára, Gilma Teodora Gylytė, Lukáš Kordík
náhradníci Simona Kosíková Šulcová, Iva Tomešová, Pavla Svítlová, Tomáš Petermann, Pavel Plánička
Datum odevzdání soutěžních návrhů 4. 11. 2022

KULTURNÍ CENTRUM KINO 70 V NOVÉM MĚSTĚ NAD METUJÍ

Jednofázová otevřená projektová architektonická soutěž

- Vyhlašovatel Město Nové Město nad Metují
Organizátor David Mateáško
Sekretář Žaneta Marvánová
Předmět soutěže Zpracování architektonického návrhu rekonstrukce a revitalizace budovy Kina 70 v Novém Městě nad Metují a jejího budoucího multifunkčního využití pro provoz kina, divadla, hudební a další možné produkce (tanec, konference, výstavní činnost). Zadání nevyklučuje přístavbu či nástavbu objektu za účelem optimalizace využití.
Předpokládané ceny a odměny celkem Porota 590 tis. Kč
Libor Hovorka, Vít Lukas, Miroslav Cikán, Ondřej Beneš, Ondřej Císlar
náhradníci Petr Hable, Zdeněk Krákora, Jiří Smolík
Datum odevzdání soutěžních návrhů 7. 11. 2022

PŘEDPROSTOR DOMU UMĚNÍ A PARK KOLIŠTĚ I

Jednofázová otevřená projektová krajinářsko-architektonická soutěž

- Vyhlašovatel Statutární město Brno
Organizátor Kancelář architekta města Brna, p. o.
Sekretář Tomáš Pavlíček
Předmět soutěže Celý park Koliště I včetně Domu umění a jeho předprostoru a také přilehlé chodníky se stromořadími. Dům umění i s jeho předprostorem byl koncipován jako dům v parku, a proto je s přilehlým parkem neodmyslitelně spojen. Samotný park byl důležitým kompozičním prvkem Malinovského náměstí. Účastníci soutěže by měli navrhnout stabilizační zásahy nezbytné pro zachování kontinuity vývoje vegetace parku.
Předpokládané ceny a odměny celkem Porota 800 tis. Kč
Filip Chvátal, Terezie Petišková, Michal Sedláček, Martina Forejtová, Pavel Nasadil, Marek Holán, Petr Hruša
náhradníci Vojtěch Mencl, Kristýna Černá, Kateřina Novotná, Ondřej Fous, Jana Kořínková
Datum odevzdání soutěžních návrhů 28. 11. 2022

REKONSTRUKCE BÝVALÉ VĚZNICE V UHERSKÉM HRADIŠTI

Jednofázová otevřená projektová architektonicko-urbanistická soutěž

Vyhlašovatel	Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových
Organizátor a sekretář	Igor Kovačević / CCEA MOBA: MOBA studio s. r. o.
Předmět soutěže	Proměna bývalého justičního paláce v Uherském Hradišti, část: Areál bývalé věznice – budova s kaplí okolo druhého nádvoří a ohradní zdi. Areál je památkově chráněný. Areál bude využit pro dva základní okruhy funkční naplně: Dislokace státních institucí rezortu ministerstva spravedlnosti: Okresní soud v Uherském Hradišti, Okresní státní zastupitelství v Uherském Hradišti, Probační a mediační služba ČR, pracoviště Uherské Hradiště; – „Muzeum totality“.
Předpokládané ceny a odměny celkem	3 350 tis. Kč

Porota	Ivo Popelka, Martin Sedláček, Jiří Mitáček, Aleš Holý, Marcela Steinbachová, Jan Proksa, Pavel Martinek, Juraj Mikulaj, Ondřej Hofmeister, náhradníci Simona Lorenčová, Vratislav Janča, Marek Junek, Stanislav Blaha, Václav Šuba, Veronika Krystová
Datum odevzdání soutěžních návrhů	4. 11. 2022

VYÚSTĚNÍ ŽIŽKOVSKÉHO TUNELU NA TACHOVSKÉ NÁMĚSTÍ

Jednofázová otevřená projektová výtvarná soutěž

Vyhlašovatel	Městská část Praha 3, Úřad městské části
Organizátor a sekretář	David Mateáško
Předmět soutěže	Návrh výtvarného, materiálového a technického řešení uměleckého díla na plochách lemujících vyústění žižkovského tunelu z Karlína na Tachovské náměstí po jeho revitalizaci, tj. na dvou rovnoběžných opěrných zdech a průčelní zdi vstupu do žižkovského tunelu ze žižkovské strany o celkové výměře 270 m ² , stojících na pozemku parc. č. 487/1 v katastrálním území Žižkov, obec Praha v návaznosti na projekt revitalizace Tachovského náměstí. Navržené dílo by se mělo stát oživujícím prvkem

přílehlého veřejného prostranství.
300 tis. Kč

Předpokládané ceny a odměny celkem
Porota

Štěpán Valouch, Pavel Křeček, Adam Kovalčík, Johana Lomová, Petra Vlachynská
náhradníci Matěj Michalk Žaloudek, Michal Vronský, Lukáš Brom

Datum odevzdání soutěžních návrhů

29. 11. 2022

SOUTĚŽE PO TERMÍNU ODEVZDÁNÍ SOUTĚŽNÍHO NÁVRHU / ŽÁDOSTI O ÚČAST

CENTRUM HORNÍ BRÁNA

Dvoufázová otevřená projektová urbanistická soutěž

Vyhlašovatel	Město Český Krumlov
Organizátor	MOBA studio, s. r. o.
Sekretář	Igor Kovačević
Předmět soutěže	Návrh urbanistického řešení lokality Pod Nemocnicí. Základním požadavkem soutěže je stanovit optimální využití a uspořádání řešeného území pro vytvoření nového lokálního centra města s důrazem na chytré dopravní řešení, které přinese této části města prokrvení městským životem s možností osazení funkcí občanské vybavenosti. Celková rozloha řešeného území je přibližně 6 ha.
Předpokládané ceny a odměny celkem	700 tis. Kč

Předpokládané ceny a odměny celkem
Porota

Josef Hermann, Ondřej Busata, Petr Hornát, Miroslav Reitingner, Boris Redčenkov, Štěpán Valouch, Jana Moravcová, Adam Gebrian, Martin Červinka
náhradníci Dalibor Carda, Vojtěch Remeň, Vítězslav Danda

Datum odevzdání soutěžních návrhů

30. 9. 2022

ZÁKLADNÍ A MATEŘSKÁ ŠKOLA NOVÁ ZBROJOVKA, BRNO

Jednofázová užší projektová urbanisticko-architektonická soutěž

Vyhlašovatel	Statutární město Brno / NOVÁ ZBROJOVKA, s. r. o.
Organizátor	Kancelář architekta města Brna, p. o.
Sekretář	Kristina Župková
Předmět soutěže	Návrh urbanisticko-architektonického řešení novostaveb základní a mateřské školy ve významné rozvojové lokalitě Nová Zbrojovka včetně přilehlých veřejných prostranství, která sestávají z ploch vymezených stavbami základní a mateřské školy a také polyfunkčního objektu, který v návrhu spoluvytváří urbanistickou kompozici nových veřejných prostranství, a dále z nástupního prostoru na prodloužení podchodu židenického nádraží.
Předpokládané ceny	3 100 tis. Kč a odměny celkem
Porota	Tomáš Pilař, Filip Chváta, Michal Sedláček, Jan Růžička, Antonín Novák, Štěpán Valouch, Ondřej Vysloužil, Zbyněk Ryška, Pavel Buryška náhradníci Tomáš Koláčný, Jiří Herman, Aleš Mrázek, Zdeněk Havelka, Miroslav Pekník, Ivona Uherková, Marek Holán, Lenka Štěpánková
Datum podání žádosti o účast	24. 6. 2022

PROMĚNA SADU DR. MILADY HORÁKOVÉ, OSTRAVA

Jednofázová užší projektová krajinářsko-architektonická soutěž

Vyhlašovatel	Statutární město Ostrava
Organizátor	Městský ateliér prostorového plánování a architektury, p. o.
Sekretář	Markéta Opělová
Předmět soutěže	Návrh krajinářsko-architektonického řešení sadu Dr. Milady Horákové v k. ú. Moravská Ostrava. Celkově je řešené území parku o rozloze 13,4 ha. Návrh je nutné řešit komplexně v rámci celého zájmového území. Cílem soutěže je proměna sadu na park celoměstského významu, včetně definování vhodné funkční náplně parku s přihlédnutím k historii místa a tomu, že se jedná o registrovaný významný krajinářský prvek. Návrh má najít vazby propustnosti mezi

parkem a celým zájmovým územím. Zadavatel klade důraz nejen na urbanisticko-krajinářsko-architektonické kvality, hospodárnost a ekonomickou přiměřenost, ale i udržitelnost.

Předpokládané ceny a odměny celkem
Porota

2 450 tis. Kč

Ondřej Vysloužil, Kateřina Šebestová, Rostislav Řeha, Jitka Rössová, Petr Velička, Jana Pyšková, Jakub Ivánek
náhradníci Zuzana Bajgarová, Petr Veselka, Jindřich Nový, Iva Seitzová

Datum podání žádosti o účast

1. 8. 2022

4. KVADRANT VÍTĚZNÉHO NÁMĚSTÍ

Mezinárodní urbanisticko-architektonický užší projektový soutěžní workshop

Vyhlašovatel
Organizátor
Sekretář
Předmět soutěže

Fourth Quadrant, s. r. o.
ONplan lab, s. r. o.
Petr Návrát

Nalezení optimálního architektonického a urbanistického řešení dotvoření území navazujícího na Vítězné náměstí, konkrétně území vymezeného ulicemi Jugoslávských partyzánů a Evropská. Cílem soutěže je vybrat takový návrh, který bude respektovat urbanistickou koncepci Dejvic Antonína Engela z roku 1924 a zohlední soudobé požadavky na polyfunkční zástavbu nejvyšších environmentálních standardů, jež bude místem cílého společenského, ekonomického a kulturního života Prahy 6. V rámci dostavby 4. kvadrantu budou řešeny záměry společnosti Fourth Quadrant a Vysoké školy chemicko-technologické (VŠCHT) a jejich skloubení se záměry města na revitalizaci Vítězného náměstí a veřejných prostranství areálu Kampusu Dejvice. Soutěž je pořádána ve spolupráci s Vysokou školou chemicko-technologickou v Praze, hlavním městem Praha, městskou částí Praha 6 a Institutem plánování a rozvoje hlavního města Prahy.

Předpokládané ceny a odměny celkem
Porota

12 000 tis. Kč

Petr Hlaváček, Jakub Stárek, Petr Palička, Leoš Anderle, Milan Pospíšil, Michal Kohout, Lucie Vogelová, Tomáš Valent, Kees Christiaanse, Alex Lifschutz, Martin Arfalk

náhradníci Petr Zeman, Eva Smutná, Kristina Ullmannová, Dušan Ševela, Ladislav Všeetečka, František Dombek, Petr Šichtanc, Janica Šípulová, Jan Magasanik, Petr Kučera

Datum podání žádostí o účast 16. 9. 2022

PŘÍMĚSTSKÝ PARK SOUTOK

Dvoufázová užší projektová krajinářská soutěž

Vyhlašovatel Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy, p. o.
Organizátor a sekretář Igor Kovačević
Předmět soutěže Zpracování koncepce revitalizace krajiny soutoku Vltavy a Berounky (cca 1300 ha) včetně širších vazeb s důrazem na krajinu podél vodních toků. Předmětem soutěže je rovněž podrobnější rozpracování čtyř dílčích území.
Předpokládané ceny a odměny celkem 3 900 tis. Kč
Porota Jana Plamínková, Zuzana Vejvodová, Martin Vanko, Petr Kalina, Martin Rusina, Maïke van Stiphout, Michael Schwarze-Rodrian, Teresa Pastor, Jana Tichá

náhradníci Petr Hlaváček, Tomáš Veselý, Filip Kořínek, Marek Zđeradička, Eliška Černá, Milota Sidorová, Petr Hlaváček

Datum podání žádostí o účast 19. 9. 2022

REKONSTRUKCE PLAVECKÉHO BAZÉNU – MĚSTSKÉ LÁZNĚ NERATOVICE

Jednofázová otevřená projektová architektonická soutěž

Vyhlašovatel Město Neratovice
Sekretář Martin Špičák
Předmět soutěže Zpracování architektonického návrhu rekonstrukce plaveckého bazénu Neratovice. Plavecký bazén se nachází na důležitém místě v centru města s průčelím a vchodem situovaným do náměstí Republiky. Je jedním z nejdůležitějších objektů občanské vybavenosti v Neratovicích.
Předpokládané ceny a odměny celkem 1 050 tis. Kč
Porota Roman Kroužeký, Marek Lenc, Lenka Mrzálková, Ondřej Chybík, Lada Kolaříková, Markéta Zdebská, Ondřej Králík

náhradníci Jiří Sloup, Ivana Slabá, David Hlouch
 26. 9. 2022

Datum odevzdání soutěžních návrhů

VYBÍRALKA 2024 – UMĚNÍ PO VYBÍRALKU

Dvoufázová otevřená projektová výtvarná soutěž

Vyhlašovatel Městská část Praha 14
Organizátor a sekretář Igor Kovačević / CCEA MOBA: MOBA studio s. r. o.
Předmět soutěže Zpracování návrhu a následně dodání uměleckých instalací v lokalitě Vybíralka 25.
Předpokládané ceny a odměny celkem 450 tis. Kč
Porota Zuzana Jelenová, Petr Zeman, Jan Liška, Kateřina Šedá, Matěj Hájek, Tomáš Džadoň, Michal Kindernay
 náhradníci Milan Veselý, Martin Špičák, Michaela Jehlíková Janečková, Marie Foltýnová
Datum odevzdání soutěžních návrhů 16. 9. 2022

PŘIPRAVOVANÉ SOUTĚŽE

ADMINISTRATIVNĚ-TECHNICKÁ BUDOVA ZZS

Dvoufázová otevřená projektová architektonicko-urbanistická soutěž

Vyhlašovatel Hlavní město Praha
Předmět soutěže Nová administrativně-technická budova ZZS jako hlavní sídlo pražské zdravotnické záchranné služby. Svým dispozičním řešením i architektonickým zpracováním by měla reagovat na komplexnost a komplikovanost provozu, ale také na pohodlí uživatelů, kteří jsou při výkonu své práce vystaveni nadměrně stresovým situacím. Ústředním bodem budovy je Zdravotnické operační středisko – dispečink, kde pracovníci ZOS přijímají hovory a řeší krizové situace. ZOS je doplněno dalšími provozy, jako jsou vzdělávací a výcvikové středisko se zázemím pro výcvik záchranářů i veřejnosti, servis

a očista sanitních vozidel a další záchranářské vybavenosti nebo administrativní zázemí celé pražské záchranné služby.

REVITALIZACE NÁMĚSTÍ DR. M. HORÁKOVÉ V KARLOVÝCH VARECH

Jednofázová otevřená projektová architektonická soutěž

Vyhlašovatel Statutární město Karlovy Vary
Předmět soutěže Návrh celkového řešení náměstí a jeho přilehlého okolí se všemi urbanistickými a dopravními vazbami v dané lokalitě a vytvoření inspirativního veřejného prostranství reprezentativního a pobytového charakteru v souladu s charakterem okolní zástavby. Stěžejní pro správné fungování náměstí je propojení nejrůznějších společenských aktivit s životem občanů a podpora dalšího rozvoje města. Zadavatel klade důraz nejen na urbanistické a architektonické kvality, ale i sociální, kulturní, vzdělávací, ekonomické a ekologické aspekty.

NÁPLAVKA HOŘEJŠÍ NÁBŘEŽÍ

Jednofázová otevřená ideová a projektová architektonická soutěž

Vyhlašovatel TRADE CENTRE PRAHA a. s.
Předmět soutěže Zpracování architektonického návrhu revitalizace pražské náplavky Hořejšího nábřeží (2. část) na Smíchově mezi Jiráskovým a Palackého mostem.

ŽELEZNIČNÍ STANICE NYMBURK HL. N.

Vyhlašovatel Správa železnic, s. o.
Předmět soutěže Návrhy architektonicko-urbanistického řešení novostavby výpravní budovy včetně podchodu v železniční stanici Nymburk hl. n. a rekonstrukce stávajícího výpravního objektu spolu s novostavbou objektu technologického. Cílem soutěže bude nalezení optimálního řešení výpravní budovy s návazností na širší vazby přednádražního prostoru, navazující dopravní infrastrukturu a železniční infrastrukturu. Nejlepší řešení tak zajistí rychlé odbavení,

dobrou a intuitivní orientaci v prostoru železniční stanice a přednádraží, vysokou míru pohodlí a bezpečnosti cestujících a zvýší tak atraktivitu přepravy veřejnou dopravou.

OSTROV CHOCEŇ

Jednofázová užší projektová architektonicko-krajinářská soutěž

Vyhlašovatel Město Choceň
Předmět soutěže Návrh urbanistického, architektonického a krajinářského řešení Ostrova v Chocni.

MĚSTSKÁ KNIHOVNA A VEŘEJNÉ PROSTRANSTVÍ, AREÁL BÝVALÉHO CUKROVARU, BŘECLAV

Jednofázová užší projektová architektonická soutěž

Vyhlašovatel Město Břeclav
Předmět soutěže Návrh Městské knihovny v areálu Velké tržnice bývalého cukrovaru. Řešeno bude také přilehlé veřejné prostranství mezi ulicemi U Stadionu a Kuffnerovým nábřežím v Břeclavi. Úpravy veřejného prostranství vhodným způsobem dotvoří navrhovaný objekt a jeho okolí. Objekt bude řešen v maximální možné míře jako energeticky soběstačný. Návrh musí respektovat ekonomické možnosti vyhlašovatele.

KONVERZE OBJEKTU BÝVALÝCH MĚSTSKÝCH LÁZNÍ

Jednofázová otevřená projektová architektonicko-konstrukční soutěž

Vyhlašovatel Statutární město Chomutov
Předmět soutěže Zpracování architektonicko-konstrukčního návrhu konverze objektu bývalých městských lázní v Chomutově včetně dispozičně-provozního návrhu a řešení veřejného prostoru s důrazem na architektonicky hodnotné uchopení konverze objektu na knihovnu, která se stane kulturně komunitním centrem města Chomutov; funkční (pro-návštěvnícké) řešení infrastruktury celé budovy v souladu s posledními trendy rozvoje knihoven a s důrazem na dlouhodobou minimalizaci provozních nákladů při maximálním funkčním využití

všech prostor objektu; energetickou soběstačnost provozu budovy.

VÍCEÚČELOVÁ SPORTOVNÍ HALA NOVÝ JIČÍN

Dvofázová otevřená projektová architektonická soutěž

Vyhlašovatel	Město Nový Jičín
Předmět soutěže	Architektonický návrh víceúčelové sportovní haly, která bude součástí sportovního areálu na ul. U Stadionu v Novém Jičíně. Cílem architektonické soutěže je získat nadčasové řešení sportovní stavby odpovídající současným požadavkům na architektonickou a provozní kvalitu, udržitelnost a ekonomickou přiměřenost. Vybudování víceúčelové sportovní haly vychází z potřeby krytých sportovních ploch, které byly potvrzeny průzkumem realizovaným při zpracování Plánu rozvoje sportu v Novém Jičíně 2018–2025.

REVITALIZACE NÁVSI PROVODOV

Jednofázová užší projektová architektonická soutěž

Vyhlašovatel	Obec Provodov
Předmět soutěže	Nalezení vhodného řešení centrálního veřejného prostranství obce Provodov se všemi prostorovými a provozními vazbami. V mantinelech udržitelného řešení bude kromě náležitého estetického pojednání stěžejní možnost rozvoje společenské funkce tohoto prostranství. Zadavatel předpokládá, že nalezené principy budou ve spolupráci s vybraným partnerem dále využity také pro zbývající uliční prostranství obce tak, aby bylo dosaženo jednotného kvalitativního standardu veřejných prostranství celé obce.

V BEZOVÉM ÚDOLÍ: PROMĚNA UNIKÁTNÍ PŘEDBĚLOHORSKÉ CHALUPY V ODPOČINKOVÝ RESORT

Zrekonstruovaná chalupa z 16. století

Přeměnou chalupy z 16. století na boutique hotel si její majitelé, Tereza a Michal Hoškoví, splnili svůj sen. Chalupa měla štěstí, že oba její vlastníci mají celoživotní vztah k architektuře, designu a kráse. Chalupu koupili v době, kdy již byla v plánu její rekonstrukce, kterou navrhl architekt Jiří Jiroutek. Michal ovšem do architektonického řešení okamžitě aktivně vstoupil. „Do této rekonstrukce je doslova propsaný náš život. Vše, čemu věříme, celý náš životní styl, úcta k tradičnímu řemeslu starých mistrů, minimalismus, udržitelnost, láska k přírodním materiálům i pozornost k detailům,“ vypočítává Michal Hošek.

Majitelé měli od počátku rekonstrukce jasný záměr: Vizuálně zachovat původní ráz, ale pod tradiční pokličkou aby hotel skýtal moderní technologii, funkčnost a komfort dnešních dní. Jedním ze střepků do výsledné mozaiky je i použití vypínačů berker serie 1930 od společnosti Hager, Bílé otočné vypínače odkazují svým vzhledem k prvním otočným vypínačům z 30. let minulého století. „Pro dokonale promyšlené interiéry boutique hotelu nám ale neseděla žádná standardní řada vypínačů, a tak jsme nakonec v rámci zakázového výrobního programu Hager Manufaktura přinesli řešení v podobě vypínačů se speciálně upraveným sametovým povrchem Softtouch,“ uzavírá Thomas Grund, ředitel Hager v ČR.

Otočné vypínače berker Serie 1930 se sametovou povrchovou úpravou

**VÍCE
O OBJEKTU
ZDE**

produkt: Zackenprofil
barva: černošedá
objekt: firemní budova Jablotron Alarms, Praha
architekt: VYŠEHRAD atelier – Ing. arch. Jiří Smolík
realizace: Křenek, s.r.o.
foto: Filip Šlapal

MÁME ŘEŠENÍ PRO KAŽDÝ PROJEKT

PREFA HLINÍKOVÉ STŘEŠNÍ A FASÁDNÍ SYSTÉMY

WWW.PREFA.COM

19

94

DE

přehledka realizací z architektonických soutěží

20

05

—

04

podzim roku 2022

SE

T

—

15

GRAPHISOFT
Archicad®

26

NENECHTE SE ROZPTYLOVAT

Archicad vytváří svým uživatelům prostor pro to, co je nejdůležitější: navrhování kvalitních a krásných staveb. Automatizuje totiž řadu procesů při modelování, zpracování dokumentace a spolupráci se specialisty a má zabudované profesionální prostředí pro vizualizace.

Archicad 26 vylepšuje využití konstrukčně analytického modelu. Zjednodušuje a zrychluje spolupráci mezi architekty, stavebními inženýry a statiky.

Více na archicad.cz

centrum

Objevte příběhy světla

Každý prostor promění v oblíbené bydlení. Přečtěte si příběhy inženýrů denního světla.

Tomáš Štěpánek

www.velux.cz

VELUX®

TRANSFORMING
SPACES

NEJVĚTŠÍ rezidenční stavitel v ČR

Již **28 let** stavíme novou Prahu.
Ve **185 dokončených projektech**
jsme prodali téměř **18.000 nemovitostí**

Vlastníme kolem 1,5 milionu m²
brownfieldů a pozemků určených
k výstavbě pro více než
30.000 bytů po celé Praze

Spolupracujeme s **nejlepšími architekty**
současnosti (např. Josef Pleskot, Eva
Jiříčná, Jakub Cigler) a společně s nimi
rozdvíjíme celé nové pražské čtvrti

Mnoha desítkami milionů korun
každý rok přispíváme na obecně prospěšné
účely a realizaci veřejných staveb

Jsme generálním partnerem
Sdružení pro architekturu a rozvoj
a jím pořádaných pololetních summitů

central-group.cz

**CENTRAL
GROUP**

